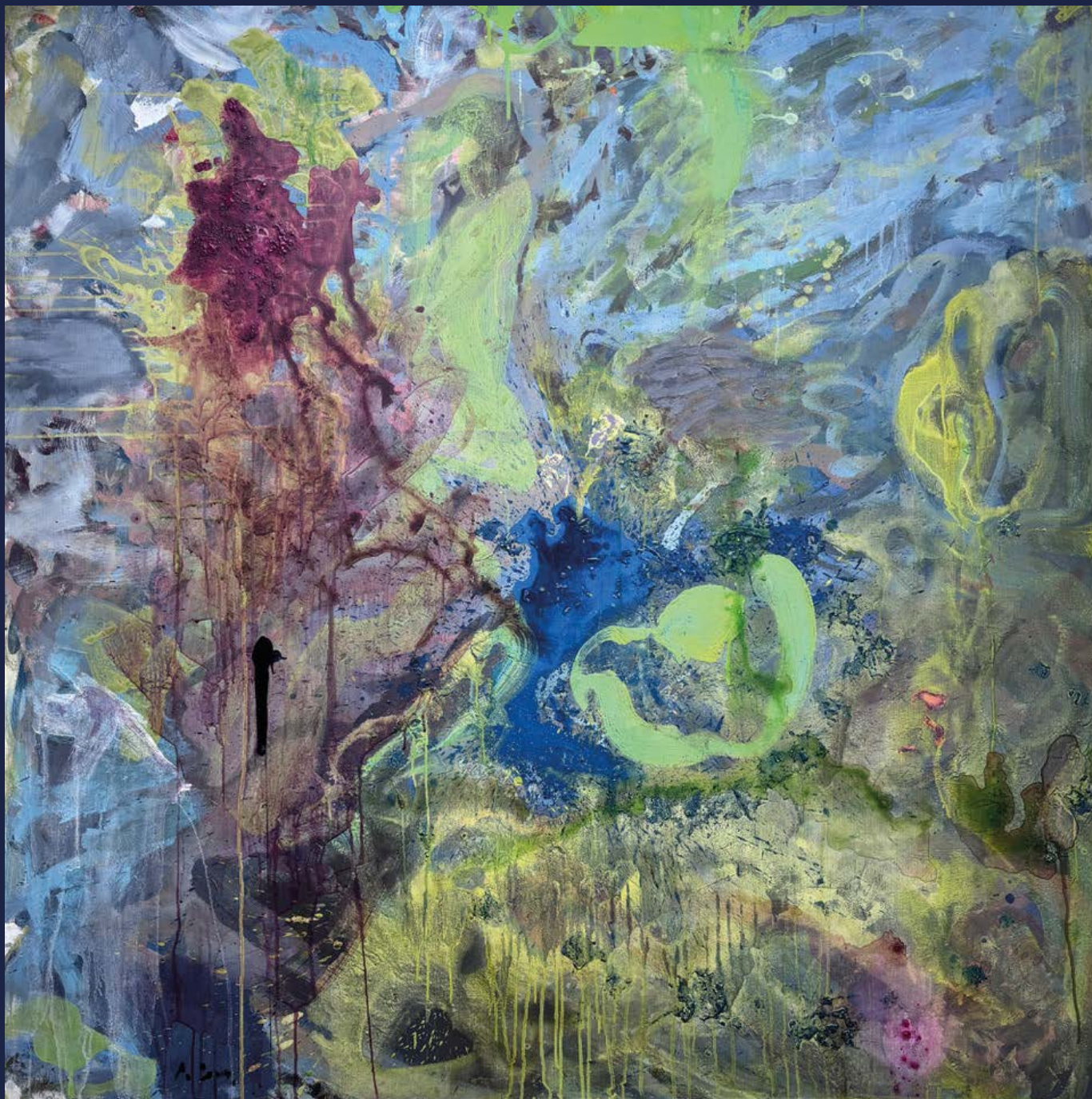

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Gazeta Uniwersytecka

nr 2 (135)
Marzec/Kwiecień 2025
ISSN 2719-4647

Z życia uczelni

*Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego
beneficjentami stypendium
Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego
na rok akademicki 2024/2025*

Nominacje

*Profesura na Wydziale Prawa
i Administracji
prof. dr hab. Jan Olszewski*

Wywiady

*W rozmowie
z prof. Olgą Boczar*

Pro memoria

*Prof. dr hab. n. med.
Andrzej Maciejczak*

Uniwersytet Rzeszowski
ur.edu.pl

Wszelkie prawa zastrzeżone

ISSN 2719-4647

Skład i korekta: Wydawnictwo UR

Druk: Drukarnia UR

Adres Redakcji:

al. Tadeusza Rejtana 16C

35-959 Rzeszów

tel.: +48 17 872 10 26

gazetaur@ur.edu.pl

Redakcja

Wioletta Wrona

Na okładce

Andrzej Cieszyński, z cyklu Muszla,

2024, akryl / płótno, 130 x 130 cm

Projekt layoutu

Kamil Skrzypiec

Nakład: 150 egz.

Gazetę Uniwersytecką wydaje

Uniwersytet Rzeszowski za zgodą

Rektora. Autorzy tekstów

i współpracownicy nie otrzymują

honorariów za publikację.

Zastrzegamy sobie prawo skracania,

adiustacji tekstów i zmiany tytułów.

Z życia uczelni

- 4 Z obrad Senatu
5 Posiedzenie KRUP w Toruniu i Gala Nauki Polskiej
6 Spotkanie Prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego z JM Rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego
7 Dawna szkoła w Chotyńcu – nowa siedziba Terenowej Stacji Badawczej Uniwersytetu Rzeszowskiego
8 Kancelarz UR uczestniczył w spotkaniu w ramach Karpackiej Inicjatywy na rzecz odbudowy Ukrainy
9 Minister Sportu i Turystyki w Uniwersyteckim Centrum Lekkoatletycznym Odnowienie współpracy między Uniwersytetem Rzeszowskim a Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców
12 Posiedzenie Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych – strategiczne kierunki rozwoju uczelni rolniczych i przyrodniczych
13 Wiceminister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Andrzej Szeptycki spotkał się z JM Rektorem UR prof. Adamem Reichem
14 Uniwersytet Rzeszowski i Wydział Sztuk Muzycznych Rówieńskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego organizatorami VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego „Burszynyowe Pieśni 2025”
15 Rzeszów kandydatem do tytułu Europejskiego Miasta Sportu 2026
17 Uniwersytet Rzeszowski w gronie European University Association (EUA)
18 „Kawa z JM Rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego” podczas 33. Wielkiego Finału WOŚP
19 Współpraca Uniwersytetu Rzeszowskiego i Inspekcji Handlowej
20 Rolnictwo, nauka i biznes – porozumienie UR i ARiMR otwiera nowe możliwości
21 Umowa na rekordowe dofinansowanie badań B+R
21 Student Uniwersytetu Rzeszowskiego beneficjentami stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rok akademicki 2024/2025
22 Umowa o współpracy między UR a powiatem rzeszowskim
23 Uniwersytet Rzeszowski i Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej nawiązują współpracę
24 Porozumienie Uniwersytetu Rzeszowskiego i Podkarpackiego Samorządu Gospodarczego
25 Uniwersytet Rzeszowski i Służba Więzienna: działania na rzecz bezpieczeństwa i edukacji
26 Edukacja i ochrona przyrody: Uniwersytet Rzeszowski i Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyślu na wspólnej ścieżce
27 Porozumienie UR z Nową Sarzyną. W centrum uwagi azalia pontyjska
28 Uniwersytet Rzeszowski i Okręgowa Izba Radców Prawnych w Rzeszowie zacieśniają współpracę
29 Współpraca Uniwersytetu Rzeszowskiego i Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego

Nominacje
30 Profesura na Wydziale Prawa i Administracji prof. dr hab. Jan Olszewski

Do poczytania
35 Dzień Kobiet
36 „W trosce o rodzinę. Pomoc społeczna na ziemiach polskich od XIX do XXI wieku. Słownik historyczny” – projekt realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki przez pracowników Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego
37 (Nie)zapomniany cmentarz
39 Wydawnictwo UR poleca

Wywiady
40 W rozmowie z prof. Olgą Boczar

Konferencje i seminaria
44 Telemost Polska – Bułgaria: Rzeszów – Tynowo Wielkie
45 Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żyć w kulturze muzycznej Galicji 3”
47 Międzynarodowe Dni Rehabilitacji w Uniwersytecie Rzeszowskim
48 Uniwersytet Rzeszowski na X Europejskim Kongresie Samorządów
49 Relacja z seminarium „The activities of consumer protection institutions in the European Union in practice. Migrants from Ukraine as consumers”
50 Podsumowanie projektu „Na granicy dwóch światów. Aglomeracja chotyńska scytyjskiego kręgu kulturowego – etap I: badania terenowe”
52 Relacja z debaty „Wojna rosyjsko-ukraińska w uwarunkowaniach postprawdy”
53 „Jydzien Mózgu” w Uniwersytecie Rzeszowskim
54 Vth Congress on the Anthropology of Salt w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego
55 III Podkarpacka Konferencja na temat aktywności fizycznej i zbilansowanej diety – „Aktywność seniorów trendem współczesności”
56 Konferencja ekspercka „Medycyna Ratunkowa – Uchodźcy – Ochrona Ludności”
57 Konferencja „Stres – przyjaciel czy wróg? Eliminowanie zagrożeń psychospołecznych, w tym mobbingu”
58 Ogólnopolskie Warsztaty „Kobiety w Robotyce” w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym im. F. Chopina w Rzeszowie

Nagroda i osiągnięcia
59 Prof. Rita Süßmuth – Doctor Honoris Causa Uniwersytetu Rzeszowskiego nagrodzona za działalność na rzecz porozumienia polsko-niemieckiego

- 60 Dr Rafał Łukasiewicz – uczestnik prac w Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w Ministerstwie Sprawiedliwości
60 Gratulacje dla Pracowników Zakładu Kardiologii Wydziału Medycznego Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego!
61 Nominacja filmu dr Justyny Łuczaj-Salej *Koriski ogon* do XXVII Polskich Nagród Filmowych „Orły” w kategorii „muzyka”
62 Patent dla naukowców z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego pn. Sposób wytwarzania batonów na bazie białka roślinnego
62 Dofinansowanie projektów w ramach programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027”
63 Patent dla Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego
64 Pracownik Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego w Zespole Redakcyjnym czasopisma „Ecology of Freshwater Fish”
65 Prof. dr hab. Jolanta Szempruch członkiem Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy
66 Prof. Tadeusz Boruta w gronie finalistów prestiżowego konkursu w Watykanie
67 Sukces naszych absolwentek w IV edycji Konkursu „Dziedzictwo i Rozwój Podkarpacia”
68 Święto języka retoromańskiego
71 Dwoje pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego zwycięzcami w plebiscytach organizowanych przez „Gazetę Codzienną Nowiny” oraz koncem Polskapiresse
72 HOT Article w prestiżowym czasopiśmie „Dalton Transactions” z dziedziny chemii nieorganicznej!
73 Dr hab. Beata Stępień-Zalucka, prof. UR Międzynarodowym Konsultantem Komisji Prawa Konstytucyjnego w Brazylii
74 Medal za pracę na rzecz modelu „Systemu ochrony ludności i obrony cywilnej miasta Rzeszowa” dla Pełnomocnika Rektora ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zasobów Sławomira Adamczyka
75 Prof. dr hab. Joanna Kostecka z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego w gronie 50 znaczących osób w polskiej ekologii w roku 2024

Jubileusze
76 Jubileusz 35-lecia Prof. Wojciecha J. Cynarskiego

Kultura i sztuka
78 Z rekwiizytami martwych natur. Autokomentarz Andrzeja Cieszyńskiego do autorskiej wystawy „Z cyklu – Muszla”
81 Koncert i wystawa na Wydziale Muzyki
83 Wystawa „Polscy bohaterowie, modernizatorzy, innowatorzy, wynalazcy i ich wkład w rozwój społeczeństwa”

Wydarzenia
84 Dni Solidarności z Ukrainą – „Plomien Solidarności”
86 Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych na Uniwersytecie Rzeszowskim Europejski Tydzień ePrObes na rzecz Wczesnej Prewencji Otyłości „Rodzice jako Architekci Zdrowia: Kluczowi Gracze we Wczesnej Prewencji Otyłości”
87 III Uniwersytecki Dzień Kobiet za nami!
91 XVI Uniwersyteckie Targi Pracy i Dzień Otwarty na UR – 2 kwietnia 2025 r.

Varia
92 Podcasty o historii gospodarczej już dostępne w Internecie
93 Wizyta studyjna pracowników Wydziału Nauk Społecznych w USA
94 3. Szkoła Zimowa ASECU Youth studentów i pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego w Grecji

Pro memoria
95 In memoriam. Profesor dr hab. n. med. Andrzej Maciejczak

Studencki uniwersytet
96 Konferencja Studencka w Instytucie Germanistyki UR „Rund um Deutsch als Fremdsprache III”, czyli „Wokół języka niemieckiego jako języka obcego III”
100 Miłość w pięć minut? Speed dating na naszej uczelni!
101 „Razem przez ciemność” – Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją
102 Organizacja szkolenia przez studentów Studenckiego Koła Naukowego Pracowników Społecznych Uniwersytetu Rzeszowskiego
104 Studenckie Koło Naukowe Podróżników z Uniwersytetu Rzeszowskiego promuje kulturowe dziedzictwo Podkarpacia w II Liceum Ogólnokształcącym im. plk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie

Zdrowie
106 Mity żywieniowe cz. 1. Czy kawa wyplukuje magnez, a czekolada jest jego źródłem?
107 Mity żywieniowe cz. 2. Czy witamina C pomaga podczas przeziębienia?

Na sportowo
108 Złoty medal dla studenta Wydziału Nauk Społecznych na 69. Halowych Mistrzostwach Polski w Lekkiej Atletyce
109 Awans studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego do finału Akademickich Mistrzostw Polski w piłce siatkowej mężczyzn
110 Student Uniwersytetu Rzeszowskiego Miłosz Szpar z tytułem Akademickiego Mistrza Polski w pionie Uniwersytetów!

Z obrad Senatu

Justyna Zięba

24 marca br. zostało zwołane nadzwyczajne posiedzenie Senatu. W pierwszym punkcie Senat pozytywnie zaopiniował wniosek Uniwersytetu Rzeszowskiego o dołączenie do grona sygnatariuszy **Magna Charta Universitatum**. W kolejnym punkcie uchwalony został nowy *Regulamin przeprowadzania czynności w postępowaniach w sprawie nadania stopnia doktora oraz stopnia doktora habilitowanego prowadzonych w Uniwersytecie Rzeszowskim*. Ostatni punkt nadzwyczajnego posiedzenia Senatu związany był z podjęciem uchwały w sprawie ustalenia programu kwalifikacyjnych studiów podyplomowych dla nauczycieli w zakresie edukacji zdrowotnej.

Zwyczajne posiedzenie Senatu – zgodnie z ustalonym terminarzem – odbyło się **31 marca**. W pierwszym punkcie Senat podjął uchwałę w sprawie zmian w *Strategii rozwoju Uniwersytetu Rzeszowskiego na lata 2021–2030*. Kolejna sprawa dotyczyła uchwalenia nowego *Regulaminu Ceremoniału Akademickiego Uniwersytetu Rzeszowskiego*. W trzecim punkcie Senat pozytywnie zaopiniował utworzenie Uniwersyteckiego Centrum Zrównoważonego Rozwoju przy Wydziale Biologii i Ochrony Przyrody. Podczas posiedzenia pozytywnie zaopiniowana została również kandydatura dr inż. Kornelii Łach z Wydziału Medycznego do nagrody Prezesa Rady Ministrów za wysoko oceniane osiągnięcia będące podstawą nadania stopnia doktora. W kolejnym punkcie podjęto uchwałę w sprawie zaopiniowania *Regulaminu wynagradzania pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego*. Ostatnia podjęta na posiedzeniu uchwała dotyczyła ustalenia programu studiów dla kierunku stosunki międzynarodowe, studia drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim. Na koniec prof. dr hab. Sabina Grabowska – prorektor ds. studenckich i kształcenia przedsta-

wiła sprawozdanie z funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uniwersytecie Rzeszowskim za rok akademicki 2023/2024.

Posiedzenie Senatu zwołane zostało na **28 kwietnia**. W pierwszym punkcie Senat zdecydował o ustanowieniu roku 2026 rokiem jubileuszowym Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W drugim punkcie pozytywnie zaopiniowano odwołanie mgra inż. Marcina Rusiniaka z funkcji Kanclerza Uniwersytetu Rzeszowskiego, który objął funkcję Dyrektora Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie.

Dwie kolejne sprawy dotyczyły wprowadzenia zmian w *Regulaminie Szkoły Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego* obowiązującym doktorantów, którzy rozpoczęli kształcenie w Szkole Doktorskiej Uniwersytetu Rzeszowskiego w roku akademickim 2019/2020, 2020/2021, 2021/2022 oraz 2022/2023.

W bloku spraw dydaktycznych podjęto uchwałę w sprawie uchwalenia zmian i tekstu jednolitego *Regulaminu studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim*, wprowadzone zostały zmiany w programach studiów na kierunku *komunikacja międzykulturowa*, studia pierwszego i drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim oraz podjęto uchwałę w sprawie ustalenia programów studiów w Uniwersytecie Rzeszowskim na 13 kierunkach.

Podczas posiedzenia uzupełniono również skład osobowy Komisji ds. Kształcenia.

Posiedzenie KRUP w Toruniu i Gala Nauki Polskiej

Posiedzenie Konferencji Rektorów Uniwersytetów Polskich odbyło się 18 lutego 2025 r. w Uniwersytecie Mikołaja Kopernika w Toruniu. Rektorzy zostali zaproszeni przez Rektora UMK prof. Andrzeja Tretyna z okazji Jubileuszu 80-lecia uczelni. Kolejnego dnia w Toruniu odbyła się uroczysta Gala Nauki Polskiej, na której gościł Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego Marcin Kulasek. JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Adam Reich reprezentował naszą Alma Mater podczas tych ważnych dla środowiska akademickiego uroczystości.

Tegoroczna Gala Nauki Polskiej miała szczególny wymiar ze względu na jubileusz 80-lecia Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Kulminacyjnym momentem gali było wręczenie Nagród Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W tym roku wyróżniono 150 osób, których praca ma kluczowe znaczenie dla rozwoju polskiej myśli naukowej i dydaktyki.

Gala Nauki Polskiej była nie tylko świętem wiedzy, ale także okazją do refleksji nad przyszłością polskiej nauki. Uroczystość w Toruniu pokazała, że obszar ten dynamicznie się rozwija, a jego przedstawiciele są gotowi na kolejne wyzwania.

Spotkanie Prezydenta Warszawy Rafała Trzaskowskiego z JM Rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego

Joanna Wilk

2 marca br. JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Adam Reich spotkał się w swoim gabinecie z Prezydentem miasta stołecznego Warszawy i kandydatem w wyborach na Prezydenta RP Rafałem Trzaskowskim.

W spotkaniu uczestniczyli również Prezydent Miasta Rzeszowa Konrad Fijołek, Minister Edukacji Barbara Nowacka, a także Kanclerz Uniwersytetu Rzeszowskiego Marcin Rusiniak. Wizyta była okazją do rozmowy na temat roli uczelni wyższych i nauki we współczesnym świecie.

Podczas wizyty Prezydent Rafał Trzaskowski otrzymał od Rektora prof. Adama Reicha bluzę z logo naszej Alma Mater, a także wpisał się do pamiątkowej książki gości Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W murach naszej uczelni regularnie goszczą przedstawiciele różnych środowisk zarówno naukowych, biznesowych, jak i politycznych. Uniwersytet Rzeszowski jest przestrzenią otwartą na swobodny dialog, wymianę doświadczeń i poglądów.

Dawna szkoła w Chotyńcu – nowa siedziba Terenowej Stacji Badawczej Uniwersytetu Rzeszowskiego

Joanna Wilk

5 marca br. w siedzibie Urzędu Gminy Radymno miało miejsce uroczyste podpisanie umowy pomiędzy Uniwersyte-
tem Rzeszowskim a Gminą Radymno, w którym uczestniczyli przedstawiciele władz samorządowych oraz delegacja Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego na czele z Jego Magnificencją Rektorem UR.

W wydarzeniu udział wzięli:

- JM Rektor UR prof. dr hab. n. med. Adam Reich
- prof. dr hab. Sylwester Czopek
- dr hab. Katarzyna Trybała-Zawisłak, prof. UR
- Bogdan Szylar, wójt Gminy Radymno

– Beata Gałęza, sekretarz Gminy Radymno

– Lucyna Piruta, skarbnik Gminy Radymno

– Piotr Pilch, wicemarszałek województwa podkarpackiego

– Agata Małańczak, radna Gminy Radymno.

Przedmiotem zawartej umowy jest użyczenie przez Gminę Radymno budynku dawnej szkoły podstawowej w Chotyńcu wraz z przylegającym terenem na potrzeby terenowej stacji badawczej Uniwersytetu Rzeszowskiego. Nowa placówka naukowa będzie stanowić bazę dla prowadzenia za-

awansowanych badań archeologicznych na obszarze charakteryzującym się bogatą historią i licznymi zabytkami o znaczeniu naukowym.

Archeolodzy z Uniwersytetu Rzeszowskiego od 2013 r. prowadzą prace archeologiczne na terenie Chotyńca. To właśnie w Chotyńcu odkryli pozostałości scytyjskiego grodziska i unikatową grecką amforę.

Podczas wizyty odwiedzono cerkiew greckokatolicką pw. Narodzenia Matki Bożej wpisaną na Listę UNESCO.

fot. M. Świąćicki

Kancelarz UR uczestniczył w spotkaniu w ramach Karpackiej Inicjatywy na rzecz odbudowy Ukrainy

Joanna Wilk

11 marca 2025 r. kanclerz Uniwersytetu Rzeszowskiego Marcin Rusiniak uczestniczył w spotkaniu w ramach Karpackiej Inicjatywy na rzecz odbudowy Ukrainy. Wydarzenie to zgromadziło przedstawicieli instytucji akademickich oraz administracji publicznej, koncentrując się na wypracowaniu skutecznych modeli regionalnej współpracy na rzecz wsparcia Ukrainy. Karpacka Inicjatywa ma na celu wzmocnienie współpracy transgra-

nicznej z naciskiem na wymianę doświadczeń, transfer wiedzy oraz wspólne działania inwestycyjne i infrastrukturalne. Projekt łączy elementy biznesu i akademii, a wspierany jest przez instytucje Unii Europejskiej. Szczegóły dotyczące planowanych działań w ramach Karpackiej Inicjatywy zostaną zaprezentowane podczas prestiżowej Ukraine Recovery Conference, która odbędzie się na początku lipca w Rzymie. Konferencja ta będzie

okazją do przedstawienia projektów, które mają na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju Ukrainy oraz wzmocnienie relacji międzynarodowych w regionie karpackim. Udział Uniwersytetu Rzeszowskiego w takich wydarzeniach to jedna z misji uczelni, której jednym z priorytetów jest wspieranie działań na rzecz rozwoju społecznego, naukowego i gospodarczego regionu.

Minister Sportu i Turystyki w Uniwersyteckim Centrum Lekkoatletycznym

Joanna Wilk

13 marca w Uniwersyteckim Centrum Lekkoatletycznym gościliśmy Ministra Sportu i Turystyki Sławomira Nitrasa. W spotkaniu z ministrem uczestniczył JM Rektor UR prof. Adam Reich, Prezydent Miasta Rzeszowa Konrad Fijołek, Dziekan Wydziału Nauk o Kulturze Fizycznej prof. Wojciech Czarny i przedstawiciele władzy samorządowej.

Podczas wizyty w UCL Minister Sportu i Turystyki Sławomir Nitras ogłosił dwa nowe programy: pierwszy na ponad 10 mln złotych, dotyczący rozwoju infrastruktury sportowej, drugi na ponad 5 mln złotych, którego celem jest wsparcie klubów z naszego regionu w organizacji wydarzeń sportowych.

Minister spotkał się z przedstawicielami władzy samorządowej. Podczas otwartego spotkania samorządowcy mieli możliwość zapytać o szczegóły dot. programów, następnie odbyła się konferencja prasowa, w której wzięli udział przedstawiciele lokalnych mediów.

Spotkanie było również okazją do wręczenia stypendiów Ministra: dla Anny Wielgosz-Sabat oraz Marcina Wielgosza, a także Piotra Ożoga – trenera reprezentacji w piłkę nożną niesłyszących (Polski Związek Sportu Niesłyszących).

Odnowienie współpracy między Uniwersytetem Rzeszowskim a Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców

Joanna Wilk

18 marca w sali Senatu Uniwersytetu Rzeszowskiego został podpisany list odnawiający porozumienie o współpracy w dziedzinie rozwiązań i pomocy uchodźcom. Porozumienie podpisali: prof. dr hab. n. med. Adam Reich, Rektor UR i Kevin J. Allen, który reprezentował Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w Polsce.

W ramach projektu Regionalnej Inicjatywy Doskonałości realizowanego przez naukowców z Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2024 r. nawiązana została współpraca z UNHCR.

„Jest to kontynuacja naszej owocnej współpracy, która przynosi rezultaty zarówno naszym partnerom, jak i Uniwersytetowi. To dla nas bardzo ważne, szczególnie w kontekście wydarzeń rozgrywających się tuż za naszą granicą” – mówił JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Adam Reich.

Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do spraw Uchodźców powstało po II wojnie światowej. UNHCR miało za zadanie umożliwić 1,2 mln uchodźców powrót do swoich krajów. Obecnie UNHCR koordynuje działania organizacji w ramach Regionalnego Planu Reagowania na Sytuację Uchodźców na Ukrainie (RRP) w Polsce, z któ-

rych większość to organizacje polskie. UNHCR wspiera rząd Polski w zapewnieniu dostępu do terytorium, statusu prawnego i dokumentacji oraz do praw uchodźców.

„Na dzień, w którym podpisujemy tę umowę, przedłużenie naszej współpracy nie jest kwestią dotyczącą wyłącznie Ukrainy i uchodźców, ponieważ w skali całego świata aż 125 mln ludzi to osoby wysiedlone, zmuszone do zmiany miejsca zamieszkania, uciekające, szukające azylu i bezpieczeństwa

gdzie indziej” – zaznaczył Kevin J. Allen, przedstawiciel Biura Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców w Polsce.

Uniwersytet Rzeszowski i Biuro Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców na mocy zawartego porozumienia będą współpracować w zakresie rozwiązań i pomocy uchodźcom. Współpraca obejmować będzie także:

– **zwiększenie świadomości i zaangażowania społeczności akademickiej**

poprzez udział w wydarzeniach informacyjnych, publicznych kampaniach informacyjnych, wystawach, wydarzeniach upamiętniających, koncentrujących się na ochronie uchodźców i realizacji rozwiązań pomocowych, międzynarodowym prawie dotyczącym uchodźców, prawach człowieka i innych;

- **opracowanie nowych treści akademickich związanych z ochroną i rozwiązaniami pomocowymi dla uchodźców, osób nieposiadających żadnego obywatelstwa, osób wewnętrznie przesiedlonych, w ramach istniejących lub nowo utworzonych przedmiotów, programów studiów magisterskich, szkół letnich i innych akademickich form;**
- **wspieranie działań badawczych i dialogu publicznego** mających na celu poprawę ochrony środowiska i innych rozwiązań oraz polityki publicznej, m.in. na rzecz uchodźców w województwie podkarpackim;
- **promowanie konkretnych form zaangażowania studentów i młodych pracowników** w działalność w dziedzinie ochrony uchodźców i rozwiązań w programach wdrażanych i/lub wspieranych przez UNHCR i partnerów na Podkarpaciu i w całej Polsce;
- **promowanie równości płci i wspieranie grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji materialnej, w szczególności kobiet i mniejszości etnicznych wśród uchodźców, poprzez oferowanie staży i stypendiów.**

fot. M. Świąćicki

Ministerstwo
Edukacji i Nauki

Regionalna
Inicjatywa
Doskonałości

Uniwersytet Rzeszowski

Posiedzenie Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych – strategiczne kierunki rozwoju uczelni rolniczych i przyrodniczych

W dniach 27–28 marca 2025 r. w Ośrodku Natura Rerum w Zielonce odbyło się posiedzenie Konferencji Rektorów Uczelni Rolniczych i Przyrodniczych (KRURiP). Podczas posiedzenia omówiono kluczowe zagadnienia dotyczące funkcjonowania i rozwoju uczelni przyrodniczych i rolniczych w kontekście wyzwań stojących przed szkolnictwem wyższym. Dyskusje dotyczyły także przyszłości rolnictwa z naciskiem na innowacje, zrównoważony rozwój oraz rolę edukacji w kształtowaniu nowoczesnych rozwiązań w sektorze agro.

Gościem spotkania 27 marca 2025 r. była prof. Maria Mrówczyńska, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, która w swoim wystąpieniu poruszyła tematy związane z przygotowywanymi regulacjami prawnymi i nowelizacją przepisów w zakresie nauki i szkolnictwa wyższego oraz uruchamianymi inicjatywami finansowania nauki. Dyskusja dotyczyła wyzwań stojących przed szkolnictwem wyższym ze szczególnym uwzględnieniem uczelni przyrodniczych i rolniczych. Kluczowymi tematami były etyka w nauce i rzetelność publikacyjna, ewaluacja dyscyplin naukowych oraz nadchodzące wydarzenia, w tym posiedzenie KRASP w czerwcu 2025 r. w Poznaniu oraz Europejskie Targi Nauki organizowane w ramach ITM INDUSTRY EUROPE.

Drugi dzień obrad rozpoczął się od wystąpienia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi Czesława Siekierskiego, który przedstawił priorytety resortu oraz podkreślił znaczenie współpracy z uczelniami rolniczymi i przyrodniczymi w kontekście innowacyjnego rozwoju sektora. Wskazał na kluczowe wyzwania stojące przed rolnictwem, zwracając szczególną uwagę na problem wody i jakości gleb.

Jednym z istotnych punktów posiedzenia było podpisanie listu intencyjnego przez rektorów 10 uczelni rolniczych i przyrodniczych zrzeszonych w Konferencji dotyczącego

wspólnej kampanii promocyjnej „Nature is Future” pod patronatem Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi. List podpisali rektorzy: Krzysztof Szoszkiewicz – Uniwersytet Przyrodniczy w Poznaniu, Krzysztof Kubiak – Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu, Marek Adamski – Politechnika Bydgoska, Krzysztof Kowalczyk – Uniwersytet Przyrodniczy w Lublinie, Mirosław Minkina – Uniwersytet w Siedlcach, Sylwester Tabor – Uniwersytet Rolniczy w Krakowie, Michał Zasada – Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie, Jerzy Przyborowski – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie, Arkadiusz Terman – Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie oraz w imieniu Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego Jadwiga Topczewska – Dziekan Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego.

Wiceminister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Andrzej Szeptycki spotkał się z JM Rektorem UR prof. Adamem Reichem

Joanna Wilk

2 kwietnia br. Uniwersytet Rzeszowski miał zaszczyt gościć Wiceministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Andrzeja Szeptyckiego. Minister spotkał się z JM Rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. Adamem Reichem, aby omówić kluczowe kwestie dotyczące rozwoju nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce oraz przyszłości Uniwersytetu. W spotkaniu wzięli udział Dyrektor Biura Rektora Karina Ukraińska i Kanclerz Uniwersytetu Rzeszowskiego Marcin Rusiniak.

Podczas wizyty prof. Andrzej Szeptycki miał okazję zapoznać się z infrastrukturą badawczo-dydaktyczną Uniwersytetu Rzeszowskiego. Minister otrzymał od prof. Adama Reicha bluzę i czapkę z logo naszej Alma Mater, a także wpisał się do pamiątkowej książki gości Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Serdecznie dziękujemy Panu Wiceministrowi za wizytę.

fot. M. Świąćicki

Uniwersytet Rzeszowski i Wydział Sztuk Muzycznych Rówieńskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego organizatorami VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego „Bursztynowe Pieśni 2025”

Joanna Wilk

3 kwietnia br. JM Rektor podpisał porozumienie o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim a Rówieńskim Państwowym Uniwersytetem Humanistycznym (Wydziałem Sztuk Muzycznych) w związku z organizacją VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego „Bursztynowe Pieśni 2025”.

Porozumienie podpisali JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof.

Adam Reich i Dziekan Wydziału Sztuk Muzycznych Rówieńskiego Państwowego Uniwersytetu Humanistycznego prof. dr hab. Yaroslav Sverliuk.

Wydarzenie to jest istotnym krokiem w kierunku umacniania międzynarodowych relacji akademickich i artystycznych oraz wspierania młodych talentów wokalnych. Pierwsza edycja VI Międzynarodowego Konkursu Wokalnego „Bursztynowe Pieśni 2025”

odbyła się w maju 2021 r. Międzynarodowy Konkurs Wokalny „Bursztynowe Pieśni” stanowi platformę dla młodych wokalistów z różnych krajów, dając im możliwość zaprezentowania swojego talentu i zdobycia cennego doświadczenia scenicznego.

fot. M. Świąćicki

Rzeszów kandydatem do tytułu Europejskiego Miasta Sportu 2026

Joanna Wilk

Podczas konferencji prasowej w Uniwersyteckim Centrum Lekkoatletycznym Prezydent Miasta Rzeszowa Konrad Fijołek w towarzystwie władz Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz rzeszowskich sportowców oficjalnie ogłosił kandydaturę Rzeszowa do tytułu Europejskiego Miasta Sportu 2026.

Ogłaszamy dziś kandydaturę Rzeszowa do tytułu Europejskiego Miasta Sportu 2026 r. Niech ten sygnał popłynie do Brukseli – chcemy wygrać! Będziemy miastem sportu niezależnie od wszystkiego – ogłosił Prezydent Miasta Rzeszowa Konrad Fijołek.

W wydarzeniu uczestniczyli przede wszystkim sportowcy, a wśród nich mistrzowie świata, Europy i olimpijczycy: Anna Wielgosz, Łukasz Różański, Zuzanna Wielgos, Oliwier Wdowik i wielu innych utytułowanych sportowców, którzy wyrazili swoje poparcie dla miasta Rzeszowa w dążeniu do uzyskania tytułu Europejskiego Miasta Sportu 2026.

Warto podkreślić, że wielu z tych utytułowanych sportowców jest bezpośrednio związanych z Uniwersytetem Rzeszowskim – to nasi studenci, absolwenci i wykładowcy, którzy reprezentują nie tylko miasto Rzeszów, ale także naszą uczelnię na arenie międzynarodowej. Ich sukcesy są najlepszym dowodem na to, że Uniwersytet Rzeszowski jest miejscem, które sprzyja rozwojowi zarówno akademickiemu, jak i sportowemu.

Konferencja prasowa miała miejsce w Uniwersyteckim Centrum Lekkoatletycznym – w obiekcie, który od lat służy studentom, wykładowcom i sportowcom jako miejsce profesjonalnych treningów. To właśnie tutaj przygotowują się do zawodów sportowcy reprezentujący miasto, kraj, a nawet Europę i świat.

„To miejsce, w którym się znajdujemy, jest tym, gdzie trenują mistrzowie olimpijscy. I kiedy zaczynamy aplikować o tę ważną nagrodę, zachęcam, żeby tu przychodzić i trenować, po-

szerzać swoje umiejętności. Jako świat akademicki chcemy nie tylko kształcić młodych Polaków, ale chcemy dbać o dobro naszych mieszkańców – o ich zdrowie, i od tego jest Uniwersytet. Aplikowanie o tytuł Europejskiego Miasta Sportu to zabieganie o pewien styl życia, który nie skończy się, gdy zakończy się rywalizacja. Chcemy, żeby Rzeszów był postrzegany jako centrum sportu i zdrowia w całym kraju i Europie – mówił JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uniwersyteckie Centrum Lekkoatletyczne to nowoczesny kompleks sportowy, który oferuje doskonałe warunki do treningu zarówno dla profesjonalnych sportowców, jak i dla amatorów. Wyposażone jest w pełnowymiarową bieżnię

lekkoatletyczną, profesjonalne zaplecze siłowe, a także nowoczesne sale treningowe, co sprzyja wszechstronnemu rozwojowi sportowców. To miejsce, gdzie prowadzone są także badania nad wydolnością i sprawnością fizyczną – zatem Uniwersytet Rzeszowski łączy naukę ze sportem na najwyższym poziomie.

Rzeszów jako miasto akademickie i sportowe posiada ogromny potencjał do zdobycia tego prestiżowego tytułu. Z dumą wspieramy tę inicjatywę i zapraszamy wszystkich do aktywnego uczestnictwa w promowaniu zdrowego stylu życia i sportowej pasji.

fot. M. Świąćicki

Uniwersytet Rzeszowski w gronie European University Association (EUA)

Joanna Wilk

Z radością informujemy, że Uniwersytet Rzeszowski dołącza do prestiżowego grona European University Association (EUA) – największej organizacji reprezentującej uczelnie wyższe w Europie.

Członkostwo w EUA umożliwia Uniwersytetowi Rzeszowskiemu uczestnictwo w europejskich projektach badawczo-edukacyjnych, wymianę doświadczeń z innymi uczelniami oraz dostęp do aktualnych informacji na temat polityki szkolnictwa wyższego w Europie. Dzięki temu uczelnia może aktywnie uczestniczyć w kształtowaniu przyszłości europejskiego szkolnictwa wyższego i nauki.

Członkostwo w EUA otwiera przed naszą uczelnią nowe możliwości:

- uczestnictwo w europejskich projektach edukacyjnych i badawczych,
 - współpraca międzynarodowa z innymi uczelniami,
 - aktywny udział w kształtowaniu polityki szkolnictwa wyższego w Europie.
- EUA zrzesza ponad 900 instytucji z 49 krajów, wspierając ich rozwój, wymianę doświadczeń i działania na rzecz wysokiej jakości kształcenia oraz badań naukowych.

Professor Adam Reich
Rector
University of Rzeszów
al. Rejtana 16c
36-050 Rzeszów
Poland

Brussels, 15 April 2025

Subject: Your application for EUA membership

Dear Professor Adam Reich,

It is my pleasure to inform you that University of Rzeszów was approved as Individual Full Member of the European University Association (EUA) by the EUA Council at its meeting on 9 April 2025. On behalf of the EUA Board and Secretariat, I wish to extend warm congratulations to you and your colleagues. We look forward to building connections with representatives from your university community and to collaborating on initiatives of mutual interest.

More information on services and benefits for EUA members will follow in a communication from EUA President, Joseph M. Carroll. In the meantime, and in order to take full advantage of these benefits, we kindly request transfer of the 2025 membership fees by 15 May 2025. I am pleased to enclose the invoice for this purpose. If additional support is required to facilitate payment, please kindly contact membership@eua.eu.

Upon receipt of fees, your membership will be activated. University of Rzeszów will be listed in the [member directory](#) on the EUA website, and you will receive the EUA membership certificate by post.

I take the opportunity to thank you for joining EUA's network of members. Your contribution and commitment are appreciated, and I look forward to working with you to advance higher education and research in Europe.

Yours sincerely,

Amanda Crowfoot
Secretary General
European University Association (EUA)

EUROPEAN
UNIVERSITY
ASSOCIATION
(ASBL)

Avenue de l'Yser, 24
1040 Brussels
Belgium
VAT: DE477216541

T. +32 2 230 00 44
info@eua.eu
www.eua.eu

„Kawa z JM Rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego” podczas 33. Wielkiego Finału WOŚP

Joanna Wilk

W ramach 33. Finału Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy odbyła się licytacja wyjątkowego spotkania – „Kawa z Rektorem Uniwersytetu Rzeszowskiego”. Zwycięzcy aukcji odwiedziła Rektora UR, prof. dr. hab. Adama Reicha, by w miłej atmosferze porozmawiać przy filiżance kawy.

Spotkanie miało miejsce w gabinecie JM Rektora. Rozmowa dotyczyła zarówno kwestii związanych z funkcjonowa-

niem uczelni, jak i tematów prywatnych, wspólnych pasji i zainteresowań.

Inicjatywa miała charakter charytatywny – całość kwoty z licytacji zasilila konto WOŚP, wspierając tegoroczny cel Fundacji. Uniwersytet Rzeszowski z dumą wspiera inicjatywy niosące pomoc i budujące społeczność opartą na współpracy i otwartości.

fot. J. Wilk

Współpraca Uniwersytetu Rzeszowskiego i Inspekcji Handlowej

Oskar Kaczorowski

Uniwersytet Rzeszowski nie zwalnia tempa w budowaniu nowych partnerstw! Tym razem UR podpisał porozumienie z Wojewódzkim Inspektoratem Inspekcji Handlowej w Rzeszowie, co otwiera nowy rozdział we współpracy na rzecz edukacji i nauki. Jakie korzyści przyniesie ta inicjatywa studentom i mieszkańcom regionu?

Umowa o współpracy została podpisana przez prof. dr. hab. Adama Reicha – Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Jakuba Czarnotę – Podkarpackiego Wojewódzkiego Inspektora

Inspekcji Handlowej. Ma ona na celu połączenie potencjału naukowego Uniwersytetu Rzeszowskiego z ekspercką wiedzą Inspekcji Handlowej. Wspólne działania będą koncentrować się na edukacji prawnej i konsumenckiej oraz podnoszeniu świadomości na temat bezpieczeństwa rynkowego. Jednym z kluczowych elementów porozumienia jest umożliwienie studentom odbywania praktyk studenckich i wizyt studyjnych w Inspekcji Handlowej. Współpraca obejmie także organizację konferencji naukowych, seminariów, projektów badawczych

oraz inicjatyw promujących bezpieczeństwo na rynku.

Porozumienie obejmuje szeroki wachlarz inicjatyw, w tym:

- wspieranie projektów naukowych i edukacyjnych,
- współorganizowanie targów pracy, seminariów i konferencji,
- wymianę materiałów naukowych i informacyjnych,
- korzystanie z bazy eksperckiej UR przez Inspekcję Handlową,
- wspólne konsultacje i szkolenia.

fot. M. Świąćicki

Rolnictwo, nauka i biznes – porozumienie UR i ARiMR otwiera nowe możliwości

Oskar Kaczorowski

W gabinecie Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyło się spotkanie, podczas którego podpisano ważne porozumienie. Sygnatariuszami byli prof. dr hab. Adam Reich – Rektor UR oraz Błażej Borowiec – Dyrektor Podkarpackiego Oddziału Regionalnego Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa. W rozmowach uczestniczył również poseł na Sejm RP Adam Dziędzic.

Nowe możliwości dla studentów

Porozumienie otwiera drogę do intensywnej współpracy. Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego będą mogli korzystać z rozszerzonej oferty praktyk i staży w ARiMR. Dotychczasowe programy mogą zostać rozbudowane, co oznacza większy dostęp do eksperckiej wiedzy, nowoczesnych technologii i realnych wyzwań, z jaki-

mi mierzy się sektor rolniczy. Ponadto uczelnia i Agencja będą realizować wspólne projekty naukowo-badawcze. W planach są konferencje, seminaria i wydarzenia promocyjne.

Wsparcie dla rolnictwa

Dyrektor ARiMR podkreślił, że wymiana informacji i działania promocyjne przyczynią się do rozwoju podkarpackiego rolnictwa. „Nasz rolnik będzie dysponował jeszcze większą i bardziej poszerzoną wiedzą. Z całego serca dziękuję za to porozumienie” – zaznaczył Borowiec.

Nauka dla praktyki

Rektor UR zwrócił uwagę na rolę innowacji w rolnictwie. „Najwięcej zgłoszeń patentowych na Uniwersytecie pochodzi z kierunków rolniczych. Mamy się czym pochwalić i chcemy się tą wiedzą dzielić. Liczymy na wsparcie,

by wprowadzać nasze odkrycia w życie” – powiedział prof. Reich.

Wiedza i doświadczenie ramie w ramię

Posel Adam Dziędzic podkreślił znaczenie łączenia nauki z praktyką: „Jestem przeświadczony, że implementacja nowych rozwiązań z Uniwersytetu Rzeszowskiego znajdzie swoje miejsce w ARiMR. Studenci UR wniosą nowe pomysły i rozwiązania, które przysłużą się rolnictwu na Podkarpaciu i poza nim” – zaznaczył poseł.

Podpisane porozumienie to pierwszy krok do długofalowej współpracy. Obie strony podkreślają, że kluczowa jest nie tylko teoria, ale przede wszystkim jej praktyczne zastosowanie.

fot. M. Świącicki

Umowa na rekordowe dofinansowanie badań B+R

Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. n. med. Adam Reich podpisał umowę na rekordowe dofinansowanie dla projektu B+R pt. „Cytyzyna w ścieżce rozwoju nowego produktu leczniczego o przedłużonym uwalnianiu w terapii nikotynizmu”.

Wysokość dofinansowania wynosi 14 247 552,50 zł. Projekt otrzymał 11 miejsce rankingowe na 224 złożone wnios-

ski w konkursie organizowanym przez Agencję Badań Medycznych dla jednostek naukowych na realizację badań o charakterze aplikacyjnym w obszarze biomedycznym (2024/ABM/03/KPO) w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), Komponentu D Efektywność, dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia, Inwestycji D3.1.1 „Kompleksowy rozwój badań w zakresie nauk medycznych

i nauk o zdrowiu”. Kierownikiem projektu jest dyrektor Przyrodniczo-Medycznego Centrum Badań Innowacyjnych dr hab. n. med. Anna Czerniecka-Kubicka, prof. UR (Wydział Medyczny, Collegium Medicum).

Projekt wspiera Dział Projektów Rozwojowych i Infrastrukturalnych kierowany przez prorektora ds. finansów i rozwoju dra hab. Józefa Cebulskiego, prof. UR.

Rzeczpospolita
Polska

Sfinansowane przez
Unię Europejską
NextGenerationEU

AGENCJA
BADAŃ
MEDYCZNYCH

Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego beneficjentami stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego na rok akademicki 2024/2025

Joanna Wilk

17 marca 2025 r. spośród 1084 wniosków, które spełniały warunki otrzymania stypendium, Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego pozytywnie zarekomendował wnioski 398 studentów.

W tym roku stypendium Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego otrzymali:

1. Justyna Anna Dubeńska – pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna
2. Bernadetta Weronika Jakubowska – kierunek lekarski
3. Karolina Martyna Milli – prawo

4. Wiktoria Mytych – kierunek lekarski
5. Agnieszka Bogumiła Przygórzewska – kierunek lekarski
6. Izabela Sarzyńska – fizyka
7. Julia Oliwia Trojnak – kierunek lekarski
8. Paweł Andrzej Woźnicki – kierunek lekarski.

Stypendium ministra zostanie wypłacane jednorazowo, a jego wysokość wynosi 17.000 zł. Stypendium wypłaca studentowi uczelnia w terminie 14 dni od dnia zaksięgowania środków na jej rachunku bankowym.

Umowa o współpracy między UR a powiatem rzeszowskim

Oskar Kaczorowski

Uniwersytet Rzeszowski podpisał porozumienie o współpracy z powiatem rzeszowskim. Umowę sygnowali Rektor UR prof. dr hab. Adam Reich oraz Starosta Rzeszowski dr Krzysztof Jarosz. To ważny krok w kierunku budowania partnerstwa na rzecz nauki, edukacji i rozwoju regionu. „Mam nadzieję, że to dzisiejsze spotkanie będzie zaczątkiem bardzo owocnej współpracy w wielu aspektach. Uczelnia jest wieloprofilowa i mam nadzieję, że ten potencjał będziemy mogli wykorzystać w ramach współpracy” – powiedział Rektor UR prof. dr hab. Adam Reich.

Celem porozumienia jest wspieranie działań obu instytucji w realizacji ich ustawowych i statutowych zadań. Współpraca obejmie m.in. inicjatywy naukowe, edukacyjne i społeczne. Region zyska na tej kooperacji dzięki organizacji nowych projektów badawczych i wdrożeniowych.

Ważnym elementem umowy jest promocja działalności Uniwersytetu Rzeszowskiego. Uczelnia i powiat będą wspólnie popularyzować wyniki badań, a także organizować wydarzenia naukowe i społeczne. W planach są rów-

nież konferencje, seminaria oraz szkolenia adresowane do studentów i mieszkańców regionu. Uniwersytet otworzy swoje laboratoria i bazę ekspercką dla projektów realizowanych przez powiat.

Podpisana umowa przewiduje także wymianę materiałów naukowych i informacyjnych, ponadto Uniwersytet Rzeszowski będzie miał możliwość konsultowania programów studiów z odpowiednimi jednostkami organizacyjnymi powiatu rzeszowskiego, aby dostosować je do potrzeb rynku pracy. Porozumienie to nowa jakość współpracy między nauką a administracją lokalną. Działania podjęte przez UR i powiat rzeszowski mają przynieść realne korzyści dla całego regionu. „Tych obszarów, w których możemy współpracować, jest bardzo dużo. To jest ekonomia, prawo, bezpieczeństwo i turystyka. Chcemy, żeby ta współpraca przełożyła się na wyższą jakość życia 200 tysięcy mieszkańców powiatu rzeszowskiego” – zaznaczył dr Krzysztof Jarosz.

fot. M. Świącicki

Uniwersytet Rzeszowski i Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej nawiązują współpracę

Oskar Kaczorowski

Porozumienie między Uniwersyte-
tem Rzeszowskim a Bieszczadzkim
Oddziałem Straży Granicznej ma na
celu rozwój współpracy w dziedzi-
nie nauki, edukacji i poprawy bezpie-
czeństwa publicznego. Dokument
podpisany przez prof. dr. hab. Ada-
ma Reicha – rektora Uniwersytetu
Rzeszowskiego oraz gen. bryg. SG
Tomasza Zybińskiego – komendan-
ta Bieszczadzkiego Oddziału Straży
Granicznej otwiera drogę do licznych
wspólnych inicjatyw.

Celem porozumienia jest wspólne
działanie na rzecz edukacji, propa-
gowania postaw patriotycznych oraz
wspierania profilaktyki społecznej
w kontekście bezpieczeństwa publicz-
nego. W ramach współpracy Uniwer-
sytet i Straż Graniczna będą realizować

szereg działań na rzecz studentów,
funkcjonariuszy oraz pracowników
Straży Granicznej.

Porozumienie obejmuje wiele działań,
m.in. wspieranie inicjatyw naukowych
związanych z bezpieczeństwem na-
rodowym oraz realizacją zadań przez
Straż Graniczną. Bieszczadzki Oddział
Straży Granicznej będzie brał aktywny
udział w wykładach, prelekcjach i kon-
ferencjach organizowanych przez Uni-
wersytet, a także umożliwi studentom
UR odbywanie praktyk studenckich
i staży w swoich jednostkach.

Podpisane porozumienie przewiduje
także wzajemną wymianę informacji,
materiałów naukowych oraz publika-
cji. Uniwersytet Rzeszowski w ramach
współpracy zobowiązał się, że umożli-
wi funkcjonariuszom Straży Granicznej

korzystanie z zasobów bibliotecznych
oraz platformy e-learningowej, a także
z zaplecza szkoleniowego Uniwersy-
tetu, z kolei Straż Graniczna zaoferuje
pomoc w organizacji pokazów, prezen-
tacji oraz innych przedsięwzięć związa-
nych z bezpieczeństwem publicznym.
To ważny krok w kierunku budowania
więzi pomiędzy światem academic-
kim a służbami mundurowymi. Dzięki
takiej współpracy studenci Uniwersy-
tetu Rzeszowskiego zyskają możliwość
praktycznego doświadczenia w za-
kresie bezpieczeństwa publicznego,
a funkcjonariusze Straży Granicznej
będą mogli wzbogacić swoje kompe-
tencje dzięki dostępowi do zasobów
edukacyjnych Uniwersytetu.

fot. M. Świąćicki

Porozumienie Uniwersytetu Rzeszowskiego i Podkarpackiego Samorządu Gospodarczego

Oskar Kaczorowski

Uniwersytet Rzeszowski oraz Podkarpacki Samorząd Gospodarczy nawiązały porozumienie o współpracy. Dokument podpisano na Uniwersytecie Rzeszowskim, a swoje podpisy złożyli Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Adam Reich oraz Prezes Podkarpackiego Samorządu Gospodarczego Paweł Zając.

Porozumienie ma charakter ramowy i przewiduje szeroką współpracę w obszarze nauki, edukacji oraz promocji gospodarczej. UR i PSG planują wspólnie realizować projekty badawczo-rozwojowe, organizować konferencje, debaty i szkolenia, a także promować praktyki i staże dla studentów oraz absolwentów Uniwersytetu.

W ramach współpracy PSG zobowiązał się do

budowania partnerstwa między Uniwersytetem Rzeszowskim a światem biznesu, a także do aktywnego wspierania inicjatyw naukowych i edukacyjnych. Uniwersytet natomiast udostępni PSG swój potencjał ekspercki, umożliwi korzystanie z wiedzy specjalistów w różnych dziedzinach nauki.

Porozumienie przewiduje również współorganizację wydarzeń kulturalnych i sportowych, współpracę w zakresie opiniowania programów studiów oraz popularyzację działań mających na celu rozwój gospodarczy regionu.

fot. M. Świąćicki

Uniwersytet Rzeszowski i Służba Więzienna: działania na rzecz bezpieczeństwa i edukacji

Oskar Kaczorowski

Uniwersytet Rzeszowski rozpoczął współpracę z Okręgowym Inspektorem Służby Więziennej w Rzeszowie, podpisując umowę, której celem jest wspólne działanie na rzecz poprawy bezpieczeństwa i porządku publicznego. Porozumienie zostało podpisane przez prof. dr. hab. Adama Reicha – Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz płk. Stanisława Kotulę – Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej w Rzeszowie.

Bezpieczeństwo i edukacja prawna na pierwszym miejscu

Głównym celem podpisanej umowy jest edukacja prawna młodzieży, szczególnie studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego, dotycząca prewencji przestępczości. W ramach współpracy obie strony skoncentrują się na promowaniu bezpieczeństwa, ochronie osób oraz mienia na terenie Uniwersytetu, a także przeciwdziałaniu narkomanii i innym formom przestępczości.

Wspólne działania edukacyjne i profilaktyczne

Zgodnie z umową strony zobowiązały się do organizowania wspólnych przedsięwzięć, takich jak konferencje, seminaria naukowe, projekty badawcze, a także szkolenia i targi pracy. Celem tych działań będzie poszerzanie wiedzy na temat bezpieczeństwa pu-

blicznego, adresowanej do studentów oraz pracowników naukowych Uniwersytetu, jak również przedstawicieli służb mundurowych i innych instytucji.

Uniwersytet Rzeszowski oraz OISW zamierzają także umożliwić studentom odbywanie praktyk studenckich oraz wizyt studyjnych w jednostkach penitencjarnych Służby Więziennej. To doskonała okazja, by młodzież poznała

specyfikę pracy w służbach mundurowych oraz zdobyła praktyczne doświadczenie w zakresie zapewniania porządku publicznego.

fot. M. Święicki

Edukacja i ochrona przyrody: Uniwersytet Rzeszowski i Zespół Parków Krajobrazowych w Przemyśle na wspólnej ścieżce

Oskar Kaczorowski

Umowę o współpracy pomiędzy Uniwersytetem Rzeszowskim a Zespołem Parków Krajobrazowych w Przemyśle podpisano w siedzibie uczelni. Dokument określa zasady wspólnych działań w ramach planu „Doskonałe Podkarpatie – kompleksowe badania środowiska w Uniwersytecie Rzeszowskim na rzecz regionu” realizowanego w ramach programu „Regionalna inicjatywa doskonałości”.

Porozumienie zakłada m.in. wspólne działania badawcze, organizację wykładów otwartych, seminariów, konferencji i warsztatów z udziałem ekspertów z obu instytucji. Partnerzy deklarują również realizację projektów służących ochronie przyrody i promocji walorów przyrodniczych regionu, a także podejmowanie inicjatyw edukacyjnych i populary-

zatorskich skierowanych do społeczności lokalnych. Istotnym elementem współpracy będzie również wzmacnianie potencjału naukowego i dydaktycznego obu stron, w tym tworzenie możliwości praktyk, staży i projektów studenckich, co ma szczególne znaczenie dla studentów kierunków przyrodniczych, biologicznych i związanych z ochroną środowiska.

W imieniu Uniwersytetu umowę podpisał rektor prof. dr hab. n. med. Adam Reich, natomiast ze strony Zespołu Parków Krajobrazowych dokument parafował p.o. dyrektora mgr inż. Dariusz Kozik.

fot. M. Świąćicki

Porozumienie UR z Nową Sarzyną. W centrum uwagi azalia pontyjska

Oskar Kaczorowski

Uniwersytet Rzeszowski podpisał porozumienie o współpracy z Miastem i Gminą Nowa Sarzyna. Dokument sygnowali Rektor UR prof. dr hab. Adam Reich oraz Burmistrz Nowej Sarzyny Andrzej Rychel.

Wspólne działania dotyczyć będą m.in. realizacji projektów edukacyjnych i promocyjnych związanych z ochroną bioróżnorodności, w szczególności obszaru rezerwatu przyrody Kołacznia i występującej tam azalii pontyjskiej (*Rhododendron luteum*) znanej również jako różanecznik żółty.

Naturalne stanowisko tego rzadkiego gatunku krzewu znajduje się właśnie na terenie rezerwatu Kołacznia w Nowej Sarzynie. To jedno z nielicznych takich miejsc w Polsce, co

czyni je cennym przyrodniczo i wyjątkowym w skali regionu. Działania przewidziane w porozumieniu mają na celu nie tylko ochronę tej rośliny, ale także popularyzację wiedzy na jej temat poprzez edukację, projektowanie przestrzeni zielonych oraz inicjatywy promocyjne i naukowe.

W ramach współpracy zaplanowano m.in. budowę szklarni, prowadzenie warsztatów edukacyjnych, zaangażowanie studentów w projektowanie ogrodów azaliowych oraz wspólne inicjatywy informacyjne. Szczegóły współpracy będą ustalane na bieżąco.

fot. M. Świąćicki

Uniwersytet Rzeszowski i Okręgowa Izba Radców Prawnych w Rzeszowie zacieśniają współpracę

W siedzibie Uniwersytetu Rzeszowskiego podpisano porozumienie o współpracy z Okręgową Izbą Radców Prawnych w Rzeszowie. To kolejny krok w stronę praktycznego kształcenia studentów oraz budowania mostów między światem nauki a środowiskiem zawodowym.

Na mocy porozumienia obie instytucje podejmą wspólne działania m.in. w zakresie organizacji konferencji, wykładów, projektów badawczych, a także promowania praktyk, staży i inicjatyw edukacyjnych. Współpraca ma również wspierać rozwój kompetencji studentów oraz ich wejście na rynek pracy.

Dokument podpisali rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Adam Reich, dziekan Rady OIRP w Rzeszowie, radca prawny Aleksander Cisek oraz wicedziekan Rady radca prawny Bartosz Opaliński. Nowe porozumienie to wyraz wspólnej troski o jakość kształcenia prawniczego oraz odpowiedź na wyzwania współczesnego rynku pracy.

fot. J. Wilk

Współpraca Uniwersytetu Rzeszowskiego i Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego

Informujemy, że Uniwersytet Rzeszowski oraz Podkarpacki Urząd Wojewódzki w Rzeszowie rozpoczęły współpracę na mocy porozumienia podpisanego przez JM Rektora UR prof. dr. hab. Adama Reicha oraz Wojewodę Podkarpackiego Teresę Kubas-Hul.

Celem współpracy jest wspólna realizacja zadań w obszarze nauki, edukacji, profilaktyki społecznej, bezpieczeństwa publicznego oraz kształtowania postaw patriotycznych i obywatelskich. Współpraca obejmować będzie zarówno społeczność akademicką Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak i mieszkańców regionu.

Główne kierunki współpracy:

- wspieranie inicjatyw naukowych i edukacyjnych, w tym projektów badawczo-wdrożeniowych;
- realizacja wspólnych przedsięwzięć edukacyjnych i naukowych, takich jak konferencje, debaty czy działalność w zespołach badawczych;
- kształtowanie pozytywnego wizerunku Wojewody i Uniwersytetu w społeczeństwie;
- działania na rzecz upowszechniania świadomości historycznej i patriotycznej oraz promowanie aktywnych postaw obywatelskich;
- promocja praktyk, staży i możliwości zatrudnienia w Podkarpackim Urzędzie Wojewódzkim wśród studentów i absolwentów UR.

Po uroczystym podpisaniu porozumienia Wojewoda Podkarpacki Teresa Kubas-Hul wpisała się również do pamiątkowej Księgi Gości Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wspólne działania Uniwersytetu Rzeszowskiego i Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego stanowią ważny krok w kierunku budowania trwałych relacji pomiędzy środowiskiem akademickim a administracją publiczną, służąc rozwojowi regionu oraz wspieraniu aktywności obywatelskiej młodego pokolenia.

fot. M. Świąciecki

Profesura na Wydziale Prawa i Administracji prof. dr hab. Jan Olszewski

Profesor Jan Olszewski jest pracownikiem naukowym na Uniwersytecie Rzeszowskim, pełni również wiele funkcji w kraju i za granicą. Został wybrany przez Komisję UE na arbitra¹ UE przy Komisji UE, jest też Profesorem Maurer School of Law w Bloomington – stan Indiana (USA) i członkiem rady naukowej w tamtejszym wydawnictwie. Potwierdzeniem wysokiego zaangażowania w sprawy dydaktyczne jest przyznanie Mu przez władze Uniwersytetu Rzeszowskiego w 2018 r. dorocznego, ale wyłącznie jednego na cały Uniwersytet, Lauru Dydaktycznego UR. Na WPiA UR do chwili obecnej Profesor jest jedynym laureatem takiego Lauru. Wielokrotnie także był odznaczany przez najwyższe władze w Polsce.

Jan Olszewski ukończył WPiA na Uniwersytecie Śląskim w 1985 r., a w 1993 r. na tym wydziale obronił rozprawę doktorską pt. *Pozycja prawna organów antymonopolowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki*, uzyskując stopień naukowy doktora nauk prawnych. W roku 2005 na podstawie rozprawy habilitacyjnej pt. *Nadzór nad koncentracją przedsiębiorców jako forma prewencyjnej ochrony konkurencji* uzyskał na WPiA UMCS stopień doktora habilitowanego nauk prawnych. W latach 2006–2025 był profesorem Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Prof. Jan Olszewski pracował także na kilku innych uczelniach krajowych i zagranicznych. W szczególności należy wymienić tu Sidney Sussex College University of Cambridge (Anglia), Maurer School of Law w Bloomington – stan Indiana (USA), gdzie nadal udziela się w radzie naukowej. Uczestniczył także w wykładach na uczelniach w Indiach, Hiszpanii, Turcji, Włoszech, Niemczech, Ukrainie, Węgrzech, Słowacji. Ponadto pracował lub odbywał staże w wielu organach publicznych w USA. Tu należy wymienić niezależne organy regulujące w Waszyngtonie, w szczególności w FTC – USA (Federalna Komisja Handlu) czy też w Ministerstwie Sprawiedliwości USA (dokładnie w Antitrust Division – Wydział Antymonopolowy).

Zadania naukowe realizował poprzez różnorodne programy UE i innych podmiotów – był wykonawcą, oceniającym

lub ekspertem. Do 2021 r. wykonywał pracę dla Ministerstwa Edukacji i Nauki – jako ekspert oceniający uczelnie wyższe w celu uzyskania grantów UE do pokrycia kosztów akredytacji wykonywanych przez podmioty zagraniczne. W Polsce prowadził wykłady już od 1995 r. dla różnorodnych środowisk prawniczych, w szczególności radcowskich, adwokackich, a także sędziowskich na zlecenie Ministerstwa Sprawiedliwości.

W Jego dorobku naukowym znajduje się kilka wybitnych osiągnięć. Dotyczą one przede wszystkim prawa konkurencji, a ich inspiracją były szkolenia w 1986 r. na uczelni INSA w Lyonie, a następnie szeroko zakrojone badania w USA w niezależnych organach regulujących w Waszyngtonie (DC). W ramach prac dla ABA w Waszyngtonie już w 1993 r. opracował program przejścia polskiego prawa gospodarczego z regulacji socjalistycznej na gospodarkę rynkową. Pierwsza zaś większa monografia oparta była na Jego osobistych – i co istotne – także empirycznych badaniach w organach antymonopolowych USA w Waszyngtonie. W ramach pracy pt. *Pozycja prawna organów antymonopolowych w Stanach Zjednoczonych Ameryki* (Katowice 1994) Profesor omówił status prawny szeregu instytucji z gospodarki rynkowej, w znacznej części po raz pierwszy w Polsce. Praca ta w owym czasie była nowatorska (z zakresu publicznego prawa gospodarczego), przedstawiała bez przekłamań ideologicznych prawo antymonopolowe i specyfikę prawa nadzoru wykonywanego przez FTC (Federalną Komisję Handlu) i Antitrust Division (Wydział Antymonopolowy) w Ministerstwie Sprawiedliwości USA. Ponadto w dużym stopniu oryginalne było tutaj szczegółowe omówienie działalności FTC. Po raz pierwszy w Polsce ukazała hybrydową procedurę przed Antitrust Division w Ministerstwie Sprawiedliwości USA. Należy dodać, iż wszelkie opisy oparte były

przede wszystkim na aktach prawnych USA, dokumentach wewnętrznych z ww. organów, literaturze z USA i ostatecznie na własnych doświadczeniach wyniesionych ze studiów i pracy w tych instytucjach. Przeprowadzenie tak wnikliwej obserwacji uczestniczącej Profesor zawdzięcza różnego rodzaju stypendium w USA, szczególnie zaś z grantu Ministerstwa Handlu USA i ABA USA.

W drugiej większej monografii dotyczącej prawa konkurencji w Polsce, która była rozprawą habilitacyjną, pt. *Nadzór nad koncentracją przedsiębiorców jako forma prewencyjnej ochrony konkurencji* przedstawił wyższy szczebel ochrony rynku przed antymonopolowymi ograniczeniami konkurencji poprzez uszczelnienie nadzoru nad koncentracjami przedsiębiorców. Była to także pierwsza prawnicza praca w Polsce będąca kompleksową pozycją odnoszącą się do wyjątkowo złożonego prawa nadzoru nad koncentracjami przedsiębiorców. W pracy przedstawiono wiele rozwiązań, które po pewnym czasie były cyklicznie wprowadzane do praktyki przez ówczesny Polski Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów, a niektóre z propozycji zawartych w konkluzjach dopiero obecnie są wdrażane przez UE do prawa polskiego. Należy wspomnieć o nowatorskich uwagach dotyczących determinantów prawnych i pozaprawnych, które mogą wpłynąć na efektywność nadzoru. Po raz pierwszy w publicznym prawie gospodarczym dokonał Profesor kompleksowej analizy szeregu instytucji prewencyjnych, które są w tym prawie. Analiza prawa administracyjnego umożliwiła także znalezienie uniwersalnych konstrukcji prawnych o takim uprzedzającym charakterze, które można stosować także w innych aktach prawnych. Duży nacisk podczas analizy prawa koncentracyjnego położył na wielozakresowe obowiązki informacyjne. Ich wynikiem było wy-

kazanie już w 2005 r. szeregu usterek w realizacji prawa związanego z informowaniem społeczeństwa w Polsce. Potwierdza to, iż adaptacja prawa UE była w tym temacie nie tylko wadliwa, ale czasami świadomie fasadowa. Efektem badań tego typu norm było opracowanie kilku publikacji, jakie wykonał od 2005 do 2025 r., odnosząc się w nich do fasadowości polskiego prawa informacji.

W późniejszych latach Profesor rozpoczął poszukiwania czynników mających pierwszoplanowy wpływ na stan konkurencji. Poszukiwania te dały podstawę do zainteresowania prawem regulującym coraz bardziej złożone obowiązki informacyjne w prawie UE, a potem w prawie polskim. W ten sposób drugi nurt badawczy to prawo informacji.

Owoce drugiej sfery badań, czyli prac nad prawem informacji, była przede wszystkim książka pt. *Obowiązki informacyjne w gospodarce jako element zwiększania konkurencji* (Rzeszów 2020). Pozycja ta ukazuje, iż realne fundamenty tworzenia, a potem istnienia konkurencji wynikają przede wszystkim z zapewnienia przez państwo równego dostępu do informacji rynkowej.

Uwzględniając wynikające z prawa UE obowiązki w zakresie prawa informacji, Profesor dowiódł w tej pracy, iż zadaniem państwa jest zapewnienie jawności publicznej na znacznie wyższym stopniu niż jest to obecnie. Podał również kilka dróg do wytworzenia takiej wzorcowej jawności. Co istotne, sugerował, aby reformę tę wykonać jedynie udoskonalając obecne obowiązki informacyjne (a nie poprzez mnożenie fasadowych regulacji).

Jak zaznaczał, procesy informowania nie mogą być wykonywane jedynie formalnie, wycinkowo lub – co gorsza – wadliwie.

Znaczną zaletą ww. monografii jest omawiana dwuzakresowo problematyka: najpierw teoretycznie, a następnie praktycznie naświetlone zostały

w niej ważniejsze pojęcia i procesy informowania w gospodarce. Proponuje on w tej części nowe instrumenty prawne i pozaprawne, które wspierają tworzenie doskonałości informacyjnej w prawie informacyjnym, gdyż tylko w przejrzystej gospodarce przepływające między społeczeństwem i władzą informacje mogą tworzyć społeczność zdolną do uczestnictwa w społecznej gospodarce rynkowej. Jedynie pełna i niepoddana manipulacji wiedza ułatwia bowiem społeczeństwu partycypowanie w tej dziedzinie aktywności.

Wynikiem analiz jest ponad 30 stron nowatorskich wniosków. Najczęściej mają one charakter krytyczny, ale szereg z nich podaje precyzyjne procedury naprawcze. Jest to jedna z pierwszych prac, w której dostrzeżono się potrzebę wykorzystania do procedury tworzenia prawa informacji, a potem jego realizacji poprzez wykorzystanie w naukach prawnych nowej nauki, jaką jest kognitywistyka.

Warte zasygnalizowania wartościowe i w pełni oryginalne uwagi, jakie wynikają z tej pracy, to opracowanie kilku dróg do osiągnięcia doskonałości informacyjnej. W pierwszej kolejności analiza prowadzi do wskazania szeregu norm w istniejących już regulacjach, które zapewnić mogą wzrost przejrzystości i rzetelności informacyjnej. Druga grupa analiz zawartych w ww. pracy to zupełnie nowe propozycje *de lege ferenda* łącznie z koncepcją opracowania regulacji o charakterze ogólnym czy też kodeksu prawa informacji.

Postulatem wartym podkreślenia jest propozycja wprowadzenia obligatoryjnego w całej administracji, ale także w nauce obowiązków składania oświadczenia o braku kolizji interesów. Postuluje też potrzebę rozszerzania systemów compliance (w szczególności na podmioty funkcjonujące w sferach wzmoczonej manipulacji).

Profesor jest autorem szeregu innych pozycji – samodzielnych lub zbiorowych – wartych uznania za wyróżniające. Najczęściej dotyczy to

monografii zbiorowych wykonanych pod jego redakcją. Rozpoczynając od najnowszych, warta uwagi jest pozycja pt. *Ewolucja prawa regulującego działalność agencji ratingowych w Unii Europejskiej* [w:] J. Olszewski (red.), *Rynek usług finansowych: inwestycyjnych, bankowych i ubezpieczeniowych – między teorią a praktyką*, Warszawa 2020 (s. 163–190).

Celem artykułu jest też sugestia adaptacji kilku rozwiązań z ratingu do prawa gospodarczego. Wyjątkowa pozycja na rynku polskim i europejskim to potężny *Glosariusz ABGB (Austriackiego Kodeksu Cywilnego) z przytoczonymi cytatami* (red.), Rzeszów 2014, ss. 678. Opracowany on został we współpracy z pracownikami naukowymi z innych uniwersytetów, ale też z Austrii.

Profesor jest też autorem kilkunastu bardzo wartościowych artykułów umieszczonych w monografiach opracowywanych pod redakcją profesorów z innych uczelni, z którymi zakład współpracuje lub pokonferencyjnych. Jako pierwszy należy tu zaprezentować przełomowy artykuł dla rozumienia społecznej gospodarki rynkowej. Jego celem jest rozszerzenie rozumienia art. 20 Konstytucji RP (a dokładnie społecznej gospodarki rynkowej). W artykule *Spółeczna gospodarka rynkowa jako zróżnicowany system przepływu informacji* [w:] A. Powalowski, *Spółeczna gospodarka rynkowa*, „Gdańskie Studia Prawnicze”, t. XXXVII, Gdańsk 2017, s. 37–50 Profesor ustalił – po raz pierwszy w literaturze polskiej – niektóre niedostrzegane dotychczas aspekty uspołecznienia. W Polsce są one niedostrzegane, dlatego też aspekt uspołecznienia realizowany jest połowicznie, czyli niezgodnie z Konstytucją. Co istotne, w tej i innych publikacjach pokazano drogę do uzdrowienia tej sytuacji.

Godny uwagi jest artykuł także kontynuujący temat prawa odnoszącego się do właściwego informowania

– *Realizacja dialogu poprzez obowiązki informacyjne w ustawie – Prawo przedsiębiorców – art. 14–15* [w:] R. Blicharz, A. Powalowski (red.), *Prawo przedsiębiorcy*, Warszawa 2019, s. 57–84. Pozycja ta ukazuje prawo informacji wykonywane w ramach konstytucyjnej instytucji, jaką jest dialog. Pomimo częstego powoływania się (szczególnie ostatnio) w Polsce na Konstytucję RP, wykorzystywanie wielu fundamentalnych instytucji jest praktycznie fasadowe, w szczególności nierozwiązany jest dialog społeczny – zawarty w preambule i art. 20. Konstytucji RP. Aby zmienić ten proces, wskazano w sposób twórczy rozwiązania z innych aktów prawnych jako podstawę do aktywizacji społecznej i lepszego dialogu. Należy zaznaczyć, iż tematyka pojawiła się ponownie w publikacjach z 2022 i 2023 r.

W kolejnych artykułach pt. *Nowe obowiązki informacyjne w zakresie tworzenia ładu korporacyjnego na przykładzie nowelizacji ustawy o KRS* [w:] K. Bilewska (red.), *Efektywność zarządzania i nadzoru w spółce handlowej. W poszukiwaniu optymalnego ustroju spółki*, Warszawa 2018, s. 30–52 czy też *Ważniejsze obowiązki informacyjne w publicznych spółkach akcyjnych – na przykładzie spółek Skarbu Państwa* [w:] A. Kidyba, M. Michalski (red.), *Spółki Skarbu Państwa na rynku kapitałowym*, Warszawa 2017, s. 172–185 także pojawia się aspekt tworzenia przejrzystości informacyjnej. Profesor pokazał liczne fikcje odnoszące się do obowiązków informacyjnych w wcześniejszych regulacjach, ale także instrumenty uzdrawiające tę sytuację.

Profesor jest autorem lub redaktorem kilkunastu podręczników akademickich poświęconych prawu gospodarczemu lub prawu konkurencji. Zwykle jego analizy dotyczą tematów pomijanych w innych podręcznikach, o fundamentalnym znaczeniu dla UE, a tym samym dla polskiej gospodarki. Jednym z tych tematów jest rozdział I i II

pt. *Ewolucja planowania i programowania rozwoju w latach 1990–2015 oraz Wybrane problemy polityki rozwoju* [w:] J. Olszewski (red.), *Publiczne prawo gospodarcze*, wyd. 3, Warszawa 2014, s. 466–495 (rozdział ten jest zawarty w części V). Warto podkreślić, iż polityka rozwoju to w zasadzie wzorcowy przykład dialogu społecznego na poziomie krajowym, a następnie w organach UE. Jednocześnie jest to bardzo złożony i trudny do stosowania proces stałego informowania społeczności lokalnych. Proces ten ma jednak w polskich regulacjach wiele pojęć własnych, zwykle niejasnych definicyjnie, co powoduje powstawanie usterek proceduralnych.

Profesor jest autorem szeregu pojedynczych artykułów. Od kilkudziesięciu lat pełni funkcję arbitra w sądach arbitrażowych. Ze względu na dużą aktywność w arbitrażu (ostatnio na poziomie UE) szereg uwag odnosi się także do tej sfery. Takim przykładem jest pozycja pt. *Determinanty i propozycje w zakresie rozwoju sądownictwa arbitrażowego* [w:] J. Olszewski, B. Fuchs (red.), *Arbitraż. Między teorią a praktyką*, Rzeszów 2014, s. 15–27 czy też artykuł pt. *W poszukiwaniu nowych instytucji prawnych chroniących konkurencję* [w:] J. Grabowski (red.), *25 lat fundamentów wolności działalności gospodarczej*, Katowice 2013, s. 481–492.

Profesor uczestniczył w wielu konferencjach na terenie Ukrainy, a także podczas bilateralnego podpisywania umów o współpracy, co zaowocowało, że od wielu lat prezentuje propozycje prawne dla tego państwa. Należy tu wymienić sugestie w zakresie reformy prawa konkurencji na Ukrainie przedstawione w trakcie wykładu na Uniwersytecie w Iwano-Frankowsku w 2000 r. (między innymi dla deputowanych z Kijowa). W pracach skierowanych do prawników z Ministerstwa Spraw Wewnętrznych Ukrainy w 2006 r. Profesor opracował kilka wskazań dot. generalnych zasad tworzenia prawa, podając także

przykłady z prawa polskiego i UE do szybkiej adaptacji na Ukrainie. Przykładem takiej publikacji jest artykuł pt. *Wskazania polskiej teorii prawa jako determinant określania wartości i interesów w regulacjach prawnych (na przykładzie prawa konkurencji)* [w:] *Європейські інтеграційні процеси та трансформація права на постсоціалістичному та пострадянському просторі, Матеріали міжнародного науково-практичного семінару* (м. Київ, 23–24 вересня 2005 р.) Київ 2006. W opracowaniu dla prawników słowackich przedstawił z kolei ocenę prawa UE i prawa polskiego w odniesieniu do nowych koncepcji politycznych: *Postmodernistyczne ustalanie pojęcia konkurencji i jej determinantów; Zbiornik z medzinarodnej vedeckej konferencie konanej dňa 19–21.04. 2006 r., Aktualne otázky prava v postmodernej spoločnosti (Aktualne problémy prava v postmodernistickej spoločnosti)*, Košice 2006, s. 265–273.

Potwierdzeniem uznania dorobku naukowego Profesora i jego praktycznej wiedzy na temat prawa unijnego, a także międzynarodowego prawa gospodarczego są liczne nagrody naukowe i odznaczenia. Dowodem wysokiej oceny dorobku naukowego – obok licznych wyróżnień i medali – jest list złożony do Sejmu w 2010 r., opracowany przez władze Wydziałów Prawa w Polsce, w którym Profesor był rekomendowany na kandydata na Sędziego Trybunału Konstytucyjnego. Za zaangażowanie w sprawy dydaktyczne władze Uniwersytetu Rzeszowskiego przyznały Profesorowi w 2018 r. Laur Dydaktyczny UR (na WPiA UR do chwili obecnej Profesor jest jedynym laureatem takiego Lauru). Niektóre aktywności Profesora zyskały wsparcie zagraniczne (warte uwagi jest podziękowanie i poparcie projektu badań przez Ministra Sprawiedliwości Republiki Austrii w 2015 r. – Bundesministerium für Justiz, dr Georg Kathrein) dla tworzenia glosariuszy polsko-austriackich). Ponadto należy wspomnieć, iż

cyklicznie otrzymywał on osobiste podziękowania od kilku ministrów sprawiedliwości RP za zaangażowanie i rozpowszechnianie mediacji.

Dowodem wysokiego poziomu wiedzy teoretycznej i praktycznej Profesora jest też decyzja organów działających przy Komisji UE w kwestii zatwierdzenia Jego osoby przez władze i prawników z UE na stanowisku arbitra² UE przy Komisji UE. Profesor pełnił wiele ważnych funkcji w Rzeszowie: był prodziekanem na WPiA do spraw współpracy z zagranicą (2005–2008), był prezesem pierwszego Podkarpackiego Sądu Arbitrażowego (2006–2016).

Wzorcowym przykładem współpracy międzynarodowej Profesora było opracowanie w ramach zespołu prawa austriackiego pierwszego w Polsce i być może w Europie *Glosariusza ABGB. Glosariusz ABGB (Austriackiego Kodeksu Cywilnego) z przytoczonymi cytatami* (red.), Rzeszów 2014, ss. 678, format A-4, wykonywany był w ramach zespołu kilkunastu pracowników naukowych w całości pod Jego kierunkiem. Prace były prowadzone w Wiedniu i na kilku uczelniach w Polsce. Jego zadaniem było stworzenie zespołu, przygotowanie wstępne katalogu pojęć do analiz i tłumaczeń, konsultacje międzynarodowe w Wiedniu z zakresu nauk prawnych, a następnie prace redakcyjne. *Glosariusz* został wydany na UR. Profesor często wykonywał pracę naukową w zespołach zewnętrznych. Warta uwagi jest Jego praca w grupie kilkunastu autorów nad ponad 1000-stronicowym *Komentarzem prawa energetycznego* pod redakcją prof. M. Czarneckiej i T. Ogłódka: *Prawo energetyczne. Ustawa o odnawialnych źródłach energii. Ustawa o rynku mocy. Ustawa o inwestycjach w zakresie elektrowni wiatrowych. Komentarz*, Warszawa 2020, a następnie nad wznowieniem tego dzieła w 2023 r. ze względu na liczne nowelizacje, jakie wniosły dyrektywy UE.

Kolejne osiągnięcie naukowe to wybranie Jego osoby do zespołów doradczych, np. Sejmu RP (warto zaznaczyć, że Jego ekspertyzy z 2008 r. są obecnie podstawą do tworzenia dalszych rozwiązań prawnych), liczne prace jako eksperta dla wielu innych podmiotów (np. ekspert Polskiej Komisji Akredytacji).

Do wyjątkowo odpowiedzialnej pracy organizacyjnej należała praca w Komisji dyscyplinarnej do spraw pracowników samodzielnych (na UR od 2006 do 2008). Obejmowała ona prowadzenie szeregu złożonych spraw profesorskich. Potwierdzeniem wysokiej jakości tej pracy było wybranie Profesora przez społeczność akademicką UR w 2020 r. do pracy w Komisji Dyscyplinarnej przy Radzie Głównej Szkolnictwa Wyższego (2020–2024), a także wskazanie Profesora przez ministerstwo do orzekania w najwyższej w Polsce instancji z tego zakresu.

Profesor obok tworzenia nauki od wielu lat podejmuje także inicjatywy dydaktyczne, przede wszystkim są to publikacje dydaktyczne. Łącznie napisał samodzielnie lub jako współautor (ale pod jego redakcją) ponad 20 pozycji tego typu (od 1994 do chwili obecnej). Ponadto pisał też jako współautor. Do najważniejszych publikacji dydaktycznych pod Jego redakcją lub wykonanych w pełni samodzielnie należą podręczniki i skrypty w wydawnictwie C.H. Beck. Są one też najbardziej znane, gdyż mają ogólnopolski charakter, i to już od 20 lat. W szczególności należy tu wymienić wydawany w wydawnictwie C.H. Beck skrypt: J. Olszewski (red.), *Prawo gospodarcze. Kompendium*, pierwsze wydanie jest z 1999 r., ostatnie wyd. VIII, C.H. Beck, Warszawa z 2019 r. (ostatnie wydanie było wskazywane jako bestseller wydawniczy od początku roku 2020 do lipca 2020 r.). Należy podkreślić, że prace zamieszczone w tej serii skryptowej w znacznej części są zmieniane, i to w każdym wydaniu. Pod redakcją Pro-

fesora ukazały się także dwa podręczniki po angielsku: *Selected Issues of the Polish Business Law*, red. J. Olszewski, „Ius et Administratio” (zeszyt specjalny), Rzeszów 2006 r. i kolejny o tym samym tytule, ale znacznie większy i zaktualizowany w 2007 r. Współautorzy pochodzili z kilku ośrodków akademickich. W obu pozycjach był też współautorem licznych rozdziałów.

Warte uwagi są także skrypty wydawane w WSPIA w Rzeszowie – wszystkie pozycje w całości autorstwa Profesora, a ponadto recenzowane na zewnątrz. W środowisku szczególnie zwrócono uwagę na skrypt pt. *Prawo papierów wartościowych i instytucje rynku kapitałowego*, Przemyśl 2000 (s. 449), gdyż na owe czasy była to najszersza pozycja dydaktyczna na temat papierów wartościowych o charakterze administracyjnoprawnym. Profesor omawiał w tej pozycji niektóre nieznane jeszcze w Polsce instytucje (np. instytucje pochodnych, w ujęciu administracyjnoprawnym były wtedy po raz pierwszy opisane).

Ostatnio Profesor pracuje w zespołach międzynarodowych w Brukseli zajmujących się wybranymi projektami UE. Kilukrotnie przedstawiał też nowe autorskie koncepcje reformy prawa UE – przed Komisją UE. Profesor jest żonaty od blisko 40 lat. Jest też szczęśliwym ojcem trojga dorosłych już dzieci. Jego pierwszym hoby był przede wszystkim trekking (Tatry i Himalaje). Od wielu lat interesuje się kulturą Azji i Ameryki Płn., również państwa z tego obszaru często odwiedzał. Obecnie udziela się w środowiskach antykwarycznych zajmujących się staroangielską literaturą prawniczą.

¹ Od 15 czerwca 2022 r. dr hab. Jan Olszewski, prof. UR jest arbitrem ds. handlu i zrównoważonego rozwoju (TSD) dla paneli rozstrzygania sporów w ramach umów handlowych, których stroną jest UE – panel złożony z doświadczonych sędziów międzyna-

rodowych i przedstawicieli środowisk akademickich.

² Procedurę weryfikacji rozpoczęto w 2020 r., zakończono zaś w 2022. Obejmowała ona ekspertów ds. handlu i zrównoważonego rozwoju (TSD) dla paneli rozstrzygania sporów w ramach umów handlowych, których stroną jest UE. Panel selekcyjny złożony z doświadczonych sędziów międzynarodowych i przedstawicieli środowisk akademickich przeanalizował kandydatów, aby potwierdzić ich przydatność do powołania. Od 15 czerwca 2022 r. dr hab. Jan Olszewski, prof. UR jest na liście arbitrów Komisji UE

Dzień Kobiet

Grzegorz Babiuch

Dzień Kobiet to święto obchodzone 8 marca każdego roku. Wydarzenie to celebryje się od 1910 r. Początki Międzynarodowego Dnia Kobiet sięgają ruchów robotniczych z przełomu XX w. w Ameryce Północnej i Europie. Pierwsze w historii obchody Narodowego Dnia Kobiet odbyły się 28 lutego 1909 r. w Stanach Zjednoczonych. Zostały one wyznaczone przez Socjalistyczną Partię Ameryki dla upamiętnienia strajku pracowników przemysłu odzieżowego w Nowym Jorku. Wtedy kobiety protestowały przeciwko złym warunkom pracy.

Rok później, podczas konferencji w Kopenhadze, Dzień Kobiet nabrał charakteru międzynarodowego. Zwrócono uwagę na ideę praw kobiet oraz budowanie społecznego wsparcia dla powszechnych praw wyborczych płci żeńskiej. W konferencji wzięły udział uczestniczki z 17 krajów, w tym trzy kobiety po raz pierwszy wybrane do Parlamentu Fińskiego. Dzień Kobiet został ustanowiony w drodze anonimowego głosowania, bez ustalenia dokładnej daty jego obchodów. W roku 1911 Międzynarodowy Dzień Kobiet po raz pierwszy obchodzono w Austrii, Danii, Niemczech i Szwajcarii (19 marca). Zorganizowane tego dnia wiece zgromadziły ponad milion kobiet i mężczyzn. Domagano się prawa kobiet do głosowania i obejmowania stanowisk publicznych, do pracy i szkoleń zawodowych oraz żądano zaprzestania dyskryminacji w miejscu pracy. Międzynarodowy Dzień Ko-

biet wykorzystano, aby protestować przeciwko I wojnie światowej. W Rosji kobiety po raz pierwszy obchodziły Międzynarodowy Dzień Kobiet włączając się w ten sposób do ruchu na rzecz pokoju. Wiece odbyły się w ostatnią niedzielę lutego, co według kalendarza gregoriańskiego miało miejsce 8 marca. Właśnie 8 marca Dzień Kobiet był obchodzony w innych krajach. Podczas licznych wieców i zgromadzeń protestowano przeciwko wojnie i wyrażano solidarność z ruchem na rzecz praw kobiet. W roku 1917 podczas trwającej wojny rosyjskie kobiety zorganizowały strajki i protesty pod hasłem „chleb i pokój”. Do wydarzeń doszło w ostatnią niedzielę lutego. Cztery dni później abdykował car, a rząd tymczasowy przyznał kobietom prawa wyborcze. W ciągu stulecia Międzynarodowy Dzień Kobiet nabrał nowego światowego wymiaru w krajach rozwiniętych i rozwijających się. Rozszerzające się ruchy kobiet upowszechniły cztery światowe konferencje właśnie w sprawach kobiet zorganizowane przez ONZ. Wydarzenia te uczyniły obchody Międzynarodowego Dnia Kobiet okolicznością mobilizującą starania na rzecz praw kobiet i ich udziału w życiu polityczno-gospodarczym. Międzynarodowy Dzień Kobiet jest idealną okazją do refleksji nad postępem w dziedzinie praw kobiet. Tego dnia nie tylko upamiętnia się odwagę i determinację kobiet, które zasłużyły się w historii swoich państw i społeczeństw, walcząc o swoje prawa, docenienie i widoczność w społeczeń-

stwie oraz przez instytucje państwowe, ale również apeluje o konieczność podjęcia nowych wyzwań w obliczu zmieniającego się świata i jego potrzeb.

Podpisana w 1945 r. Karta Narodów Zjednoczonych była pierwszym międzynarodowym dokumentem potwierdzającym zasadę równości kobiet i mężczyzn. W ciągu sześćdziesięciu lat ONZ brała udział w opracowywaniu międzynarodowych strategii, standardów, programów i celów promujących podwyższanie statusu kobiet. Osiągnięcia w dziedzinie praw kobiet stanowią już historyczne dziedzictwo świata. Organizacja Narodów Zjednoczonych i jej wyspecjalizowane agendy propagują równoprawne uczestnictwo kobiet w realizacji celów zrównoważonego rozwoju, pokoju, bezpieczeństwa i pełnego poszanowania praw człowieka. Problematyka uwłasnowolnienia kobiet znajduje się w centrum działań ONZ w dziedzinach społecznych, gospodarczych i politycznych na całym świecie. Na ziemiach polskich święto kobiet miało w czasach PRL oficjalny, państwowy charakter. Nadawano mu wysoką rangę i obchodzono bardzo hucznie. Dzień Kobiet był elementem propagandy i kronik filmowych z czasów PRL. Fabryki i zakłady pracy odwiedzał wówczas pierwszy sekretarz partii, składając życzenia i pozując do fotografii. Obowiązkowo w zakładach pracy i w szkołach odbywały się okolicznościowe akademie, podczas których kierownik składał życzenia. Towarzyszył temu słodki, nierzadko

zakrapiany poczęstunek. Każda okazja była dobra, aby skorzystać z możliwości napicia się, szczególności w Dzień Kobiet. Punktem kulminacyjnym było uroczyste wręczanie paniom przez męską część załogi kwiatów, szczególnie goździków, ponieważ tylko takie były wówczas dostępne, później również tulipanów, a także drobnych подарunków. Były to najczęściej prezenty praktyczne: rajstopy, ręczniki, ścierki, mydło, słodczyce czy paczka kawy.

Międzynarodowe Święto Kobiet w swojej niezbyt długiej historii przypomina nam, jak ważne jest równe traktowanie i niedyskryminowanie ze względu na płeć. Kobiety ponad wiek temu zdobyły się na odwagę, aby wystąpić przeciwko obowiązującemu wtedy prawu, które było powszechne na całym świecie. Pomimo gróźb aresztowania i więzienia, wyszły na ulice miast, aby walczyć o równe traktowanie. To Święto to coś więcej niż

obdarowywanie płci pięknej prezentami – to pamięć o kobietach, które ryzykowały swoje życie w imię lepszego świata, zwrócenie uwagi na istotę równości płci i pielęgnowania ideałów, które miały wpływ na jego obchody. W świecie gwałtownych zmian równość, akceptacja i wrażliwość na drugiego człowieka powinny znajdować się na pierwszym miejscu, aby świat stawał się z każdym dniem piękniejszy i bardziej przyjazny.

„W trosce o rodzinę. Pomoc społeczna na ziemiach polskich od XIX do XXI wieku. Słownik historyczny” – projekt realizowany w ramach Narodowego Programu Rozwoju Humanistyki przez pracowników Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego

Paweł Grata, Jarosław Kinał

Na stronie internetowej www.wtrosceorozdzine.pl dostępne są już pierwsze efekty pracy badaczy realizujących projekt „W trosce o rodzinę. Pomoc społeczna na ziemiach polskich od XIX do XXI wieku. Słownik historyczny”. Na stronie opublikowano ponad setkę z dwóch tysięcy specjalistycznych obszernych haseł przygotowywanych w ramach projektu. Przedmiotem badań są dzieje pomocy społecznej na ziemiach polskich, czyli dzieje działalności definiowanej współcześnie jako „instytucja polityki społecznej państwa i organizacji pozarządowych mająca na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia”. W ramach projektu badaniami objęte zostały działania pomocowe prowadzone na ziemiach polskich od czasów stopniowego ich przekształcania z formuły tradycyjnej opieki nad ubogimi (w II połowie XIX w.) w znacznie bardziej nowoczesną, wyspecjalizowaną i uwzględniającą interes podopiecznych opiekę społeczną, aż do jej ewolucji w pomoc społeczną, która przez wiele lat funkcjonowała w Polsce w ramach opresyjnego systemu

realnego socjalizmu i dopiero po 1989 r. stała się wyżej zdefiniowaną formą aktywności władz publicznych i organizacji społecznych.

Zespół projektowy tworzą: prof. dr hab. Paweł Grata (Uniwersytet Rzeszowski) – kierownik projektu, prof. dr hab. Mirosław Grewiński (rektor Uczelni Korczaka w Warszawie, prezes Polskiego Towarzystwa Polityki Społecznej), dr hab. Karol Chylak (Uniwersytet Łódzki), dr Krzysztof Chaczko (Uniwersytet Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie, redaktor naczelny periodyku „Wiadomości Społeczne”), dr Aleksandra Haligowska (Muzeum Historii Miasta Rzeszowa), dr Jarosław Kinał (Uniwersytet Rzeszowski), mgr Monika Niezgoda (Uniwersytet Rzeszowski).

W ramach projektu stworzona zostanie drukowana 5-tomowa oraz elektroniczna (dostępna w otwartym dostępie) publikacja „W trosce o rodzinę. Pomoc społeczna na ziemiach polskich w XIX–XXI wieku. Słownik historyczny” zawierająca 2000 haseł dotyczących najważniejszych pojęć, zjawisk, procesów i postaci pomocy społecznej na ziemiach polskich od XIX do XXI w.

(Nie)zapomniany cmentarz

Marta Wójcik

W sąsiedztwie budynku Rektoratu i Campusu Uniwersytetu Rzeszowskiego, po drugiej stronie Alei Rejtana, w kierunku Mostu Lwowskiego znajduje się dość duży obszar otoczony murem. Niektórzy mieszkańcy Rzeszowa, w tym również ci, którzy mieszkają w pobliżu, ale też osoby codziennie mijające to miejsce, nie zawsze zdają sobie sprawę z tego, co znajduje się za murem i jaką funkcję to miejsce niegdyś pełniło. Mowa o tak zwanym Nowym Cmentarzu Żydowskim w Rzeszowie. Określenie „nowy” wynika z faktu, iż dawna żydowska społeczność Rzeszowa do wybuchu drugiej wojny światowej posiadała i użytkowała trzy cmentarze. Najstarszy powstał prawdopodobnie w I połowie XVI w., bo najstarsze, zarejestrowane na tym cmentarzu nagrobki (macewy) miały daty 1553 i 1558. Cmentarz ten znajdował się w miejscu dzisiejszego parkingu, między Synagogą Staromiejską i Synagogą Nowomiejską (dzisiejsza siedziba Biura Wystaw Artystycznych) przy ulicy Bożniczej. Gdy na cmentarzu tym zaczynało brakować miejsca pod kolejne pochówki, gmina żydowska w połowie XVII w. zaczęła wykupować działki w rejonie dzisiejszej ulicy Bożniczej i ulicy Kopernika. Wtedy właśnie powstał drugi cmentarz żydowski. Był on w kolejnych latach powiększany, a w XIX w. obejmował już obszar dwóch hektarów. Dzisiaj w tym miejscu znajduje się park i Plac Ofiar Getta. Nazwa ta nawiązuje do tragedii ludności żydowskiej. Podczas drugiej wojny światowej cmentarz ten został doszczętnie zniszczony. Na wzór warszawskiego Umschlagplatzu stał się miejscem, w którym gromadzono Żydów podczas likwidacji rzeszowskiego getta. Akcja ta rozpoczęła się 7 lipca 1942 r., i to właśnie z tego miejsca Żydzi byli prowadzeni w kierunku dworca Staroniwa, skąd wywieziono ich do obozu zagłady w Bełżcu. Gdy również na wspomnianym drugim cmentarzu zabrakło przestrzeni dla kolejnych pochówków, gmina żydowska założyła trzeci cmentarz zwany Nowym. Do dziś znajduje się on przy zbiegu ulic Rejtana i Dołowej, a jego

obszar obejmuje powierzchnię ponad 2,5 hektara. Wiadomo, że został powiększony w latach 20. XX w. Jego pierwotny obszar i kształt są zbliżone do dzisiejszego, jednak należy pamiętać, że został zmniejszony, gdy budowano dzisiejszą drogę i ulicę Rejtana. Wyburzono wówczas znajdujący się tam dom przedpogrzebowy, a pierwotną bramę przesunięto w miejsce, w którym znajduje się dzisiaj. Na cmentarzu tym spoczywa wiele pokoleń Rzeszowian żydowskiego pochodzenia. Pochowany został tam między innymi Wilhelm Hochfeld, wieloletni wiceburmistrz Rzeszowa, czy bohater narodowy, odznaczony orderem Virtuti Militari, poległy podczas pierwszej wojny światowej Stanisław Wiktor Reich.

Cmentarz ten, podobnie jak poprzednie, został zniszczony przez Niemców podczas drugiej wojny światowej. Jest to

również miejsce, gdzie dokonywano egzekucji na ludności żydowskiej czy romskiej. W grobach zbiorowych grzebano również Żydów zmarłych w getcie czy zamordowanych podczas akcji likwidacyjnych w rzeszowskim getcie. Miejsce to od lat jest zapomniane, ale są osoby, które podejmują działania mające na celu przywrócenie tego miejsca z niepamięci i doprowadzenie go do godnego wyglądu. Dr hab. Wacław Wierzbieniec, prof. UR, wieloletni pracownik Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, inicjator podkarpackich Obchodów Dnia Pamięci

o Ofiarach Holokaustu, wraz z przedstawicielami społeczności żydowskiej, mieszkańców i władz miasta od niemal dwudziestu lat, co roku w styczniu, organizuje uroczystość upamiętniającą Żydów zamordowanych podczas Zagłady. Pisząc te słowa, współpracując z Wacławem Wierzbieńcem, postanowiła podjąć działania prowadzące do przynajmniej częściowego uporządkowania terenu cmentarza, który regularnie jest zaśmiecany przez postronne osoby, a także jest porośnięty przez dziko rosnącą roślinność. Wraz z grupą wolontariuszy, w kwiet-

niu 2024 r., w porozumieniu z Komisją Rabiniczną do spraw Cmentarzy i z instytucjami miejskimi rozpoczęliśmy porządkowanie cmentarza żydowskiego przy ul. Rejtana i Dołowej. W tym roku, również w kwietniu, do prac dołączą pracownicy The Matzevah Foundation Inc. z USA, a także potomkowie rzeszowskich Żydów na czele z Sally Mizroch. Sally odwiedza Rzeszów już od wielu lat i bierze udział w Obchodach Dnia Pamięci o Ofiarach Holokaustu. W dniach od 22 do 25 kwietnia na cmentarzu będą trwały prace polegające na wycinaniu odrostów samosiejek roślin, a także na oczyszczaniu powierzchni macew (nagrobków) znajdujących się na terenie nekropolii. Wydarzenie to będzie szczególnie, ponieważ ramie w ramie z potomkami rzeszowskich Żydów możemy przyczynić się do przywrócenia tego miejsca z ogarniającego je od lat zapomnienia. Chętnych wolontariuszy zapraszamy do dołączenia do prac. Szczegółowe pytania i zgłoszenia proszę kierować na adres: mawojcik@ur.edu.pl

Wydawnictwo UR poleca

Marta Wrońska, *Przestrzeń medialna miejscem spotkania seniorów i adolescentów. Edukacja międzypokoleniowa*, ISBN 978-83-8277-225-8, 2024, 320 ss., format: B5, oprawa: twarda. Monografia Marty Wrońskiej to kompendium wiedzy o istotnym aspekcie kultury masowej, jakim jest edukacja medialna. Ogrom pracy włożony w zebranie zagranicznych i polskich materiałów z tego zakresu zaowocował ukazaniem bogactwa odniesień i wielości kontekstów eksploracji podejmowanych w ramach pedagogiki medialnej. Procesy zachodzące w przestrzeni medialnej zostały ujęte jako ważny czynnik kształtowania relacji społecznych. Część empiryczna rozprawy, przygotowana z wykorzystaniem uznanych metod badań społecznych, dotyczy gotowości młodzieży akademickiej oraz słuchaczy uniwersytetów trzeciego wieku do przyjmowania i wykorzystywania najnowocześniejszych rozwiązań technologicznych w sferze mediów. Podsumowujące wyniki badań, uwagi i refleksje autorki zachęcają do nowatorskiego wykorzystywania relacji międzygeneracyjnych w przestrzeni społeczno-medialnej. Prezentowane opracowanie stanowi ważne źródło informacji i inspiracji dla czytelników zainteresowanych międzypokoleniową transmisją wartości, a zwłaszcza dla studentów pedagogiki, kulturoznawstwa, medioznawstwa i socjologii.

Marlena Bieda, *Wolontariat w pamiętnikach studentów. Oczekiwania a realizacje*, ISBN 978-83-8277-220-3, 2024, 234 ss., format: B5, oprawa: broszurowa

Monografia stanowi próbę spojrzenia na tematykę wolontariatu jako jednego z kluczowych obszarów współczesnych badań w naukach społecznych. Autorka, badając istotę wolontariatu, stara się zrozumieć motywacje i oczekiwania młodych ludzi, zwłaszcza studentów, którzy angażują się w działania wolontariackie. Analiza pamiętników daje bezpośredni wgląd w osobiste doświadczenia wolontariuszy, pozwalając uchwycić nie tylko zewnętrzne efekty działalności wolontariackiej, ale również wewnętrzne przeżycia, refleksje i zmiany, które zachodzą u wolontariuszy w trakcie ich pracy. Książka stanowi istotny wkład w rozwój pedagogiki społecznej, umożliwia bowiem lepsze zrozumienie roli wolontariatu w życiu młodzieży i jego wpływu na kształtowanie postaw prospołecznych. Odwołania autorki do teorii psychologicznych, socjologicznych i pedagogicznych pozwoliły na stworzenie kompleksowego modelu wolontariatu, który uwzględnia zarówno aspekty emocjonalne, jak i społeczne. Monografia łączy teoretyczne podstawy z praktycznymi badaniami, wnosząc cenny wkład do rozważań na temat roli wolontariatu we współczesnym społeczeństwie.

Opieka nad dziećmi na ziemiach polskich w XIX-XXI wieku. Słownik historyczny, red. **Paweł Grata**, ISBN 978-83-8277-229-6, ISBN 978-83-8277-231-9, 2025, 648 ss., format: B5, oprawa: broszurowa

Słownik historyczny *Opieka nad dziećmi na ziemiach polskich w XIX-XXI wieku* stanowi obszerne kompendium wiedzy, które dokumentuje rozwój opieki nad dziećmi w Polsce w ciągu trzech stuleci. Celem słownika jest przedstawienie szerokiego spektrum działań na rzecz dzieci, obejmującego zarówno opiekę rodzinną, jak i wsparcie instytucjonalne ze strony państwa, samorządów, organizacji społecznych oraz związków wyznaniowych z uwzględnieniem teoretycznych i prawnych podstawy wychowania i opieki nad dziećmi formułowanych w opisywanych okresach. Publikacja zawiera około 1000 haseł dotyczących kluczowych pojęć, osób, wydarzeń i instytucji związanych z opieką nad dziećmi w Polsce. Praca wpisuje się w nurt badań historycznych polityki społecznej, stanowiąc cenne źródło informacji dla badaczy, studentów oraz wszystkich zainteresowanych historią opieki nad dziećmi w Polsce dawnej i współczesnej.

Słownik dostępny jest w wersji drukowanej oraz online na stronie internetowej projektu „Ku lepszej przyszłości. Opieka nad dziećmi na ziemiach polskich w XIX-XXI wieku”, realizowanego przez zespół naukowców z różnych ośrodków akademickich pod kierownictwem prof. dr. hab. Pawła Graty z Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W rozmowie z prof. Olgą Boczar

Wprowadzenie

Tytuł profesora sztuk muzycznych stawia Olgę Boczar w gronie nielicznych wokalistek jazzowych w Polsce, które osiągnęły tak wysoki poziom uznania akademickiego. Artystka, pedagog, kompozytorka, związana z Uniwersytetem Rzeszowskim – miejscem, które wybrała nie tylko jako swoją przestrzeń dydaktyczną, ale i twórczą. W rozmowie poruszymy jej wyjątkową drogę kariery, porozmawiamy o kierunku jazz i muzyka rozrywkowa na Wydziale Muzyki UR, o pracy ze studentami i o... odwadze w sięganiu po własny głos.

Część 1. Tytuł profesora i wyjątkowa pozycja w środowisku

Pani Olgo, otrzymanie tytułu profesora w dziedzinie wokalistyki jazzowej to ogromne osiągnięcie – tym bardziej imponujące, gdy spojrzymy na statystyki: w Polsce to wyjątkowo wąskie i elitarne grono. Czy kiedykolwiek wyobrażała sobie Pani, że Pani droga zaprowadzi aż tutaj – od sceny jazzowej do świata akademickiego?

Oprócz strony wykonawczej muzyki, która jest dla mnie nieodłączną częścią życia zawodowego, od początku swojej drogi muzycznej zorientowana byłam także na uczenie i pracę w charakterze nauczyciela, wykładowcy, edukatora. Moim celem w roli pedagoga wokalnego była praca z ludźmi dorosłymi, ze studentami, którzy muzykę traktują poważnie i zajmują się, bądź chcą się nią zajmować za-

wodowo. Celów zawodowych nie mierzyłam natomiast nigdy w stopniach naukowych. Przyszły niejako naturalnie, razem z działalnością wykonawczą, pedagogiczną i badawczą. Nominacja na stanowisko profesorskie jest dla mnie bardzo ważnym etapem zawodowym, dużym zaszczytem, a także motorem do dalszych działań. Kształcenie ludzkiego głosu, towarzyszenie studentowi w jego muzycznym rozwoju daje dużo satysfakcji, ale jest to także ogromna odpowiedzialność, która w dużym stopniu spoczywa na nauczycielu. To także bardzo kreatywna i twórcza forma spotkań z muzyką i spotkań z drugim człowiekiem, jego wrażliwością i czuciem sztuki. Cieszę się, że mogę realizować się w obydwu

tych różnych, a jednocześnie przecinających swoje drogi formach obcowania z muzyką – sceniczną i akademicką. Tym bardziej jest mi miło, że oprócz dużej satysfakcji, jaką przynosi mi sama praca, jej efekty docenione są także w środowisku, co niewątpliwie potwierdza wyróżnienie, jakim jest nominacja na profesora UR.

Czy miała Pani w swoim życiu mentorkę lub mentora, który inspirował Panią na tej ścieżce? A może czuła Pani, że przeciera własne, zupełnie nowe szlaki?

Mentorów na mojej ścieżce do tej pory pojawiło się wielu, zarówno tych, u których miałam możliwość kształcenia się i pobierania lekcji, jak i tych,

k którzy poprzez swoją muzykę zarażają i motywują do własnych poszukiwań twórczych. Opowiadając o nich, ciężko się ograniczyć do jednej czy dwóch osobistości. Na pewno do takich ewolucyjnych momentów pod względem mojego rozwoju wokalnego należało odkrycie przeze mnie głosów Betty Carter i Carmen McRae. Prostotą swojej wypowiedzi, genialnym frazowaniem i bezkompromisowym podejściem do muzyki niezwykle inspirowały, szczególnie na początku mojej własnej drogi muzycznej. Pod względem instrumentalnym, estetycznym i feelingowym uwielbiałam wsłuchiwać się w grę pianisty Oscara Petersona czy kontrabasistów Avishai Cohena i Christiana McBride'a. Pod względem nauczania śpiewu punktem zwrotnym było natomiast spotkanie przeze mnie ponad dekadę temu austriackiego nauczyciela śpiewu i foniatri dr. Huberta Noe. Na pewnym etapie rozwoju wskazał mi kierunek, dzielił się wiedzą, doświadczeniem, swoimi badaniami i źródłami, co było dla mnie bazą i podstawą do dalszych poszukiwań. Zarówno w muzyce, jak i w nauczaniu staram się nigdy nie zamykać na jedną określoną formę, metodę czy podejście. W muzyce, jak i w życiu są mody, mody na pewnego rodzaju wykonawstwo, brzmienie, mody na formy nauczania. One są, później mijają i pojawiają się kolejne. Trzymanie się tego jedynego dobrego w moim odczuciu „zamyka głowę”. Rozwój to chłonięcie z wielu źródeł, to kreatywność, poszukiwanie, poznawanie wielu języków i tych, które z nami rezonują i tych, których do końca nie rozumiemy, a później w oparciu o wszystko, co poznane – tworzenie własnego.

Część 2. Uniwersytet Rzeszowski i wybór tej ścieżki

Związała się Pani zawodowo z Uniwersytetem Rzeszowskim. Co sprawiło, że wybrała Pani właśnie tę uczelnię jako swoje miejsce pracy dydaktycznej?

Podkarpacie to moje miejsce na ziemi. To część Polski, w której się wychowałam i stawiałam swoje pierwsze muzyczne kroki. Gdy sama byłam na etapie studenckim, jedynym miejscem, gdzie można było kształcić się w kierunku muzyki jazzowej i rozrywkowej, była Akademia Muzyczna w Katowicach. Miałam tę szansę i możliwość ukończenia tejże uczelni, aczkolwiek zawsze doskwierało mi poczucie pewnej niesprawiedliwości, że województwo śląskie ma miejsce, w którym młodzi adepci sztuki mogą rozwijać się w kierunku jazzowym, a Podkarpacie – nie. Dlatego też, gdy w głowie śp. dr. hab. prof. UR Zbigniewa Jakubka – świetnego pianisty jazzowego i jednocześnie wykładowcy Wydziału Muzyki UR zrodził się pomysł utworzenia kierunku jazz i muzyka rozrywkowa na Uniwersytecie Rzeszowskim, nie mogłam odmówić propozycji poprowadzenia klasy śpiewu w tym miejscu. Na Uniwersytecie Rzeszowskim pracuję już łącznie 12 lat. Wydział Muzyki to miejsce, które daje możliwości kształcenia na najwyższym poziomie, a rodzinna i przyjazna atmosfera daje najlepsze warunki wykładowcom do pracy, a studentom do rozwoju.

Czym według Pani wyróżnia się kierunek jazz i muzyka rozrywkowa na UR? Jakie są jego mocne strony?

Kierunek jazz i muzyka rozrywkowa Uniwersytetu Rzeszowskiego przez ostatnią dekadę zgromadził znakomitą kadrę złożoną z wybitnych muzyków jazzowych – nauczycieli, którzy do studentów przyjeżdżają z różnych stron Polski. Wydział Muzyki UR na pierwszym miejscu stawia na jakość i poziom kształcenia, a sam Rzeszów to miasto, które niezwykle prężnie rozwija się kulturalnie i artystycznie. Cykliczne studenckie tzw. jam sessions organizowane przez Wydział Muzyki UR są dowodem na to, że jest zapotrzebowanie i głód kultury. Sala w każdy „jamowy” czwartek pęka w szwach, a studenci prezentują co

raz wyższy poziom wykonawczy, są podziwiani, słuchani i zapraszani do dalszego koncertowania. To pokazuje, jak niezwykle ważne miejsce na mapie Rzeszowa zajmuje Wydział Muzyki UR przy ul. Dąbrowskiego 83, a w nim kierunek jazz i muzyka rozrywkowa.

Część 3. Relacja ze studentami i dydaktyka

Czego Pani uczy swoich studentów poza techniką wokalną? Co jest dla Pani najważniejsze w ich artystycznym dojrzewaniu?

Zajęcia w klasie wokalne to spotkania indywidualne: nauczyciel – student. Podzielone są na dwie składowe – na pracę nad kształceniem techniki i wokalnych możliwości studenta, czyli na tzw. emisję głosu, oraz na zajęcia, podczas których skupiamy się na rozwoju stylistycznym, brzmieniowym i pracujemy nad repertuarem i poszukiwaniem własnego języka muzycznej wypowiedzi. Podział zajęć na część techniczną i stylistyczną to bardzo dobra forma, która pozwala na holistyczne podejście do jak najefektywniejszego rozwijania potencjału przyszłego muzyka – wokalisty. Na początku pracy z każdym ze swoich studentów staram się wyczuć mocne strony studenta oraz określić, nad czym podczas tej wspólnej, kilkuletniej ścieżki musimy skupić się najbardziej. Najważniejsze w roli pedagoga jest dla mnie to, aby uczeń, który wychodzi „spod moich skrzydeł”, był w pełni przygotowany do pracy w środowisku, niezależny w myśleniu o sztuce, znał swoje mocne strony, ale przede wszystkim miał określoną wizję tego, jak postrzega siebie samego w muzyce. To jest bardzo indywidualne i spersonalizowane podejście nastawione jedynie na towarzyszenie studentowi w tej drodze, pokazywanie możliwości, inspirowanie, nadawanie jakiejś „prędkości” działania i kierunku, ale też jednocześnie bez prowadzenia studenta za rękę. To musi być bardzo czujna droga, szcze-

gólnie dla nauczyciela prowadzącego, żeby z jednej strony pokazać studentowi zasady, jakimi rządzi się świat muzyki, pokazać to, co w muzyce sprawia, że ma ona większą wartość artystyczną, bądź mniejszą, uwrażliwić jego ucho, jednocześnie nie dając jasnych odpowiedzi i nie zamykając mu możliwości własnej percepcji. Zarówno tworzenie muzyki, jak i śpiewanie to bardzo wrażliwe materie, idące bezwzględnie w parze z emocjonalnością, charakterem i wizją każdego tworzącego muzykę człowieka, gdzie często nie ma jednej słusznej drogi. To sprawia, że praca ta jest niezwykle twórcza i nie daje miejsca na nudę i przewidywalność.

Jak radzi sobie Pani z równowagą między wymaganiami akademickimi a wspieraniem autentyczności i ekspresji młodych artystów?

Oczywiście w pracy akademickiej są określone wymagania i standardy. Każdego ze studentów obowiązuje szereg uniwersalnych zagadnień teoretycznych i umiejętności praktycznych – technicznych i stylistycznych, których znajomością musi wykazać się podczas zaliczeń i egzaminów. One mają jednak służyć temu, aby student w przyszłości mając jak największą świadomość i umiejętności był w stanie przekształcić je w swój własny muzyczny język. Praca indywidualna z uczniem pozwala na bardzo jasną i klarowną komunikację. Na zajęciach oprócz treningów wokalnych, przyswajania wiedzy i pracy nad warsztatem wokalnym jest także czas na muzyczne poszukiwania, czasem także na rozmowy dotyczące łączenia wiedzy z praktyką i poszukiwania artystycznej prawdy i autentyczności. Niezwykle ważne jest, aby student miał zbudowane mocne fundamenty, wiedzę i jak najwyższe umiejętności, ale w pewnym momencie też wiedział, gdzie kończy się „szkoła”, a gdzie zaczyna się sztuka. Tutaj ważna jest rola mądrego nauczyciela, który nie narzuci zbyt wiele, a jedynie

wesprze w kreowaniu tego, co młodemu artyście, opierając się na własnych gustach, muzycznej wrażliwości i wiedzy, gra w duszy.

Część 4. Koncert autorskich utworów

Zbliża się wyjątkowy koncert na UR, podczas którego usłyszymy autorskie utwory studentów i wykładowców.

Tak, 15 kwietnia (wtorek) o g. 17:00 w sali koncertowej Wydziału Muzyki UR będzie miało miejsce naprawdę wyjątkowe wydarzenie. Będzie to koncert złożony jedynie z utworów autorskich, stworzonych zarówno przez studentów, jak i wykładowców, na który bardzo gorąco wszystkich zapraszamy. Mam nadzieję, że sala będzie wypełniona po brzegi. Ten koncert to niepowtarzalna okazja, żeby jednego wieczoru, na jednej scenie zobaczyć aż 13 songwriterów – wykonawców i usłyszeć tak wiele muzycznych nowości, a w kilku wypadkach także muzycznych premier.

Skąd wziął się pomysł na w pełni autorską formułę koncertu?

Pomysł na zorganizowanie takiego koncertu chodził za mną od dawna. Wielu studentów, zachęcanych zresztą przez wykładowców, coraz chętniej pisze własne utwory. W młodych ludziach widzę ogromną potrzebę wyrażania siebie we własnych kompozycjach. Forma takiego koncertu to możliwość pokazania swojej twórczości większej liczbie osób, dla wielu pierwsza możliwość wyjścia z nimi poza salę lekcyjną oraz przy okazji możliwość zmierzenia się z samym sobą w najbardziej wymagającym w moim odczuciu repertuarze.

Czym jest dla Pani muzyka autorska? Jakie znaczenie ma Pani zdaniem twórczość własna w procesie edukacji muzycznej?

W mojej osobistej ocenie muzyka autorska to najwyższa forma sztuki, bo

najbardziej prawdziwa i autentyczna. Nie ma w niej miejsca na odtwórczość i naśladownictwo. Nie ma także oryginału, do którego można się odnieść, naśladować. Ktoś, kto tworzy własną muzykę, tworzy coś zupełnie od zera, odkrywa przed innymi swoje wnętrze, ukazuje własną wizję świata, które ubiera w jedyny i niepowtarzalny sposób (bo własny) w melodie, brzmienie i dźwięki. Tworzenie własnych utworów w procesie muzycznej edukacji w moim odczuciu nie jest niezbędne, ale na pewno gra istotną rolę. Umiejętność stworzenia kompozycji od pierwszego dźwięku do końcowego jej brzmienia wymaga dużej wyobraźni, pomysłu, obszernej muzycznej wiedzy oraz muzycznej i życiowej dojrzałości. Porównując to chociażby do języka, można najpiękniej odtworzyć czyjaś myśl, może nawet dodać do niej własne słowo lub dwa, ale to zawsze będzie czyjaś wizja, a my jedynie będziemy jej kolejnymi przekazywaczami. Ostatecznie zawsze może pojawić się pytanie o sens powtarzania, skoro autor może to zrobić sam i na pewno będzie w stanie oddać głębszy sens lepiej niż ktoś, kto jest jedynie odtwórcą. Posiadanie własnej wizji, a dodatkowo umiejętność ubrania jej w słowa, zdania (dźwięki) to kreowanie, to rozwój, to ogromna siła, która niesie, wprowadza coś zupełnie nowego i unikatowego do świata. Oczywiście sztuka ma różne zadania – może uwrażliwiać, nieść piękno, dobro, koić zmysły, relaksować i uspokajać, pobudzać do działania, dlatego szczególnie zawsze namawiam swoich studentów do podejmowania własnych prób tworzenia. Nawet jeśli nie widzą siebie w kategorii kompozytorów/songwriterów, pisanie utworów daje możliwość, żeby na najgłębszym poziomie poznać swoje muzyczne JA, a przy tym, przy odrobinie szczęścia, dać coś wyjątkowego innym ludziom i światu.

Koncert jest też zapowiedzią nowej specjalności na UR: produkcji mu-

zycznej i songwritingu. Jak ocenia Pani potrzebę wprowadzenia takiego kierunku?

Ucząc studentów – wykonawców, którzy stawiają pierwsze kroki w muzyce autorskiej, sama będąc songwriterką, odczuwam ogromną potrzebę utworzenia takiego kierunku jak produkcja muzyczna i songwriting. Bardzo się cieszę, że Uniwersytet Rzeszowski tak prężnie działa i wychodzi naprzeciw potrzebom rynku i kolejnej generacji studentów. Songwriting oraz wykonawca – songwriter w jednej osobie to coraz bardziej modna i częsta forma muzycznej wypowiedzi, a postęp w świecie cyfrowym zmusza nas do tego, aby poznawać produkcyjne i komputerowe możliwości oraz świadomie i umiejętnie z nich korzystać. Ten kierunek, czyli połączenie produkcji muzycznej i songwritingu, to zdecydowana nowość na naszym polskim rynku. Cieszę się, że to właśnie na naszej uczelni będziemy niejako przecierać szlaki.

Część 5. Refleksje i inspiracje**Gdyby mogła Pani powiedzieć coś młodej wokalistce, która dopiero zaczyna swoją przygodę z jazzem i ma rzy o takiej karierze jak Pani – co by to było?**

Na pewno powiedziałabym o tym, czego ja osobiście nie usłyszałam w szkole, a co myślę, że warto jest świadomości i werbalizacji. Mianowicie: w zawodzie muzyka talent jest

niewątpliwie bardzo ważnym komponentem, ale ostatecznie nie jest nieznaczną częścią tego, co pozwala na budowanie długoletniej kariery. Dlatego według mnie najważniejsze jest to, żeby wzmacniać w sobie cechy, które pozwolą, żeby iść za ciosem i osiągać szczyty – to konsekwencja, spokój, zaufanie do „drogi” i codzienne budowanie odporności psychicznej. Talent jest oczywiście bardzo ważny, ale tylko w połączeniu z wytrwałością może przynieść efekt. Dodatkowo chęć poznawania i ciekawość są w rozwoju niezbędne. I tutaj myślę nie tylko o rozwoju strictly muzycznym (choć codzienne słuchanie, analizowanie i regularne ćwiczenie są wprost konieczne), ale o ciekawości do świata, chęci poznawania siebie, innych i przekraczania własnych granic. Osobiście uważam, że oprócz zrozumienia zasad muzyki i opanowania instrumentu, muzyk musi opowiadać historię, musi „mieć o czym grać/ śpiewać”, a do tego z kolei konieczne jest wyjście na zewnątrz – poza ramy muzyki – pobudzanie ciekawości, uważne poznawanie świata, otwartość i „uwszechstronnie” własnych zainteresowań.

I na koniec: co daje Pani dziś największą radość – scena, praca ze studentami, komponowanie... a może coś jeszcze?

Mam to szczęście, że zarówno praca na scenie, jak i praca dydaktyczna ze studentami prawdziwie mnie pasjonują, pobudzają do rozwoju, a efekty tych działań dają sporo satysfakcji. Dzielenie się wiedzą, doświadczeniem oraz cieniem i rozumieniem muzyki uważam za sens pracy zarówno wokalisty na scenie, jak i tej w sali ze studentem. Pod względem wykonawczym największej radości od zawsze dostarcza mi muzyka autorska, dlatego też jej zdecydowanie poświęcam największej uwagi. Jest natomiast jeszcze jeden element życia, który bezpośrednio mogę powiązać z tym, w jaki sposób podchodzę do muzyki i jej tworzenia – są to podróże i płynące z nich doświadczenia. W każdej wolnej chwili staram się podróżować do różnych zakątków świata, z ciekawością obserwując inne kultury, ludzi, obyczaje, jak również podejście do wykonawstwa i nauczania muzyki – a te często różnią się od naszego, polskiego. Podróże dostarczają mnóstwa inspiracji do pisania muzyki, ale też dają możliwość popatrzenia na wiele spraw z perspektywy. Myślę, że poznawanie odmiennych kultur, miejsc i podejścia do sztuki bardzo mnie zmienia, a co za tym idzie, przenika także do świata moich utworów, jak i tego, w jaki sposób podchodzę do nauczania i codziennej pracy ze studentem.

Wywiad przeprowadziła:

Małgorzata Sarata-Urgoń

Telemost Polska – Bułgaria: Rzeszów – Tyrnowo Wielkie

Jolanta Kur-Kononowicz

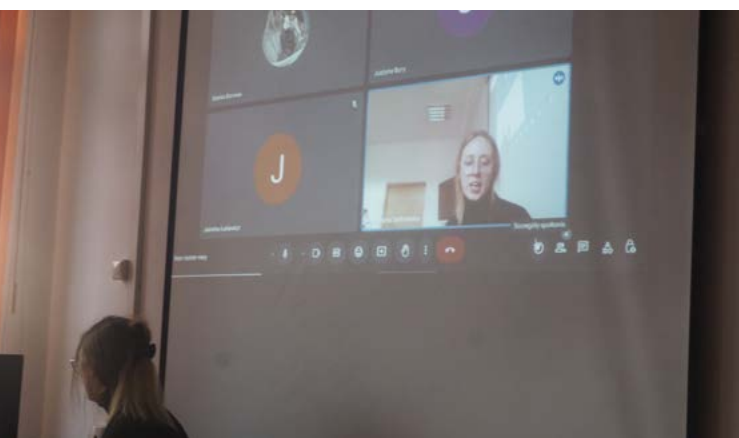
Slawistyczne Koło Naukowe zorganizowało spotkanie on-line z zaprzyjaźnionym uniwersytetem w Bułgarii. W telemoście wzięli udział studenci i pracownicy Katedry Rusycystyki Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz Uniwersytetu Świętego Cyryla i Metodego w Bułgarii, z którymi wcześniej spotkaliśmy się na Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Języki, kultury, komunikacja” (Veliko Tarnovo, 6–8 czerwca 2024). W konferencji aktywnie uczestniczyło pięciu członków Slawistycznego Koła Naukowego wraz z opiekunem dr Jolantą Kur-Kononowicz.

Referaty wygłosili: Katarzyna Sułkowska – „Kaszubi – historia i kultura”; Kamila Białowas – „Legends o karpaccich zbójnikach”; Sylwester Rodak – „Znane i nieznanne zwyczaje słowiańskie na terenie Lubelszczyzny”; Katarzyna

Harpula – „Bardowie i pieśń autorska na przykładzie Aleksandra Galicza”; Michał Szeliga – „Роль звательного падежа в русском и польском речевых этикетах”.

Na grudniowym spotkaniu on-line członkowie koła naukowego przedstawili prezentację dotyczącą wieloletniej, aktywnej działalności Slawistycznego Koła Naukowego, opowiedzieli o Uniwersytecie Rzeszowskim, o tradycji świętego Mikołaja oraz katarzynek i andrzejkach w Polsce. Wymieniliśmy się spostrzeżeniami na temat zwyczajów związanych ze zbliżającymi się Świętami Bożego Narodzenia i Nowego Roku w Polsce i Bułgarii. Spotkanie odbyło się w miłej przedświątecznej atmosferze.

fot. J. Kur-Kononowicz

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji 3”

Jolanta Wąsacz-Krztoń

Żydzi mieszkający w Galicji pozostawili bogatą spuściznę naukową, artystyczną, literacką, kompozytorską czy publicystyczną, która pozostaje dziś przedmiotem zainteresowania wielu badaczy z różnych dyscyplin naukowych. Z grupy tej wyszło także wielu wybitnych artystów-malarzy, muzyków, śpiewaków, kompozytorów, muzykologów i pedagogów. Ich nazwiska pozostają dziś niestety często poza kartami encyklopedii, słowników czy leksykonów muzycznych i teatralnych. Chcąc ratować pamięć o nich, zarówno naukowcy, jak i artyści podejmują od lat działania zmierzające do przypomnienia i utrwalenia wkładu, jaki twórcy pochodzenia żydowskiego wnieśli nie tylko w rozwój kultury Galicji, ale w ogóle kultury polskiej.

W dniach od 28 lutego do 1 marca 2025 r. na Wydziale Muzyki Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji” pod honorowym patronatem Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN, podczas której po raz kolejny spotkali się naukowcy z Polski i z ośrodków zagranicznych, aby zaprezentować wkład społeczności żydowskiej w rozwój kultury muzycznej Galicji, muzyki europejskiej, a nawet światowej. Główne obszary tematyczne konferencji koncentrowały się wokół następujących zagadnień:

- znani i nieznani artyści, muzycy, kompozytorzy, muzykolodzy i pedagodzy pochodzenia żydowskiego Galicji;
- artyści, muzycy, kompozytorzy pochodzenia żydowskiego z Galicji na światowych estradach muzycznych;
- działalność instytucji i organizacji żydowskich na rzecz kultury muzycznej Galicji.

Konferencję otworzyła dziekan Wydziału Muzyki dr hab. **Małgorzata Zarębińska**, prof. UR. Podczas dwóch obrad dni wysłuchano 19 referatów. Wygłosili je: dr hab. **Walenty-na Węgrzyn-Klisowska**, prof. UMFC (Uniwersytet Muzyczny Fryderyka Chopina w Warszawie), dr hab. **Tomasz Baranowski** (Uniwersytet Warszawski), dr hab. **Anna Pachowicz** (Akademia Tarnowska), dr hab. **Maryla Renat** (Uniwersytet Jana Długosza w Częstochowie), dr hab. **Joanna Mi-klaszeńska**, prof. UW (Uniwersytet Wrocławski), mgr **Michał Klubiński** (Uniwersytet Warszawski), dr **Karol Rzepecki** (KUL Jana Pawła II), prelegenci z Uniwersytetu Jagiellońskiego: dr **Michał Jaczyński** i mgr **Patrycja Szczurek**, mgr **Jerzy Jacek Bojarski** (Lublin), dr **Bożena Boba-Dyga** (Kra-ków), goście z zagranicy: kantor **Benjamin Matis** z Baltimore (USA), dr **Lucy Mauro** (West Virginia University w Morgantown, USA), dr **Sławomir Dobrzański** (School of Music, Kansas State University, USA), prof. **Hanna Karaś** (Przykarpacki Uniwersytet

UR Wydział Muzyki
Uniwersytetu Rzeszowskiego

zaprasza
na
koncert

*"W kręgu muzyki synagogałnej
i poezji żydowskiej"*

w programie:

D. Aizenstadt – EZK'RAH ELOKIM
D. Baigelman – NIT KEIN ROZINKES NIT KEIN MANDLEN
N. L. Saslavy – MAI-KO-MASHMA-LON (a monologue fin a jeshiwoh bucher)
J. Rapaport/ A. Olshanetsky – AS PASTOCH'L, A TROIMER
E. Schnipelisky – MISRATSE B'RACHAMIM
J. Wolffsohn – Parafraza na fortepian – MAHLZEITSLIED
E. Nidecka – pieśń PO ŚMIERCI
K. Kostrzewa – pieśń: ESPENBAUM, NACHTLICH GESCHÜRZT, MATKA
polska prapremiera

wystąpią:

Kantor **Benjamin Matis** – tenor
Maciej Gallas – tenor
Magdalena Prejsnar-Wąsacz – fortepian
Ewa Nidecka – fortepian

prowadzenie: Jolanta Wąsacz-Krztoń

28 lutego 2025, godzina 18.00
Sala koncertowa Wydziału Muzyki UR
ul. Dąbrowskiego 83

WSTĘP WOLNY

Wydział Muzyki UR, ul. Dąbrowskiego 83, tel. 17 872 28 01, koncerty@ur.edu.pl

ORGANIZATOR: STOWISKO
SOMIE PRACUJĄCYCH W PROGRAMIE

Narodowy im. Wasyla Stefanyka, Iwano-Frankiwsk, Ukraina) oraz pracownicy Wydziału Muzyki: dr hab. **Ewa Nidecka**, prof. UR, dr hab. **Jolanta Wąsacz-Krztoń**, prof. UR i dr **Ewa Fedyczkowska**.

Konferencję rozpoczął panel dyskusyjny poświęcony zagadnieniom związanym z działalnością artystyczną i naukową, jaką prowadzili artyści żydowscy m.in. we Lwowie i Tarnowie. Przedstawiono także wspomnienie o muzycznej rodzinie Gimplów.

W drugim panelu zaprezentowano referaty dotyczące postaci Seweryna Bersona oraz operetkowych trup żydowskich ze Lwowa na arenie wiekańskiej. Kolejne dwa bloki dyskusyjne miały charakter biograficzny, koncentrowały się bowiem na biografiach i działalności wybitnych artystów-muzyków pochodzenia żydowskiego. Przypomniano nazwiska Mercelego Sowilskiego, rodziny Trapszów, Róży Arnold-Herstein, Mieczysława Drobnera, Mieczysława Münza, Leopolda Münzera, Karola Kleina, Ignacego Friedmanna, Alfreda Schreyera. Wątki biograficzne pojawiły się także w kolejnych panelach, a prelegenci uzupełnili tym samym listę wybitnych artystów żydowskich o nazwiska Emmanuela Feuermanna, Zdzisława Górzyńskiego, Maurycego Resenthala i Hermana Hornera. Podczas konferencji pojawiły się także rozważania na temat muzyki synagogalnej, nie zabrakło także odniesień do kultury żydowskiej we współczesnej poezji polskiej, która często staje się inspiracją dla pieśni i piosenek. Częścią integralną i dopełnieniem konferencji był koncert pt. „W kręgu muzyki synagogalnej i poezji żydowskiej”. W Sali Koncertowej Wydziału Muzyki zabrzmiały pieśni kompozytorów żydowskich, takich jak: D. Aizen-

stadt, D. Baigelman, N.L. Saslawsky, J. Rapaport/A. Olshanetsky, E. Schnipelisky w oryginalnym wykonaniu **kantora Benjamina Matisa** (tenor, Baltimore, USA) i **pianistki Magdaleny Prejsnar-Wąsacz**. Pianistka wykonała również parafrazę *Mahlzeitslied* na tematy żydowskie na fortepian solo nieznanego żydowskiego kompozytora Juliusza Wolfsohna. W programie koncertu znalazły się także pieśni inspirowane poezją wybitnych

poetów żydowskich XX w. autorstwa **Ewy Nideckiej** (*Po śmierci* do słów B. Leśmiana, polskie prawykonanie) i **Krzysztofa Kostrzewy** (*Espenbaum, Nächtlich geschürzt* – do słów P. Celana, ostatnia z pieśni – polskie prawykonanie, oraz *Matka* do słów J. Tuwima, polskie prawykonanie). Pieśni wykonał **Maciej Gallas** (tenor) przy akompaniamencie Ewy Nideckiej i Magdaleny Prejsnar-Wąsacz.

Konferencja była okazją do wymiany sądów i opinii o wkładzie Żydów w rozwój kultury muzycznej Galicji. Wygłoszone referaty stały się kanwą do żywej dyskusji, która wyznaczyła nowe kierunki i perspektywy badawcze. III Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Żydzi w kulturze muzycznej Galicji” potwierdziła dalszą potrzebę badań nad kulturą muzyczną wielonarodowej Galicji dla lepszego zrozumienia jej wspólnego dziedzictwa dziejowego i kulturowego, w którym niebagatelną rolę odegrała społeczność żydowska.

fot. M. Świącicki

Międzynarodowe Dni Rehabilitacji w Uniwersytecie Rzeszowskim

Joanna Wilk

27 lutego br. odbyły się XVII Międzynarodowe Dni Rehabilitacji. Jest to wydarzenie naukowe, które od lat stanowi istotną platformę wymiany wiedzy i doświadczeń w dziedzinie rehabilitacji medycznej. Tegoroczna edycja jest wyjątkowa, gdyż towarzyszy jej jubileusz 25-lecia kierunku fizjoterapia na Uniwersytecie Rzeszowskim, co stanowi doskonałą okazję do podsumowania dotychczasowych osiągnięć oraz wskazania kierunków dalszego rozwoju tej dynamicznie rozwijającej się dziedziny nauki i praktyki medycznej.

W dniach 27–28 lutego w murach naszego Uniwersytetu gościliśmy uznanych fizjoterapeutów, lekarzy i specjalistów rehabilitacji medycznej, ortopedii, neurologii oraz innych specjalistów i specjalistki zainteresowanych współdziałaniem na rzecz poprawy dobrostanu pacjentów. Konferencja stanowi doskonałą przestrzeń do interdyscyplinarnej współpracy oraz integracji środowisk medycznych i akademickich, a także wymiany doświadczeń między praktykami i naukowcami z kraju i zagranicy.

Głównym celem Konferencji jest umożliwienie dialogu między młodymi adeptami fizjoterapii i medycyny a doświadczonymi ekspertami. Wydarzenie sprzyja prezentacji najnowszych wyników badań naukowych, innowacyjnych metod rehabilitacji

oraz praktycznych aspektów pracy z pacjentami.

Podczas dwóch dni Konferencji uczestnicy mieli możliwość wysłuchania licznych wykładów i prelekcji prowadzonych przez cenionych ekspertów. Poruszane zagadnienia obejmują m.in. nowoczesne podejścia do rehabilitacji neurologicznej, innowacyjne technologie wspomagające proces leczenia, a także aktualne wyzwania w dziedzinie fizjoterapii i opieki zdrowotnej. Sesje warsztatowe umożliwiają zdobycie praktycznych umiejętności, które można bezpośrednio wykorzystać w pracy z pacjentami.

Organizatorzy Konferencji:

Komitety Rehabilitacji, Kultury Fizycznej i Integracji Społecznej PAN
Instytut Fizjoterapii oraz Wydział Nauk o Zdrowiu i Psychologii, Collegium Medicum Uniwersytet Rzeszowski
Oddział Rzeszowski Polskiego Towarzystwa Rehabilitacji
Oddział Podkarpacki Polskiego Towarzystwa Fizjoterapii
Klinika Rehabilitacji z Pododdziałem Wczesnej Rehabilitacji Neurologicznej Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 2 im. Św. Jadwigi Królowej w Rzeszowie

fot. M. Świąciecki

Uniwersytet Rzeszowski na X Europejskim Kongresie Samorządów

Jarosław Kinal

Czwórka pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego: prof. dr hab. Paweł Grata, dr Jarosław Kinal (Wydział Humanistyczny), dr Ewa Kubejko-Polańska (Wydział Ekonomii i Finansów) oraz dr Hubert Kotarski (Wydział Nauk Społecznych) reprezentowała Uniwersytet Rzeszowski podczas obrad Europejskiego Kongresu Samorządów, który miał miejsce w dniach 4–5 marca w Mikołajkach.

Europejski Kongres Samorządów to największa w Polsce międzynarodowa konferencja poświęcona sprawom samorządu terytorialnego, w której udział wzięło ponad dwa i pół tysiąca uczestników, w tym przedstawiciele jednostek samorządu terytorialnego, polityki, administracji centralnej, nauki oraz kultury z Polski i zagranicy. Tegoroczna edycja kongresu skupiała się na kilku kluczowych wątkach tematycznych, które są szczególnie istotne dla samorządów w Polsce i Europie. W programie znalazły się panele poświęcone transformacji cyfrowej, w tym wykorzystaniu nowych technologii w zarządzaniu jednostkami samorządowymi oraz cyfryzacji usług publicznych. Ważnym wątkiem podczas dyskusji były również kwestie społeczne, takie jak edukacja, zdrowie i polityka senioralna.

Naukowcy z Uniwersytetu Rzeszowskiego zostali zaproszeni jako eksperci w panelach: *Past As a Key to a Better Future – How to Use Cultural Heritage to Develop Cities and Regions* (prof. dr hab. Paweł Grata), *Culture in the Age of Techno-Enthusiasm* (dr Jarosław Kinal), *Smart City, Smart Village – Will We Ever Achieve General Smart Levels?* (dr Ewa Kubejko-Polańska) oraz *Civil Society and Local Government* (dr Hubert Kotarski), podczas których mieli możliwość prezentacji swoich poglądów w dyskusji z przedstawicielami władz

państwowych i samorządowych oraz organizacji trzeciego sektora zarówno z kraju, jak i zagranicy. W gronie uczestników nie zabrakło również reprezentantów świata nauki, w tym przedstawicieli Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego, które reprezentowali: dr Marcin Kulasek – minister nauki i szkolnictwa wyższego oraz prof. dr hab. Andrzej Szeptycki – sekretarz stanu w Ministerstwie. Podczas obrad swoje wystąpienia mieli także rektorzy polskich i zagranicznych uczelni, m.in. prof. dr hab. Bernard Ziębicki – rektor Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, prof. dr hab. Piotr Wachowiak – rektor Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie oraz prof. dr hab. Ihor Cependa – rektor Przykarpacciego Uniwersytetu Narodowego im. Wasyla Stefanyka – Doktor Honoris Causa naszej Alma Mater.

Relacja z seminarium „The activities of consumer protection institutions in the European Union in practice. Migrants from Ukraine as consumers”

6 marca 2025 r. na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyło się seminarium pt. „The activities of consumer protection institutions in the European Union in practice. Migrants from Ukraine as consumers” w związku z realizacją projektu finansowanego przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w ramach programu Regionalna Inicjatywa Doskonałości: „Migranci z Ukrainy w województwie podkarpackim. Implikacje społeczno-gospodarcze”. Seminarium poprowadziła dr hab. Mira Malczyńska-Biały, prof. UR, która naukowo zajmuje się tematyką bezpieczeństwa konsumentów, ochrony konsumentów, polityką konsumencką Unii Europejskiej i Polski.

Prelegentami byli eksperci reprezentujący unijne, krajowe i regionalne konsumenckie instytucje i organizacje pozarządowe: Mykyta Sobko jest specjalistą ds. polityki konsumenckiej w Europejskiej Organizacji Konsumentów BEUC z siedzibą w Brukseli, która reprezentuje 44 państwowe organizacje konsumenckie z 31 państw europejskich; Paweł Rokosz, naczelnik w Departamencie Pozasądowego Rozwiązywania Sporów w Biurze Rzecznika Finansowego; Jakub Czarnota, dyrektor Wojewódzkiego Inspektoratu Inspekcji Handlowej w Rzeszowie – organu administracji rządowej działającego pod nadzorem Urzędu Ochro-

ny Konkurencji i Konsumentów. Słuchaczami seminarium byli nauczyciele akademicy, pracownicy instytucji ochrony konsumentów, studenci kierunków bezpieczeństwo wewnętrzne, stosunki międzynarodowe, politologia, socjologia, kulturoznawstwo, ekonomia oraz prawo. Tak duże zainteresowanie seminarium świadczy o tym, że treści związane z ochroną i bezpieczeństwem konsumentów są popularne i aktualne, a Uniwersytet Rzeszowski stanowi unikalne w skali

państwa centrum badań nad tą problematyką.

Dofinansowano ze środków Ministra Nauki w ramach programu „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” w latach 2024–2027, nr projektu RID/SP/0011/2024/1, kwota finansowania 17 172 501,00 zł.

fot. M. Świąciecki

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Uniwersytet Rzeszowski

Regionalna
Inicjatywa
Doskonałości

Podsumowanie projektu „Na granicy dwóch światów. Aglomeracja chotyńska scytyjskiego kręgu kulturowego – etap I: badania terenowe”

10 marca odbyło się seminarium naukowe poświęcone podsumowaniu projektu pt. „Na granicy dwóch światów. Aglomeracja chotyńska scytyjskiego kręgu kulturowego – etap I: badania terenowe”.

W latach 2018–2024 w Chotyńcu koło Radymna, w powiecie jarosławskim, przeprowadzono badania archeologiczne, które doprowadziły do odkrycia grodziska z wczesnej epoki żelaza. Znalezione artefakty, takie jak groty strzał, brązowe szpile oraz ceramika, jednoznacznie wskazują na przynależność do leśnostepowego wariantu scytyjskiego kręgu kulturowego. Najbardziej wyjątkowym znaleziskiem była duża, malowana grecka amfora na wino z VII/VI w. p.n.e., stanowiąca pierwszy tego typu artefakt odkryty na obecnych ziemiach polskich.

Dalsze badania w sąsiedztwie grodziska ujawniły istnienie kilkunastu osad otwartych z tego samego okresu, co pozwoliło na zidentyfikowanie ośrodka osadniczego nazwanego „aglomeracją chotyńską”. Jest to najdalej na północny zachód wysunięta enklawa świata scytyjskiego, co skłania do przesunięcia granic tego kręgu kulturowego o co najmniej 100–150 km.

W odpowiedzi na te odkrycia w latach 2018–2024 zrealizowano projekt badawczy „Na granicy dwóch światów. Aglomeracja chotyńska scy-

tyjskiego kręgu kulturowego – etap I: badania terenowe” kierowany przez prof. dr. hab. Sylwestra Czapka. Projekt miał na celu kompleksowe zbadanie regionu pod kątem chronologii, organizacji, znaczenia oraz związków kulturowych. W ramach prac przeprowadzono m.in. badania nieinwazyjne (geofizyczne) grodziska i wybranych osad, a także szeroko zakrojone wykopaliska, w tym badania tzw. zolnika – obiektu kulturowego charakterystycznego dla grodzisk wschodnioeuropejskich.

Zwieńczeniem podsumowującym projekt było wydanie czterotomowego Raportu chotyńskiego.

Projekt finansowany przez Narodowe Centrum Nauki

Eksperci NCN wysoko ocenili rezultaty projektu, podkreślając, że „badania rozległego grodziska w Chotyńcu określanego jako brama Scytów na zachód zostały przeprowadzone z wielkim rozmachem, ale również starannością metodologiczną i merytoryczną. Dały znakomite rezultaty”.

Zauważono, że „rewelacyjne odkrycia dokonane przez wykonawców grantu zmieniają zupełnie obraz tego grodziska oraz jego wpływu na tereny położone na zachód”. Podkreślono również, że „badania te mają ogromny wpływ na dyscyplinę w zakresie archeologii wczesnej epoki żelaza, w której obaliły wiele istniejących paradygmatów i spowodowały konieczność rewizji wielu zagadnień”.

Zwrócono również uwagę na szerokie upowszechnianie wyników projektu: „Opublikowano bardzo liczne prace kierownika projektu i zespołu, zarówno w języku polskim, jak i ukraińskim oraz angielskim. Te ostatnie w obiegu międzynarodowym w czasopiśmie o bardzo wysokiej randze naukowej”. Podkreślono także aktywny udział zespołu w „licznych konferencjach, sympozjach i wykładach,

promocję w mass mediach i na portalach, organizację wystaw muzealnych”, co dopełnia „wzorowego obrazu upowszechniania wyników projektu”. Podsumowując, ocena realizacji projektu jest „bardzo wysoka, uzyskano znakomite wyniki, które mają nowatorski charakter i wnoszą wielki wkład w rozwój dyscypliny”. Projekt znaczną miarą przyczynił się do lepszego zrozumienia procesów kulturowych zachodzących na pograniczu Europy Środkowej i Wschodniej we wczesnej epoce żelaza, a także do poszerzenia wiedzy na temat interakcji między społecznościami zamieszkującymi te tereny.

Gratulacje dla całego zespołu badawczego z Instytutu Archeologii UR w składzie:

- prof. dr hab. Sylwester Czopek – kierownik zespołu
- dr hab. Katarzyna Trybała-Zawiślak, prof. UR
- dr Joanna Adamik-Proksa
- dr Marcin Burghardt
- dr Wojciech Rajpold
- Tomasz Tokarczyk
- Ewelina Ocadyga-Tokarczyk

Relacja z debaty „Wojna rosyjsko-ukraińska w uwarunkowaniach postprawdy”

W piątek 14 marca br. w Auli im. Świętej Jadwigi w budynku A1 Uniwersytetu Rzeszowskiego odbyła się debata pt. „Wojna rosyjsko-ukraińska w uwarunkowaniach postprawdy”. Debata została zrealizowana w ramach projektu Regionalnej Inicjatywy Dokończoności: „Migranci z Ukrainy w województwie podkarpackim. Implikacje gospodarcze i społeczne”.

W debacie uczestniczyli dr hab. Anna Siewierska, prof. UR, w roli moderatorki i panelistki, a także dr Tomasz Terlikowski, redaktor Konrad Dudek i dr hab. inż. Maciej Milczanowski, prof. UR. Wydarzenie rozpoczął dyrektor Instytutu Nauk o Polityce dr hab. inż. Grzegorz Bonusiak, prof. UR, przywitał gości i wprowadził w tematykę debaty. Następnie dr hab. Anna Siewierska przedstawiła panelistów. Zanim rozpoczęła się sama debata, zaprezentowano krótki film ilustrujący tytułowy problem.

Dyskusja początkowo dotyczyła pojęcia „postprawdy”, jej uwarunkowań, złożoności współczesnego świata oraz tego, jak i czy w świecie mediów społecznościowych można w ogóle mówić o prawdzie lub kłamstwie. Media te, bańki informacyjne kształtują własne zasady weryfikacji informacji, gdzie prawda przestaje być punktem odniesienia. Procesy te znane są od wieków, ale nowoczesne media nadają im innej dynamiki, kształtując nowe uwarunkowania.

W dalszej części rozmowa dotyczyła wojny i pokoju, polityki Federacji Ro-

syjskiej oraz USA pod wodzą Donalda Trumpa, ale cały czas paneliści odnosili się do kwestii fundamentalnych – prawdy i kłamstwa oraz opinii, zwracając jednak uwagę na punkty widzenia, które powodują względność prawdy/kłamstwa.

Wszystko to ma znaczenie dla nowego ładu światowego, w którym podstawowe wartości są podważane. Świat, w którym prawa słabszych przestają mieć znaczenie, w którym znika empatia jest coraz bardziej niebezpieczny dla państw małych i średnich. Tracą one nie tylko głos, kwestionowana może być ich suwerenność, ale w konsekwencji także zagrożone jest ich istnienie. Coraz częściej uświadamiamy sobie, że obecne zagrożenia mają charakter egzystencjalny. To wszystko dzieje się pod zasłoną haseł – bezpieczeństwo międzynarodowe i pokój.

Po dyskusji panelistów pytania zada-

wały osoby z publiczności. Po dwóch godzinach dr hab. Anna Siewierska zakończyła debatę.

W debacie wzięli udział uczniowie i nauczyciele z VI Liceum Ogólnokształcącego w Rzeszowie, Zespołu Szkół Ekonomicznych w Rzeszowie oraz Zespołu Szkół w Tyczynie. Szkoły te są objęte programem współpracy z Instytutem Nauk o Polityce. Na widowni było też sporo osób spoza Uniwersytetu czy szkół średnich.

Pomysłodawcą i głównym organizatorem debaty był dr hab. inż. Maciej Milczanowski, prof. UR.

Dofinansowano ze środków Ministra Nauki w ramach programu „Regionalna Inicjatywa Dokończoności” w latach 2024–2027, nr projektu RID/SP/0011/2024/1, kwota finansowania 17 172 501,00 zł.

fot. M. Święcicki

„Tydzień Mózgu” w Uniwersytecie Rzeszowskim

Joanna Wilk

15 marca w ramach Światowego Tygodnia Mózgu w Collegium Medicum zorganizowany został wykład otwarty pt. **Neuroradiologia zabiegowa, czyli jak leczyć choroby mózgu przy pomocy rurki i kawałka drutu**. Prelekcję wygłosił dr Jarosław Homa, radiolog i specjalista w dziedzinie neuroradiologii zabiegowej, który podzielił się swoją wiedzą i doświadczeniem z uczestnikami wydarzenia.

Podczas wykładu dr Homa przybliżył słuchaczom, czym jest neuroradiologia zabiegowa oraz jakie ma zastosowanie w leczeniu schorzeń mózgu. Wykład był interesującą prezentacją nowoczesnych technologii medycznych. W szczególności omówił nowoczesne, małoinwazyjne techniki leczenia, które polegają na wprowadzaniu cienkich cewników i drutów przez naczynia krwionośne w celu dotarcia do zmienionych chorobowo obszarów mózgu. Dzięki takim metodom możliwe jest leczenie tętniaków, malformacji naczyniowych oraz udarów mózgu bez konieczności przeprowadzania otwartej operacji neurochirurgicznej.

Światowy Tydzień Mózgu to międzynarodowa inicjatywa mająca na celu popularyzację wiedzy na temat funkcjonowania mózgu oraz postępów w badaniach nad ośrodkowym układem nerwowym. Wydarzenie organizowane jest corocznie w marcu i obejmuje szereg różnorodnych akcji edukacyjnych, wykładów, warsztatów oraz spotkań z ekspertami mających na celu zwiększenie świadomości społecznej na temat zdrowia mózgu. Organizatorem wydarzenia był prof. Andrzej Urbanik, który od lat angażuje się w promowanie nauki oraz popularyzację wiedzy o zdrowiu i funkcjonowaniu mózgu.

fot. M. Świąćicki

Vth Congress on the Anthropology of Salt w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego

Maciej Dębiec

Sól jest niezbędna w życiu człowieka od czasów najdawniejszych. O znaczeniu soli przez kilka dni debatowali naukowcy w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego.

W dniach 25–28 br. Instytut Archeologii UR zorganizował V Światowy Kongres Antropologii Soli (Vth Congress on the Anthropology of Salt). Jego głównym organizatorem był dr Maciej Dębiec z Instytutu Archeologii Uniwersytetu Rzeszowskiego oraz prof. Ashley A. Dumas z University of West Alabama. Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Adam Reich oraz Marszałek Województwa Podkarpackiego Władysław Ortyl i Prezydent Miasta Rzeszowa Kon-

rad Fijołek objęli to wydarzenie swoim patronatem. Wzięło w nim udział ponad 70 naukowców z pięciu kontynentów. Reprezentowali takie kraje, jak: Austria, Bośnia i Hercegowina, Bułgaria, Chorwacja, Czechy, Egipt, Francja, Grecja, Hiszpania, Holandia, Izrael, Japonia, Kolumbia, Polska, Rumunia, Stany Zjednoczone, Turcja, Ukraina oraz Wielka Brytania. Naukowcy reprezentowali różne dziedziny nauki, a więc archeologię, historię, lingwistykę, etnografię, muzeologię, geologię czy antropologię kulturową. Jest to już piąte tego typu wydarzenie. Pierwsze odbyło się w 2015 r. w Rumunii, kolejne w Meksyku, Hiszpanii oraz Stanach Zjednoczonych. Tegoroczna konferencja jest współ-

nym przedsięwzięciem Uniwersytetu Rzeszowskiego, University of West Alabama, Muzeum Żup Krakowskich w Wieliczce oraz Fundacji Rzeszowskiego Ośrodka Archeologicznego. Ostatni dzień obrad odbył się w Wieliczce i połączono go ze zwiedzaniem muzeum, tężni i kopalni soli. Planowana jest publikacja naukowa, a kolejny kongres odbędzie się w 2027 r. w Rzymie. Całe wydarzenie można uznać za duży sukces, i to nie tylko naukowy. Przyczyniło się również do promocji Instytutu Archeologii, Uniwersytetu Rzeszowskiego, miasta Rzeszowa i całego regionu na arenie międzynarodowej.

fot. M. Świąćicki

III Podkarpacka Konferencja na temat aktywności fizycznej i zbilansowanej diety – „Aktywność seniorów trendem współczesności”

Joanna Wilk

8 kwietnia odbyła się konferencja organizowana przez Wydział Nauk o Kulturze Fizycznej, Collegium Medicum we współpracy z Wojewódzką Stacją Sanitarno-Epidemiologiczną w Rzeszowie. Hasło przewodnie: „Aktywność seniorów trendem współczesności”.

Wydarzenie co roku cieszy się dużym zainteresowaniem wśród młodzieży, władz samorządowych, nauczycieli, pracowników oświaty, pracowników służby zdrowia, dietetyków, rehabilitantów, pracowników uczelni wyższych i studentów. Tegoroczna edycja konferencji skierowana była do do-

rośłych i **seniorów**, aby poszerzyć wiedzę ludzi znajdujących się również w tej grupie wiekowej. Tematyka obejmowała m.in. aktywność fizyczną, zdrową dietę, aktywność umysłową, życie społeczne, profilaktykę zdrowotną oraz dobre praktyki.

Konferencja spotkała się z dużym entuzjazmem ze strony podkarpackich seniorów oraz instytucji związanych z szeroko rozumianą polityką senioralną, które reprezentowane były m.in. przez przedstawicieli Uniwersytetów Trzeciego Wieku, Klubów Seniora, pracowników Wydziałów Polityki Społecznej Urzędów Miast i Gmin,

opiekunów Dziennych Domów Opieki, GOPS, MOPS, a także przedstawicieli Powiatowych Stacji Sanitarno-Epidemiologicznych w powiecie.

Swoją wiedzę i doświadczeniem podzielili się prelegenci – eksperci w dziedzinie profilaktyki zdrowotnej, psychologii, dietetyki, fizjoterapii oraz wielu innych znakomitych gości. Wydarzenie to było doskonałą okazją do nawiązania współpracy, wymiany doświadczeń oraz uzyskania praktycznych wskazówek dotyczących wdrażania prozdrowotnych inicjatyw dla seniorów na poziomie regionalnym i lokalnym. Serdecznie dziękujemy prelegentom oraz wszystkim uczestnikom konferencji! Wierzymy, że wspólnie podejmowane działania na rzecz ochrony zdrowia i zbilansowanej diety przyczynią się do skuteczniejszego reagowania na potrzeby podkarpackich seniorów.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Wojewodę Podkarpackiego, Marszałka Województwa Podkarpackiego, Prezydenta Miasta Rzeszowa, Narodowy Fundusz Zdrowia.

Patronami medialnymi wydarzenia byli: TVP Rzeszów, Radio Rzeszów, Radio Via, GC Nowiny oraz Głos Seniora.

Konferencja ekspercka „Medycyna Ratunkowa – Uchodźcy – Ochrona Ludności”

W dniach 10–11 kwietnia 2025 r. w ZEN.COM Expo Centrum Wystawienniczo-Kongresowym w Jasionce k. Rzeszowa odbywa się organizowana przez Fundację Polskie Centrum Pomocy Międzynarodowej międzynarodowa konferencja ekspercka „Medycyna Ratunkowa – Uchodźcy – Ochrona Ludności”.

Wydarzenie zostało objęte honorowym patronatem przez Polską Prezydencję w Unii Europejskiej, Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, Ministra Zdrowia, Marszałka Województwa Podkarpackiego oraz JM Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego i Prorektora ds. Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Konferencja ma na celu wymianę doświadczeń pomiędzy praktykami medycznych zespołów ratunkowych, specjalistów od ochrony ludności w krajach UE oraz na świecie. Szczególnym tematem jest rozbudowa i rozszerzenie zakresu działań ochrony ludności, zarządzanie ruchami uchodź-

ców, masowymi ewakuacjami ludności oraz ewakuacjami szpitali i pacjentów. W przedsięwzięciu uczestniczy ponad 120 ekspertów i praktyków specjalizujących się w pomocy humanitarnej i pomocy uchodźcom z ok. 20 krajów, w tym państw i instytucji zaangażowanych w ewakuacje medyczne z Ukrainy – Komisji Europejskiej – DG ECHO, Norwegii, Szwecji, Austrii, Ukrainy, Kanady, USA i Japonii, Tajwanu, Filipin.

Ze strony Collegium Medicum we wsparcie zaangażowane jest również Centrum Symulacji Medycznej UR oraz Studenckie Koła Naukowe (SKN) działające w Uniwersytecie Rzeszowskim – SKN Innowacyjnych Badań w Ratownictwie Medycznym, SKN Symulacji Medycznej, a także IFMSA – Międzynarodowe Stowarzyszenie Studentów Medycyny, Oddział Rzeszów.

Konferencja „Stres – przyjaciel czy wróg? Eliminowanie zagrożeń psychospołecznych, w tym mobbingu”

9 kwietnia 2025 r. w Rzeszowie odbyła się konferencja pt. „Stres – przyjaciel czy wróg? Eliminowanie zagrożeń psychospołecznych, w tym mobbingu” zorganizowana przez Okręgowy Inspektorat Pracy w Rzeszowie we współpracy z Uniwersytetem Rzeszowskim. Celem wydarzenia było zapoznanie pracodawców i pracowników z metodami zapobiegania oraz zwalczania zagrożeń psychospołecznych w miejscu pracy.

W konferencji uczestniczyli przedstawiciele administracji publicznej, samorządów, władz Uniwersytetu Rzeszowskiego, przedsiębiorcy, pra-

codawcy, pracownicy naukowcy oraz studenci. **Główny Inspektor Pracy Marcin Stanecki** podkreślił rosnącą powszechność zagrożeń psychospołecznych, takich jak mobbing, oraz zapewnił, że Państwowa Inspekcja Pracy traktuje ich zwalczanie jako priorytet na rok 2025.

Państwowa Inspekcja Pracy chce, żeby ten rok był rokiem, w którym zwracamy szczególną uwagę na zagrożenia psychospołeczne w pracy: „Chcemy zwrócić uwagę na przemoc w pracy, w szczególności na mobbing. Ta zła atmosfera w pracy jest coraz częściej spotykana” – podkreślił Marcin Stanecki.

Państwowa Inspekcja pracy podaje, że tylko w 2024 r. do Okręgowego Inspektoratu Pracy w Rzeszowie, w tym do oddziałów w Krośnie, Tarnobrzegu i Przemyśle, wpłynęły łącznie 1943 skargi i wnioski, wśród nich 125 dotyczyło mobbingu i 40 dyskryminacji.

JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego podkreślił, że ważne jest, by takie wydarzenia organizowane były właśnie w przestrzeniach Uniwersytetu Rzeszowskiego, gdyż uczelnia jest miejscem na podejmowanie trudnych tematów: „Bardzo się cieszę, że ta konferencja odbywa się na terenie Uniwersytetu, bo takie jest moje główne przesłanie jako Rektora, żeby uczelnia była platformą do wymiany myśli, do poruszania trudnych tematów” – mówił JM Rektor UR prof. Adam Reich.

W wydarzeniu wzięli udział: posłowie Zdzisław Gawlik oraz Adam Dziedzic, przedstawiciele władz województwa podkarpackiego z wicewojewodą Wiesławem Bużem, wicemarszałkiem Karolem Ożogiem oraz starostą rzeszowskim Krzysztofem Jaroszem; reprezentanci Okręgowych Inspektoratów Pracy z kraju, uczelni wyższych, organów administracji publicznej, służb mundurowych, urzędów miast i gmin z regionu, przedstawiciele związków zawodowych, a także przedsiębiorcy i pracownicy.

Główny Inspektor Pracy Marcin Stanecki spotkał się także ze studentami Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Ogólnopolskie Warsztaty „Kobiety w Robotyce” w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym im. F. Chopina w Rzeszowie

7 kwietnia br. w Uniwersyteckim Szpitalu Klinicznym im. F. Chopina w Rzeszowie rozpoczęły się Ogólnopolskie Warsztaty „Kobiety w Robotyce”.

Oficjalnego rozpoczęcia warsztatów i przywitania gości dokonał JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego prof. dr hab. Adam Reich wraz z prof. dr hab. Tomaszem Kluzem – kierownikiem Kliniki Ginekologii i Położnictwa Uniwersyteckiego Szpitala Klinicznego im. Fryderyka Chopina w Rzeszowie.

W wydarzeniu wzięło udział pięć spe-

cialistek ginekologii z różnych ośrodków w kraju. Spotkanie jest okazją do wymiany doświadczeń oraz dyskusji na temat wspierania rozwoju zawodowego kobiet, a także omówienia barier, które nadal utrudniają kobietom rozwój kariery w chirurgii.

Podczas szkolenia szczegółowo omówiona została specyfika zabiegów wykonywanych metodą robotyczną, ich wyzwania oraz korzyści. Zespoły operujące zaprezentowały również techniczne możliwości robota chirurgicznego. Uczestniczki miały okazję

do praktycznych ćwiczeń przy konsoli, które rozwijają koordynację wzrokowo-ruchową.

Współorganizatorzy wydarzenia to Fundacja Kobiety w Chirurgii oraz firma Synektik – wyłączny dystrybutor systemu robotycznego da Vinci w Polsce, Czechach, na Słowacji i krajach bałtyckich.

fot. Uniwersytecki Szpital Kliniczny
im. F. Chopina w Rzeszowie

Prof. Rita Süßmuth – Doctor Honoris Causa Uniwersytetu Rzeszowskiego nagrodzona za działalność na rzecz porozumienia polsko-niemieckiego

Joanna Wilk

Z dumą informujemy, że Komitet Polsko-Niemieckiej Nagrody, w którego skład wchodzi członkowie wskazani przez szefów dyplomacji Polski i Niemiec, zdecydował o wyróżnieniu prof. Rity Süßmuth – Doctor Honoris Causa Uniwersytetu Rzeszowskiego w uznaniu całokształtu jej działalności na rzecz partnerskich stosunków polsko-niemieckich. Nagrodę wręczył minister spraw zagranicznych RP Radosław Sikorski oraz minister spraw zagranicznych RFN Annalena Baerbock 14 lutego br. podczas Monachijskiej Konferencji Bezpieczeństwa. Jury stwierdziło, że Rita Süßmuth jest „prawdopodobnie najbardziej wpływową żyjącą niemiecką osobistością w naszych stosunkach dwustronnych. Przez ponad pół wieku nieustrudzenie pracowała na rzecz przyjaźni Niemiec i Polski, zwłaszcza jako przewodnicząca niemieckiego Bunde-

stagu w czasach, gdy podział naszego kontynentu został przezwyciężony”. Profesor Süßmuth jest również honorową przewodniczącą Instytutu Polskiego w Niemczech i członkiem zarządu Fundacji Genshagen – federalnej i krajowej fundacji promującej stosunki niemiecko-polskie i niemiecko-francuskie.

Nagroda Polsko-Niemiecka została ustanowiona „za szczególne zasługi dla rozwoju stosunków polsko-niemieckich” na podstawie Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy między Rzeczpospolitą Polską i Republiką Federalną Niemiec podpisanego 17 czerwca 1991 r. Nagroda ma charakter prestiżowy, ale także wymiar finansowy, za który odpowiadają Ministerstwa Spraw Zagranicznych Polski i Niemiec. Poprzednim laureatem był Władysław Bartoszewski, którego Komitet uhonorował pośmiertnie w 2015 r.

Profesor Rita Süßmuth tytuł Doctora Honoris Causa Uniwersytetu Rzeszowskiego otrzymała w 2018 r.

Prof. dr Rita Süßmuth studiowała romanistykę i historię w Münster, Tybindze i Paryżu. Jako profesor prowadziła wykłady w Bochum i Dortmundzie. W roku 1985 została powołana na stanowisko ministra do spraw młodzieży, rodziny i zdrowia (od 1986 również do spraw kobiet). Była członkiem (1987–2002) i przewodniczącą (1988–1998) Bundestagu. W roku 2007 otrzymała nagrodę imienia Theodora Heussa za pionierskie zasługi dla integracji muzułmanów i migrantów. Od roku 2005 jest przewodniczącą Instytutu Polskiego w Niemczech. W roku 2008 objęła funkcję przewodniczącej zarządu Niemiecko-Polskiej Fundacji Naukowej. Od roku 2006 jest członkiem konwentu Uniwersytetu Technicznego w Berlinie, któremu przewodniczy od roku 2010.

fot. Jan Voth

Dr Rafał Łukasiewicz – uczestnik prac w Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w Ministerstwie Sprawiedliwości

Jest nam miło poinformować, że dr Rafał Łukasiewicz został zaproszony do udziału w pracach zespołu problemowego ds. rodzicielstwa i faktycznej pieczy nad dziećmi w Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Rodzinnego w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Gratulacje dla Pracowników Zakładu Kardiologii Wydziału Medycznego Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego!

Z dumą informujemy o nowoczesnych rozwiązaniach w leczeniu zaburzeń rytmu serca, które są wdrażane na Podkarpaciu dzięki specjalistom z Zakładu Kardiologii Wydziału Medycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego i Kliniki Kardiologii z Pododdziałem Ostrych Zespołów Wieńcowych z Klinicznego Szpitala Wojewódzkiego nr 2 w Rzeszowie. To kolejny krok w stronę innowacyjnej medycyny i poprawy opieki nad pacjentami! Serdeczne gratulacje dla całego zespołu za zaangażowanie i wkład w rozwój nowoczesnej kardiologii!

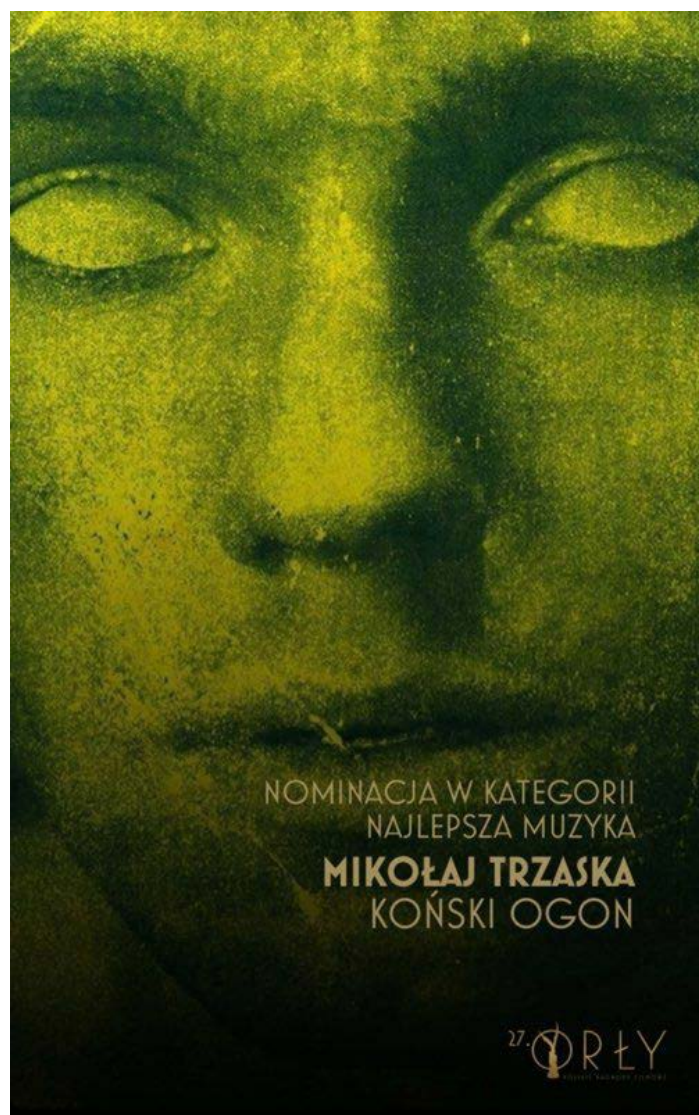

Nominacja filmu dr Justyny Łuczaj-Salej *Koński ogon* do XXVII Polskich Nagród Filmowych „Orły” w kategorii „muzyka”

Film dr Justyny Łuczaj-Salej *Koński ogon* został nominowany do prestiżowych Polskich Nagród Filmowych „Orły” w kategorii „muzyka”. Autorem muzyki jest Mikołaj Trzaska, znany ze współpracy m.in. z reżyserem Wojciechem Smarzowskim.

Koński ogon to pełnometrażowy debiut Justyny Łuczaj-Salej, reżyserki, malarki, artystki wizualnej oraz wykładowczyni Instytutu Sztuk Pięknych Uniwersytetu Rzeszowskiego. Zrealizowana z bezkompromisowością debiutanta polska produkcja przedstawia wycinek z życia kilku bohaterów, których losy wzajemnie się przenikają i łączą. Powracająca do swojej rodzinnej miejscowości kobieta staje się impulsem do wydarzeń, które będą miały nieodwracalne konsekwencje. Owiana aurą tajemniczości, wyrwana z konkretnego miejsca i czasu historia nie pozwala o sobie zapomnieć przez długi czas po seansie.

Film został zrealizowany z dużym udziałem aktorów nieprofesjonalnych, którym partneruje znany aktor Przemysław Bluszczyk. *Koński ogon* został nakręcony na Podkarpaciu, a dofinansowanie uzyskał z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej. Za produkcję filmu odpowiedzialne jest słynące z niekonwencjonalnych projektów Studio Filmowe INDEKS, które wyprodukowało tak głośne filmy, jak m.in. *Wieża*. *Jasny dzień Jagody Szelc* czy *Rozmowę z człowiekiem z szafy* Mariusza Grzegorzka. *Koński ogon* z pewnością należy do najbardziej odważnych debiutów ostatnich lat.

Patent dla naukowców z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego pn. Sposób wytwarzania batonów na bazie białka roślinnego

Z przyjemnością informujemy, że Urząd Patentowy RP przyznał patent na wynalazek pn. Sposób wytwarzania batonów na bazie białka roślinnego: batony na bazie białka roślinnego otrzymywane tym sposobem oraz zastosowanie batonu i zastosowanie piany.

Autorami patentu są:

- dr inż. Tomasz Cebulak (Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, Instytut Technologii Żywności i Żywienia);
- dr hab. Ireneusz Kapusta, prof. UR (Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, Instytut Technologii Żywności i Żywienia);
- dr inż. Karolina Pycia (Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, Instytut Technologii Żywności i Żywienia);
- dr inż. Joanna Kaszuba (Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, Instytut Technologii Żywności i Żywienia);
- dr inż. Maria Czernicka (Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, Instytut Technologii Żywności i Żywienia);
- dr inż. Natalia Żurek (Wydział Technologiczno-Przyrodniczy, Instytut Technologii Żywności i Żywienia).

Skład batonów opiera się na białkach pozyskanych z obłuszczonych nasion konopi i izolatów białka ostropestu plamistego i wiesiołka. Zawartość tłuszczu w batonie została zredukowana do poziomu 10%.

Batony są produktem wegańskim przeznaczonym do konsumpcji przez rekonwalescentów, osoby starsze, osoby uprawiające sport czy też innych konsumentów pragnących zwiększyć ilość spożytego białka pochodzenia roślinnego. Batony te cechują się większym rozluźnieniem struktury w porównaniu do odpowiedników znajdujących się na rynku dzięki odpowiednio zmodyfikowanej pianie z izolatu białka ziemniaczanego. Wartością dodaną jest wprowadzenie do receptury beta-glukanu pochodzenia drożdżowego i ekstraktów z liści i korzeni jeżówki purpurowej – substancji o udowodnionym działaniu immunoprotekcyjnym. Batony obecne na rynku cechują się zwiększoną twardością i obecnością glutenu lub laktozy, a przedstawiony produkt wolny jest od laktozy i glutenu. Sposób wytwarzania tych batonów objęty jest ochroną patentową.

Dofinansowanie projektów w ramach programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027”

Z przyjemnością informujemy, że cztery projekty otrzymały dofinansowanie w ramach programu grantowego na prace B + R jednostek naukowych, nabór IV, nr konkursu 1/2024 – w projekcie pt. „Podkarpackie Centrum Innowacji 2029” realizowanym w ramach programu regionalnego „Fundusze Europejskie dla Podkarpacia 2021–2027”, priorytet: FEPK.01 „Konkurencyjna i cyfrowa gospodarka”, działanie: FEPK.01.01 „Badania i rozwój”, typ projektu: „Budowa potencjału ośrodków innowacji Podkarpackie Centrum Innowacji”:

- **dr Aleksandra Kwiatkowska**, dofinansowanie w wysokości 361 125,00 zł na badania w ramach projektu „Optymalizacja i walidacja modelu predykcyjnego do różnicowej diagnostyki depresji lekoopornej”;

- **dr hab. Grzegorz Zaguła, prof. UR**, dofinansowanie w wysokości 358 290,00 zł na badania w ramach projektu „Pro-bio-tonik – napój o zoptymalizowanej osmolalności z bakteriami kwasu mlekowego i jego sposób wytworzenia”;
- **dr hab. Mariusz Drużbicki, prof. UR**, dofinansowanie w wysokości 317 250,00 zł na badania w ramach projektu „Urządzenie terapeutyczno-diagnostyczne do reedukacji chodu osób z dysfunkcjami narządu ruchu”;
- **dr inż. Anna Augustyńska-Prejsnar**, dofinansowanie w wysokości 178 862,25 zł na badania w ramach projektu „Technologia zwiększająca walory prozdrowotne produktów z mięsa drobiowego”.

Patent dla Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego

Uniwersytet Rzeszowski uzyskał patent na innowacyjny „**Sposób obróbki owoców, zwłaszcza żurawiny wielkoowocowej zebranej metodą zbioru na mokro, oraz komorę do ozonowania i naświetlania UV-C owoców, zwłaszcza żurawiny wielkoowocowej zebranej metodą zbioru na mokro**” (patent nr P.441160).

Patent ten stanowi rezultat prac badawczych prowadzonych przez prof. dr. hab. Macieja Baławejdera i dr. hab. inż. Natalię Małłok, prof. UR z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Celem metody jest poprawa stanu mikrobiologicznego oraz wydłużenie trwałości przechowalniczej owoców żurawiny wielkoowocowej zbieranej metodą na mokro. Innowacyjność rozwiązania polega na zastosowaniu procesu ozonowania w połączeniu z naświetlaniem promieniami UV-C w sposób ciągły, co skutecznie redukuje obecność patogenów i przedłuża świeżość owoców i pozwala rozbudować istniejącą linię obróbki pozbiorczej owoców u największego producenta tych owoców w Europie. To osiągnięcie jest efektem realizacji projektu pt. „Innowacyjna metoda poprawy stanu mikrobiologicznego i trwałości przechowalniczej owoców żurawiny wielkoowocowej” finansowanego przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa (ARiMR). Projekt ten był realizowany w latach 2021–2022, a jego kierownikiem była dr inż. Natalia Małłok, prof. UR.

Patent ten to istotny krok w kierunku wdrażania nowoczesnych technologii w przemyśle spożywczym, co przyczynia się do podniesienia jakości i bezpieczeństwa przechowywanych owoców. Autorzy wynalazku planują kontynuować prace badawcze w tym obszarze, dążąc do dalszego doskonalenia procesów technologicznych związanych z obróbką i przechowywaniem różnych gatunków owoców. Należy nadmienić, iż wynalazek będący przedmiotem patentu został nagrodzony medalem na międzynarodowej wystawie wynalazków Arca – 20th International Innovation Exhibition.

Pracownik Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego w Zespole Redakcyjnym czasopisma „Ecology of Freshwater Fish”

Badania naukowe dr hab. Anety Bylak, prof. UR, pracownika Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego, zyskały uznanie w środowisku międzynarodowym, czego efektem jest zaproszenie do Zespołu Redakcyjnego czasopisma „Ecology of Freshwater Fish”. Jest to doceniane na świecie czasopismo poświęcone badaniom ekologicznym. „Ecology of Freshwater Fish” publikuje oryginalne prace na temat wszystkich aspektów ekologii ryb w środowiskach słodkowodnych,

w tym w jeziorach, zbiornikach, rzekach i strumieniach. Manuskrypty obejmują badania ekologiczne dotyczące behawioru, ochrony i historii życia gatunków, genetyki, fizjologii, interakcji żywicieli-pasożytów, ale także ekologii populacji, ekologii zespołów, biologii populacji i ekologii ewolucyjnej. Ichtyofauna stanowi główną grupę tematyczną badań publikowanych w „Ecol. Fresh. Fish”. Publikowane są również artykuły podejmujące m.in. tematy dotyczące całych sieci troficz-

nych, zróżnicowania i jakości siedlisk w środowiskach wód śródlądowych, a także funkcjonowania ekosystemów wodnych jako całości.

Czasopismo wydawane przez John Wiley & Sons Ltd. ma długą historię, gdyż pierwszy zeszyt ukazał się w 1991 r. W dziedzinie „Ecology” znajduje się w Q2. Redaktorem naczelnym jest profesor David C. Heins z Tulane University (New Orleans, LA, USA), członkiem Linnean Soc.

Prof. dr hab. Jolanta Szempruch członkiem Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy

Z radością informujemy, że prof. dr hab. Jolanta Szempruch, Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej Uniwersytetu Rzeszowskiego została wybrana na członka zagranicznego Wydziału Oświaty Zawodowej i Oświaty Dorosłych Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy. Wybór ten jest wyrazem uznania dla jej wkładu w rozwój pedagogiki, edukacji i nauk współdziałających z pedagogiką, jak również dla jej działalności na rzecz współpracy polsko-ukraińskiej.

W uzasadnieniu decyzji, którą otrzymała Pani Profesor, Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy wyraża gratulacje oraz szacunek za jej osiągnięcia w badaniach dotyczących problemów pedagogicznych, funkcjonowania współczesnej rodziny, pedeutologii i przemian społecznych na różnych poziomach. Podkreślono także znaczenie jej aktywności naukowej i organizacyjnej, które przyczyniły się do zacieśnienia współpracy między Polską a Ukrainą w dziedzinie edukacji i nauki.

– „To ogromny zaszczyt i wyróżnienie dla mnie – komentuje prof. dr hab. Jolanta Szempruch – Moja działalność naukowa zawsze była związana z poszukiwaniem rozwiązań w zakresie edukacji dorosłych, a także z badaniem procesów pedagogicznych i socjologicznych, które są kluczowe dla

rozwoju społeczeństw. Współpraca międzynarodowa, szczególnie z naszymi ukraińskimi partnerami, jest dla mnie szczególnie ważna i cieszę się, że moje działania zostały docenione”.

Wybór Pani Profesor na członka tej prestiżowej instytucji naukowej stanowi nie tylko osobiste wyróżnienie, ale również podkreśla znaczenie Uniwersytetu Rzeszowskiego na międzynarodowej arenie naukowej, zwłaszcza w dziedzinie nauk społecznych i edukacji. Nominacja ta jest także dowodem na wysoką jakość pracy naukowej i organizacyjnej prowadzanej przez

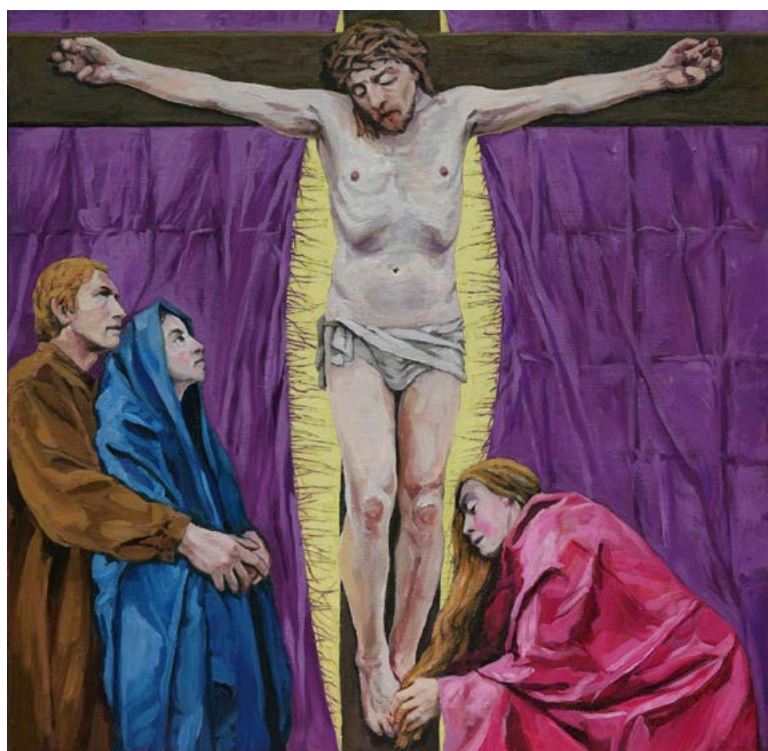
uczelnię oraz jej znaczenie w międzynarodowej współpracy naukowej. Zgodnie z przekazanym listem Narodowa Akademia Nauk Pedagogicznych Ukrainy wyraziła nadzieję na dalszą, owocną współpracę z Uniwersytetem Rzeszowskim, co może przynieść nowe możliwości wymiany wiedzy i doświadczeń w przyszłości.

fot. M. Świąćicki

Prof. Tadeusz Boruta w gronie finalistów prestizowego konkursu w Watykanie

Prof. Tadeusz Boruta z Wydziału Sztuk Pięknych UR został finalistą międzynarodowego konkursu na stworzenie Drogi Krzyżowej do Bazyliki św. Piotra w Watykanie.

W konkursie uczestniczyło ponad tysiąc artystów z 80 krajów. Z tej liczby międzynarodowe jury wyłoniło 13 finalistów. Każdy z nich wykonał malarskie bozzetti stacji XII oraz rysunek innej stacji Via Crucis. Dzieła finalistów zostały pozyskane przez organizatorów do zbiorów i będą zaprezentowane na specjalnej wystawie w Sala di Rappresentanza della Presidenza, nel Palazzo della Sagrestia di San Pietro w Watykanie.

Sukces naszych absolwentek w IV edycji Konkursu „Dziedzictwo i Rozwój Podkarpacia”

Z przyjemnością informujemy, że w IV edycji Konkursu „Dziedzictwo i Rozwój Podkarpacia” na najlepszą pracę dyplomową dotyczącą historii, oblicza i przyszłości Podkarpacia wyróżnione zostały prace dwóch absolwentek Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Aleksandra Śnieżek – autorka pracy dyplomowej pt. „Do stóp Maryi. Szlakiem lokalnych sanktuariów maryjnych w archiprezbiteratach sanockim i krośnieńskim” oraz Ewelina Wałach – autorka pracy „Przemiany demograficzne ludności wsi Pstrągowa w okresie autonomii galicyjskiej” zdobyły pełne uznanie Kapituły Konkursu i Zarządu Województwa Podkarpackiego. Obie prace obronione zostały w Instytucie Historii Wydziału Humanistycznego Uniwersytetu Rzeszowskiego. Wielkie gratulacje należą się również promotorom tych prac: dr. hab. Sławomirowi Zabraniakowi, prof. UR, oraz dr. hab.

Szczepanowi Kozakowi, prof. UR. Ich wsparcie i zaangażowanie miały kluczowe znaczenie dla sukcesu studentek.

Tematyka prac dyplomowych dotyczy niezwykle istotnych zagadnień związanych z dziedzictwem i rozwojem Podkarpacia, a ich wyniki mają duże znaczenie zarówno dla nauki, jak i dla lokalnej społeczności. Cieszymy się, że nasza uczelnia stanowi ważny punkt odniesienia dla młodych naukowców i ich zaangażowania w rozwój regionu.

Zachęcamy wszystkich studentów do aktywnego uczestnictwa w przyszłych edycjach tego konkursu. Gratulujemy wyróżnionym oraz ich promotorom i życzymy kolejnych sukcesów!

KONKURS PRAC DYPLOMOWYCH

Dziedzictwo i Rozwój
Podkarpacia

IV edycja

Święto języka retoromańskiego

Jan Wolski

Ambasador Szwajcarii w Polsce pan Fabrice Filiez zaprosił profesora naszego uniwersytetu Jan Wolskiego do wzięcia udziału w „Emna Rumantscha a Varsovia”. Jest to przedsięwzięcie, które ma za zadanie przybliżyć i promować język retoromański i związaną z nim kulturę.

Zgodnie z brzmieniem artykułu 4 Konstytucji Federalnej Konfederacji Szwajcarskiej na jej terenie

„Językami narodowymi są niemiecki, francuski, włoski i retoromański”. Ten ostatni wywodzi się z łaciny i nie ma znaczenia, że jest używany tylko przez 0,5% populacji, czyli ok. 60 000 osób głównie w kantonie Gryzonja, przede wszystkim w dolinie Surselva i Dolnej Engadynie, nie ma bowiem hierarchii wśród języków narodowych Szwajcarii, a różnorodność jego odmian wynika

EMNA RUMANTSCHA A VARSOVIA ➤

RETOROMAŃSKI I POLSKI: JĘZYKI I KULTURY W DIALOGU

z rozdrobnienia społeczności w regionie słynącym ze 150 górskich dolin.

Istnieje co najmniej pięć różnych sposobów, aby przywitać się w języku retoromańskim: „Bun di”, „Bund de”, „Bien di”, „Bün gi”, „Allegra”, co oznacza, że retoromański ma jeszcze pięć, głównie mówionych, odmian: Vallader, Puter, Sursilvan, Sutsilvan i Surmiran, a każda z nich ma formę mówioną i pisaną, szczyci się długą, 400-letnią tradycją literacką, ma własną gramatykę i słownictwo. Istnieje również znormalizowany język pisany: Rumantsch Grischun, który jest obecnie używany przez rząd federalny do takich działań, jak choćby prowadzenie dokumentacji wyborczej. Retoromański używany jest też na scenie, w muzyce rap słuchanej na całym świecie, w stacjach informacyjnych, w klasach szkolnych i w parlamencie, ma własne media publiczne: Radiotelevisiun Svizra Rumantscha, dostępne także online.

Oficjalnie retoromański, w wyniku ogólnokrajowego referendum, stał się językiem narodowym w Szwajcarii 20 lutego 1938 r.

Osoby mówiące po retoromańsku są wyjątkowe, ponieważ wszystkie są dwujęzyczne i mówią również innym językiem narodowym. Gryzonia to jedyny szwajcarski kanton, w którym obowiązują trzy języki urzędowe: niemiecki, retoromański i włoski.

Jednak czwarty język narodowy Szwajcarii pozostaje dość tajemniczy dla reszty świata, stanowi jednak integralną część tożsamości Szwajcarii. Należy do grupy języków romań-

skich, podobnie jak włoski, francuski czy kataloński. W 15 r. p.n.e. Rzymianie podbili prowincję Recji, która obejmowała obecne terytorium Gryzonii. „Rumantsch” to spuścizna języka ojczystego używanego przez żołnierzy i kolonistów, na który wpłynął język używany przez tubylców. Do XV w. mówiła nim większość mieszkańców Gryzonii. Po pożarze miasta Chur w 1464 r. zaczął się germanizować pod wpływem niemieckojęzycznych robotników zaangażowanych w odbudowę miasta, a społeczność mówiąca po retoromańsku utraciła swoje centrum językowe i kulturalne.

Podobnie jak szwajcarski niemiecki, czwarty język narodowy kraju nie jest językiem zunifikowanym, a posługujący się nim mówią różnymi odmianami, zwanymi też „idiomami” i są w stanie wzajemnie się zrozumieć. Większość językoznawców dzieli retoromański (nazywany też niekiedy po polsku: romansz) na pięć wymienionych wyżej odmian. Ta różnorodność stanowiła problem, gdy retoromański stał się językiem urzędowym. Wymagało to wspólnego standardu pisanego, aby można go było używać w administracji publicznej, co doprowadziło do stworzenia w 1982 r. przez profesora Heinricha Schmidta języka Rumantsch Grischun łączącego elementy różnych dialektów.

W XIX w. kanton Gryzonia zachęcał osoby mówiące po retoromańsku do nauki niemieckiego. Inicjatywa ta nie przypadła do gustu zainteresowanym: ludzie otwarcie bronili swojego języka, a w 1919 r. założono Lia Rumantscha – Ligę

Retoromańską – organizację działającą na rzecz zachowania i promocji języka retoromańskiego, która intensywnie pracuje do dziś.

W roku 2006 wprowadzono pakiet Microsoft Office, dzięki czemu osoby mówiące po retoromańsku mogą tworzyć teksty z pomocą funkcji sprawdzania pisowni opartej na języku Rumantsch Grischun. Pisarze, piosenkarze i raperzy również tworzą teksty w swoim dialekcie. A w sferze edukacyjnej każda gmina w Gryzonii ma swobodę wyboru języka urzędowego i języka nauczania. W rezultacie niektóre szkoły zapewniają swoim uczniom dwujęzyczny program nauczania.

Przyszłość tego języka rozgrywa się nie tylko w granicach Gryzonii, choć trwanie tego dziedzictwa kulturowego jest zagrożone, maleje funkcjonalne posługiwanie się językiem/ami, to jednak wciąż podejmowane są działania w celu jego ożywienia. Wielu Retoroman opuszcza swój kanton rodzinny, aby podjąć studia lub z powodów zawodowych. Obecnie prawie 40% z nich mieszka poza Gryzonią. Ich diaspora jest szczególnie liczna w Zurychu. Mieszka tam około tysiąca osób mówiących po retoromańsku. To rodzi kluczowe pytanie: czy ci „emigranci” zachowają swój ojczysty język, czy będą się nim posługiwać w swoim codziennym życiu? Wielu jest przywiązanych do swojej kultury, podejmowane są nowe inicjatywy, jak tworzenie ośrodków opieki z językiem retoromańskim czy organizowanie zajęć dla dzieci przez stowarzyszenie Quarta Lingua w Zurychu i Bazylei. Takie podejście otwiera drogę do przekazywania języka młodszemu pokoleniu, zapewniając tym samym jego przetrwanie. Jednym ze sposobów propagowania wiedzy o języku i kulturze Retoroman, a także dla uczczenia decyzji z roku 1938, Federalny Departament Spraw Zagranicznych, odpowiednik naszego MSZ, jest organizowanie w wielu miejscach i krajach, co roku w lutym, wydarzenia pod nazwą „Emna da la lingua rumantscha” (w skrócie „Emna rumantscha”), czyli Tygodnia Poświęconego Językowi Retoromańskiemu.

Konferencja taka odbyła się 20 lutego tego roku w Uniwersytecie Warszawskim na Wydziale Neofilologii. Pod hasłem „Retoromański i polski: języki kultury i dialogu” debatowali Mevina Puorger – szwajcarska i retoromańska pisarka i wydawczyni oraz Maciej Durkiewicz – bodaj jedyny w Polsce romanista biegle władający tym językiem. Liczne grono studentów miało okazję wysłu-

chać opowieści pani Puorger o istocie i tożsamości retoromańskiej oraz posłuchać efektów pracy tłumaczeniowej, która dała okazję, by usłyszeć brzmienie kilku wierszy Wisławy Szymborskiej w przekładzie na retoromański, pokazania niuansów i specyfiki obu języków.

Spotkanie domknęła uroczysta kolacja wydana w Ambasadzie Szwajcarii dla wąskiego grona zaproszonych osób przez jej gospodarza ekscelencję Fabrice’a Fillieza. Pozwoliło to na bardziej szczegółowe omówienie kluczowych kwestii dotyczących promocji języka retoromańskiego, znaczenia wielojęzyczności w budowaniu spójności narodowej Szwajcarii, a także odpowiedzi na pytanie: dlaczego utrzymanie wielojęzyczności jest korzystne dla społeczeństwa, przede wszystkim jednak podkreślano znaczenie wielojęzyczności i konieczność dbania o kultury mniejszości.

Zgromadzenia takie służą w pierwszym rzędzie promowaniu wiedzy o języku i kulturze retoromańskiej w różnych krajach, czego dowodem jest to, że Szwajcaria składa się z wielu tożsamości i kultur żyjących razem w harmonii. Retoromański jest kluczowym składnikiem tego tygla. Wielojęzyczność i różnorodność to zarówno wyzwanie, jak i ogromny atut: uczą bowiem rozwiązywania konfliktów poprzez dialog, ewidentnie szwajcarską cechą, która powinna być i jest pożądana na całym świecie.

Jednym z zaproszonych gości był piszący te słowa, co uznać należy za docenienie prac na rzecz propagowania w Polsce literatury retoromańskiej. Świadczą o tym choćby opublikowane w przekładzie na język polski tomy autorów retoromańskich, takich jak Luisa Famos czy Flurin Spescha, specjalne bloki przekładowe w kwartalniku „Fraza” lub popularyzatorskie teksty przybliżające Retoroman i ich świat.

Takie wydarzenia jak Emna Rumantscha podkreślają znaczenie różnorodności, ta zaś paradoksalnie może sprzyjać budowaniu spójności narodowej. Są także znakiem i manifestacją podstawy otwartości na świat zewnętrzny, na inność, która jest bogactwem ludzkości.

Dwoje pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego zwycięzcami w plebiscytach organizowanych przez „Gazetę Codzienną Nowiny” oraz koncern Polskapresse

Jarosław Kinal

Dwoje pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego – dr Jarosław Kinal z Wydziału Humanistycznego oraz dr Mariola Kinal z Wydziału Pedagogiki i Filozofii zostało laureatami dwóch konkursów organizowanych przez „Gazetę Codzienną Nowiny” oraz koncern medialny Polskapresse.

Dr Jarosław Kinal został zwycięzcą Plebiscytu Edukacyjnego w kategorii „Nauczyciel Akademicki Roku” w województwie podkarpackim, a w głosowaniu ogólnopolskim zajął 7. miejsce. Kolejne miejsca na Podkarpaciu w tym plebiscycie zajęli przedstawiciele Collegium Medicum (dr Joanna Sobczyk) oraz Wydziału Nauk Społecznych (dr Grzegorz Pawlikowski). Nagrody dla laureatów plebiscytu wojewódzkiego wręczyła podczas uroczystej gali w Podkarpackim Urzędzie Marszałkowskim pani wojewoda Teresa Kubas-Hul. Dr Jarosław Kinal wziął udział również w ogólnopolskiej gali Plebiscytu, która odbyła się 15 marca 2025 r. na Zamku Królewskim w Warszawie. Dr Jarosław Kinal jest medioznawcą pracującym w Katedrze Historii Gospodarczej i Społecznej Instytutu Historii naszego Uniwersytetu. Naukowo zajmuje się badaniem wpływu technologii komunikacyjnych na rozwój społeczny.

W drugim plebiscycie organizowanym przez koncern Polskapresse – Osobowość Roku w kategorii „Nauka” zwyciężyła dr Mariola Kinal z Wydziału Pedagogiki i Filozofii. Była nominowana za działania na rzecz społeczności lokalnej, m.in. za organizację I Międzynarodowego Kongresu Badań nad Dzieckiem na Uniwersytecie Rzeszowskim w lutym 2024 r. oraz stworzenie i realizację projektu „Algorytm Przyszłości – robotyka i programowanie dla szkół podstawowych”, który zapewnił zajęcia z robotyki i programowania dla 200 uczniów podkarpackich szkół podstawowych. Dr Mariola Kinal jest pedagogiem zajmującym się zagadnieniami pedagogiki przedszkolnej i wczesnoszkolnej, w tym

nowymi mediami w edukacji oraz kulturą organizacyjną instytucji edukacyjnych.

Drugie miejsce w etapie wojewódzkim zajął dr hab. Mateusz Mołoń, prof. UR, dziekan Wydziału Biologii i Ochrony Środowiska. Był nominowany za zaangażowanie w inicjatywy dydaktyczne na uczelni, w tym m.in. za zaplanowanie, zorganizowanie i przeprowadzenie wydarzenia „Noc Biologów” w roku 2024.

HOT Article w prestiżowym czasopiśmie „Dalton Transactions” z dziedziny chemii nieorganicznej!

Z przyjemnością informujemy, że artykuł zespołu badawczego prof. dr. hab. Roberta Pązika otrzymał status HOT Article w prestiżowym czasopiśmie „Dalton Transactions” (Royal Society of Chemistry) z dziedziny chemii nieorganicznej!

„X and Q-band EMR study of ultrasmall $\text{Zn}_{1-x}\text{Mn}_x\text{Fe}_2\text{O}_4$ spinel nanoparticles fabricated under nonhydrolytic conditions”

DOI: 10.1039/D4DT02647K

<https://pubs.rsc.org/en/journals/articlecollectionlanding?sercode=dt&themeid=2a26afe9-b42c-440b-a3d4-d1e-001db330d>

Status HOT Article przyznawany jest pracom, które recenzenci uznali za szczególnie interesujące i znaczące dla społeczności naukowej. To wyjątkowe wyróżnienie podkreśla jakość i innowacyjność prowadzonych badań.

Gratulacje dla całego zespołu – to kolejny krok w kierunku przełomowych odkryć w nanomateriałach!

Dalton
Transactions

PAPER

Cite this: Dalton Trans., 2025, 54, 1935

X and Q-band EMR study of ultrasmall $\text{Zn}_{1-x}\text{Mn}_x\text{Fe}_2\text{O}_4$ spinel nanoparticles fabricated under nonhydrolytic conditions

Iwona Rogalska,^{a,b} Bogumił Cieniek,^a Anna Tomaszewska,^{b,c} Magdalena Kulpa-Greszta,^c Piotr Krzemiński,^a Bartosz Zarychta,^d Ireneusz Stefaniuk^{a,*} and Robert Pązik^{b,*c}

In this work, we are showing the results of the X- and Q-band electron magnetic resonance measurements of ultra-small $\text{Zn}_{1-x}\text{Mn}_x\text{Fe}_2\text{O}_4$ nanoparticles (ca. 8 nm) with a very narrow size distribution. The chosen synthetic route allows for precise structural modifications with a broad concentration range ($x = 0, 0.2, 0.5, 0.8, 1$). The crystal structure was evaluated by means of X-ray diffraction, while cell parameters were calculated using Rietveld refinement. EMR spectral studies indicated that the prepared nanoparticles were superparamagnetic. The linewidth of EMR signal for any ferrite material generally originates from two sources: (a) magnetic dipole-dipole interactions among particles and (b) interparticle superexchange interactions between magnetic ions through oxygen ions. Observed effects are more complex interactions than in pure zinc and manganese ferrites. As a result of the study, a relationship was observed between the composition of the material and the magnetic properties with striking antiferromagnetism and ferrimagnetism change. Hence, by structural modification of materials, the magnetic character (FM–AFM–FIM) can be controlled.

Received 17th September 2024,
Accepted 13th December 2024
DOI: 10.1039/d4dt02647k
rsc.li/dalton

Dr hab. Beata Stępień-Załucka, prof. UR Międzynarodowym Konsultantem Komisji Prawa Konstytucyjnego w Brazylii

Mamy przyjemność poinformować, że 15 kwietnia 2025 r. dr hab. Beata Stępień-Załucka, prof. UR została powołana na stanowisko Międzynarodowego Konsultanta Komisji Prawa Konstytucyjnego Rady Adwokackiej Brazylii, sekcji Rio de Janeiro na lata 2025–2027. Tym samym znalazła się w wąskiej grupie znamienitych prawników z różnych krajów świata mających realny wpływ na propozycje zmian ustrojodawczych Brazylii.

Ordem dos Advogados do Brasil
Seção do Estado do Rio de Janeiro

PORTARIA N° 20.343/2025

A PRESIDENTE DO CONSELHO SECCIONAL DA ORDEM DOS ADVOGADOS DO BRASIL DO ESTADO DO RIO DE JANEIRO

RESOLVE, no uso das atribuições que lhe são conferidas pelos Estatuto e Regimento, nomear para o corrente triênio de 2025/2027, ANTONIO SORELLA CASTILLO; ALESSANDRO ZAGARELLA; BEATA STĘPIEŃ-ZAŁUCKA; EDOARDO CARLO RAFFIOTA; ELBA JIMENEZ SOLARES; FÁBIO VEIGA; FRANCESCO CLEMENTI; GINEVRA CERRINA FERRONI; GIUSEPPE LAANEVE; IGNACIO ARA PINILLA como **Consultores Internacionais** da Comissão de Direito Constitucional desta Seccional, com mandato a se findar em 31 de dezembro de 2027.

Registre-se e cumpra-se.

Rio de Janeiro, 15 de abril de 2025.

ANA TERÉZA BASILIO

Presidente

Medal za pracę na rzecz modelu „Systemu ochrony ludności i obrony cywilnej miasta Rzeszowa” dla Pełnomocnika Rektora ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zasobów Sławomira Adamczyka

Joanna Wilk

Mamy przyjemność poinformować, że Pełnomocnik Rektora ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zasobów Sławomir Adamczyk został uhonorowany medalem za zasługi na rzecz budowy i rozwoju modelu „Systemu ochrony ludności i obrony cywilnej miasta Rzeszowa”. Wyróżnienie stanowi wyraz uznania dla Jego zaangażowania i znaczącego wkładu w działania mające na celu podnoszenie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców Rzeszowa. Model „Systemu ochrony ludności i obrony cywilnej miasta Rzeszowa” to kompleksowy projekt mający na celu zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców poprzez integrację działań administracji publicznej, służb ratowniczych, instytucji naukowych oraz organizacji pozarządowych. Jego główne założenia obejmują:

- **planowanie i koordynację działań:** opracowanie szczegółowych planów ewakuacji, zarządzania kryzysowego oraz obrony cywilnej uwzględniających różnorodne scenariusze zagrożeń;
- **współpracę międzyinstytucjonalną;**
- **szkolenia i ćwiczenia:** regularne przeprowadzanie szkoleń oraz ćwiczeń symulacyjnych dla służb ratownic-

czych i administracji mających na celu przygotowanie do skutecznego reagowania w sytuacjach kryzysowych;

– **edukację społeczną:** podnoszenie świadomości mieszkańców na temat zagrożeń oraz sposobów postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych.

Za zaangażowanie i ogrom włożonej pracy to zaszczytne wyróżnienie otrzymali członkowie zespołu ekspertów na czele z Elżbietą Niedzielską, Przewodniczącą Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego Rady Miasta Rzeszowa, koordynatorem prac zespołu Sławomirem Adamczykiem, Pełnomocnikiem Rektora Uniwersytetu Rzeszowskiego ds. Bezpieczeństwa i Ochrony Zasobów. Wśród wyróżnionych znaleźli się również: Artur Polakiewicz, Ekspert i Analityk ds. Bezpieczeństwa, Wydział Zarządzania, Politechnika Rzeszowska im. Ignacego Łukasiewicza, Sztab Komendy Głównej ZS, Grzegorz Wrona, Zastępca Prezydenta Rzeszowa.

Nagroda podkreśla znaczenie współpracy między środowiskiem akademickim, administracją samorządową oraz służbami odpowiedzialnymi za bezpieczeństwo publiczne. Serdecznie gratulujemy wszystkim wyróżnionym i dziękujemy za ich cenną pracę na rzecz wspólnego dobra.

Prof. dr hab. Joanna Kostecka z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego w gronie 50 znaczących osób w polskiej ekologii w roku 2024

Ekologia i ochrona środowiska to istotne elementy budowania zrównoważonego rozwoju i realizacji Agendy 2030, czyli strategii rozwoju świata do 2030 r. Agenda 2030 zawiera 17 celów zrównoważonego rozwoju (ang. Sustainable Development Goals). Ich realizacja wymaga zaangażowania wielu osób o różnorodnych kompetencjach. **W Polsce liczne grono naukowców, aktywistów, edukatorów oraz innowatorów podejmuje każdego dnia działania na rzecz ochrony środowiska naszej planety. Z dumą informujemy, że na liście rankingowej znalazła się prof. dr hab. Joanna Kostecka z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego naszego Uniwersytetu.**

Prof. dr hab. Joanna Kostecka z Wydziału Technologiczno-Przyrodniczego UR od 28 lat promuje działania na rzecz ochrony środowiska naszej planety m.in. jako redaktor naczelny czasopisma naukowego pod nazwą „Polish Journal for Sustainable Development”. Była jednym z krajowych ekspertów programu Zielony Certyfikat, uczestniczyła w międzynarodowych programach: CCN – Consumer Citizenship Network (Sieć konsumentko-obywatelska) pod auspicjami UNESCO i UNEP, PERL1 i PERL2 – The Partnership for Education and Research about Re-

sponsible Living. Była organizatorem i współorganizatorem licznych konferencji naukowych i warsztatów promujących zrównoważony rozwój. Przez 16 lat współpracowała z licznymi szkołami średnimi w ramach Okręgowego Komitetu Olimpiady Biologicznej, a w I liceum w Łąncucie przez ponad 10 lat brała udział w organizacji konkursów biologiczno-ekologicznych z elementami zrównoważonego rozwoju (we współpracy ze Starostwem Powiatowym w Łąncucie). W tych działaniach prof. Kostecka na co dzień współpracuje ze swoimi uczniami – obecnie kolegami z Katedry Podstaw Rolnictwa i Gospodarki Odpadami – dr hab. Mariolą Garczyńską, prof. UR, dr. hab. Grzegorzem Pączką, prof. UR, dr Anną Mazur-Pączką oraz mgr inż. Renatą Szurą. Razem realizują projekty badawcze, działania organizacyjne i edukacyjne na Uniwersytecie Rzeszowskim i dla środowiska zewnętrznego. Naukowo zajmuje się zrównoważoną gospodarką odpadami ze szczególnym uwzględnieniem frakcji biodegradowalnej. Jest autorką i współautorką blisko 400 publikacji naukowych oraz popularyzujących wiedzę. Jest prezeską Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej w dwóch ostatnich kadencjach (2016–2022) i (2022–2026). W ramach Komite-

tu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN była członkiem zespołu problemowego ds. zrównoważonego rozwoju 2007–2010 i 2011–2014; zespołu zadaniowego ds. obszarów wiejskich i krajobrazu w kadencjach: 2015–2018, 2019–2022 i obecnie 2022–2026. Działa w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (komisja ds. odpadów lata 1996–1998; komisja ds. biologii gleby od 1998 do dzisiaj). Jej pasją jest poszukiwanie efektywnej drogi do umożliwienia obywatelom odpowiedzialnego i zrównoważonego stylu życia.

fot. M. Świąćicki

Jubileusz 35-lecia Prof. Wojciecha J. Cynarskiego

Paweł Świder, Przemysław Pawelec

22 marca 2025 roku, na Wydziale Nauk o Kulturze Fizycznej Uniwersytetu Rzeszowskiego, w trakcie XXXII Sympozjum Stowarzyszenia Idokan Polska (SIP), miały miejsce obchody jubileuszu 35-lecia pracy naukowej prof. dra hab. Wojciecha J. Cynarskiego.

Rozpoczęcie obrad poprzedziły dwa wydarzenia. W trakcie pierwszego, Dziekan Wydziału NoKF, prof. dr hab. Wojciech Czarny wręczył Dostojnemu Jubilatowi specjalnie przygotowaną pamiątkową publikację książkową pt. *Sztuki i sporty walki w badaniach naukowych* (Wydawnictwo UR, 2025), zawierającą artykuły o tematyce sztuk walki i sportów walki. Ich autorami byli naukowcy z Polski i zagranicy (m.in. z Chin, Słowenii, Ukrainy i USA)

– uczniowie, przyjaciele i współpracownicy Jubilata. Z kolei tabliczki pamiątkowe, medale i dyplomy prof. Cynarski otrzymał od przedstawicieli wspomnianych uczelni i stowarzyszeń, a także od członków i współpracowników p. Profesora z SIP i *International Martial Arts and Combat Sports Scientific Society* (IMACSSS). Następnie, jak co roku, odbyło się Walne Zebranie Sprawozdawcze członków SIP.

Jubilat jest długoletnim, wciąż aktywnym praktykiem sztuk walki i głównym mistrzem-nauczycielem w systemie Idokan. Uzyskał najwyższe stopnie mistrzowskie 10 dan i tytuł *hanshi* w *jūjutsu* i w *karate*. Certyfikat w *karate*, podpisany przez dwóch in-

nnych posiadaczy stopnia 10 dan, otrzymał on właśnie przy okazji Walnego Zjazdu SIP '2025. Jest to ewenement w skali Europy, że badacz-naukowiec jest jednocześnie posiadaczem najwyższych stopni technicznych i honorowych jako praktyk sztuk walki.

Prof. Cynarski w 1989 r. uzyskał tytuł magistra inżyniera budownictwa, natomiast w roku 1994 – międzynarodowe licencje trenera w *jūjutsu* i *karate* (później także w judo i kick-boxingu). Ukończył studia podyplomowe pedagogiczne. Przez kilka lat pracował w Liceum Ogólnokształcącym i Zespole Szkół w Strzyżowie jako nauczyciel wychowania fizycz-

nego. Czteroletnie studia doktoranckie na AWF w Warszawie zwieńczył obroną pracy doktorskiej pt. *Dalekowschodnie sztuki walki budō w kulturze sportowej Zachodu* (w roku 1998, pod kierunkiem prof. Jerzego Kosiewicza), uzyskując stopień naukowy doktora nauk o kulturze fizycznej. Ponadto, w roku 2002 na Wydziale Socjologiczno-Historycznym UR w Rzeszowie, obronił pracę magisterską z socjologii - *Globalizacja a dialog kultur* (pod kierunkiem prof. Andrzeja Andrusiewicza). W roku 2004 na AWF w Warszawie otworzono jego przewód habilitacyjny. Rok później Centralna Komisja ds. Stopni i Tytu-

łów zatwierdziła jego stopień doktora habilitowanego nauk o kulturze fizycznej. W kolejnym roku został profesorem nadzwyczajnym Uniwersytetu Rzeszowskiego, a dziesięć lat później – tytuł profesora nauk o kulturze fizycznej przyznała mu AWF w Poznaniu. 22 stycznia 2016 roku Prezydent RP podpisał tę nominację. Prof. Cynarski opublikował łącznie 852 prace naukowe, w tym 23 książki autorskie – monografie naukowe lub podręczniki akademickie, 609 artykułów w czasopismach i 220 w pracach zbiorowych. 385 z nich zostało wydanych w językach obcych; opublikowane je w 33 krajach. Jest twórcą *General Theory of Fighting Arts* i liderem szkoły naukowej skupionej wokół SIP i kwartalnika „*Ido Movement for Culture Journal of Martial Arts Anthropology*”. Uczestnikami wspomnianego wydarzenia było ok. pięćdziesięciu przedstawicieli polskich uczelni wyższych (np. Politechniki Opolskiej, AWF we Wrocławiu i Uniwersytetu Łódzkiego), a także stowarzyszeń prowadzących

działalność naukową i edukacyjną w zakresie popularyzacji tematyki sztuk walki (np. *Signum Polonicum*). Ponadto, czynnymi i biernymi uczestnikami sympozjum byli naukowcy i nauczyciele sztuk walki z Niemiec, Ukrainy i Stanów Zjednoczonych. Co ciekawe, z uwagi na znaczną ilość prelegentów, po raz pierwszy w historii sympozjum miały miejsce dwie sesje równoległe (oprócz sesji plenarnej). Tematyka przedstawionych referatów dotyczyła m.in. porównania motywacji osiągnięć sportowych u zawodników *karate*, Brazylijskiego Jiu Jitsu i Mieszanych Sztuk Walki, zróżnicowania poziomu agresji w wybranych sportach i sztukach walki oraz zagadnienia sygnału jako elementu komunikacji wirtualnej rzeczywistości o *fighting arts* w aspekcie techniczno-technologicznym. Podejmowano też temat wpływu ćwiczeń z krótkim kijem na sprawność motoryczną seniorów, a także psychosekurytologicznego ujęcia hierarchii potrzeb człowieka.

Z rekwizytorni martwych natur. Autokomentarz Andrzeja Cieszyńskiego do autorskiej wystawy „Z cyklu – Muszla”

Grażyna Stojak, Andrzej Piotr Cieszyński

Andrzej Cieszyński związany jest z Przemyślem od ponad pół wieku. Tu urodził się w 1962 r., wrócił po studiach i współdziałał z tutejszym środowiskiem artystycznym. Studiował w Instytucie Wychowania Artystycznego Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Jego dyplom powstał w pracowni malarstwa prof. Mieczysława Hermana w 1988 r. Czasy studiów to także budowanie swojego dorobku – artystyczne pokazy w Galerii Kont, a także w Galerii Białej w Lublinie (grupa Riders of the Last Black Volga). Ta działalność artystyczna przyniosła mu 20 wystaw indywidualnych w wielu miejscach, w których ważna jest konfrontacja sztuki. Ekspozycje pokazywane były w kraju i za granicą, m.in. w Galerii Białej w Lublinie, Galerii Miejsce zda(e)rzeń w Chełmie, BWA w Kielcach, Gorlicach, Rzeszowie, Dębicy, Muzeum Narodowym Ziemi Przemyskiej w Przemyślu, Parlamencie Europejskim w Brukseli/Belgia, Miscolci Galeria w Miszkolcu/Węgry, Galerii Sztuki Współczesnej w Przemyślu, Arboretum w Bolestraszcach, Centrum Kulturalnym w Przemyślu. Ponadto Andrzej Cieszyński brał udział w ponad 50 wystawach zbiorowych w krajowych i zagranicznych galeriach sztuki. Jest laureatem wielu nagród i wyróżnień, między innymi takich, jak:

- Nagroda Zakup Muzeum Narodowego Ziemi Przemyskiej na Między-

- narodowym Triennale Malarstwa Euroregionu Karpaty „Srebrny Czworokąt” – Przemyśl 2003;
- Nagroda Artystyczna im. Mariana Strońskiego w 2004 r.;
- H.N.M. Niyodijban Reszesul, Hajduboszormeny, Węgry w 2012 r.

W latach 1999, 2006 i 2013 otrzymał Stypendium Twórcze Prezydenta Miasta Przemyśla, a w 1997 r. został wyróżniony Stypendium Twórczym Wojewody Przemyskiego. Do szczególnych należał rok 2007, gdy Andrzej Cieszyński otrzymał Nagrodę Marszałka Województwa Podkarpackiego za całokształt działalności, a w 2022 r. odznaczenie „Zasłużony dla Kultury

Polskiej”. Ponadto współpracował z regionalnymi periodykami: „Spojrzenia Przemyskie” i „Nasz Przemyśl”. Był kuratorem i jurorem wielu wystaw i wydarzeń artystycznych.

Uprawia twórczość w zakresie instalacji, malarstwa i rysunku. Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków. Obecnie pełni funkcję dyrektora Galerii Sztuki Współczesnej w Przemyślu, jedynej wojewódzkiej galerii tego typu na Podkarpaciu.

O swojej twórczości pisze:

Bardzo długo szukałem właściwej drogi, przeżyłem wiele fascynacji, inspiracji, próbowałem wielu form wyrazu. Trudno było mi podjąć decyzję o samoograniczeniu, które jest w jakimś sensie konieczne. Początkowo realizowałem się w „instalacji” i choć uwielbiam tę formę wypowiedzi, to w głębi wiedziałem, że najbliższe mi są rysunek i malarstwo, ale i tu nie było łatwo. Mimo wszystko, na horyzoncie powoli pojawiał się pewien punkt, który stał się coraz bardziej wyraźny. Tematy, które dotychczas penetrowałem, były wybierane intuicyjnie i mam nadzieję, że prowadziły mnie w dobrą stronę. „Katedry”, „Figura”, „Draperia”, „Muszla” to tytuły cykli, które realizowałem wyłącznie w rysunku i malarstwie. Malarstwo to sztuka łączenia sprzeczności. Z jednej strony nie chciałem tracić

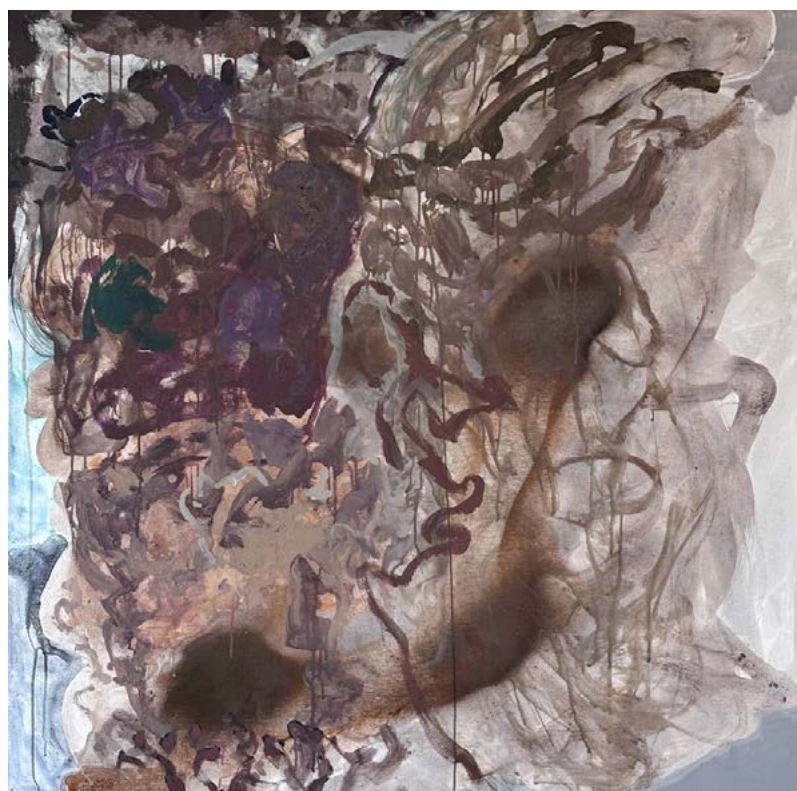
kontakty z widzialną rzeczywistością, z drugiej strony chciałem wyrwać się ponad materialność, inaczej mówiąc, z jednej strony figuracja, z drugiej abstrakcja lub jeszcze inaczej duch vs. materia. Szukałem i nadal szukam syntezy tych antagonizmów, również w aspekcie warsztatu. Celem samozrozumienia określiłem swoje malarskie credo.

Rysuję i maluję

Rysuje i maluję, gdy mam na to ochotę. Największą przyjemność sprawia mi budowanie płaszczyzny kolorem i gestem, zabawa farbą rozlaną, chlapaną, nakrapianą i nakładaną. W rysowaniu motoryczne gesty nie nudzą mi się, sprawiając wrażenie nieskończonych możliwości. Kolor i gest wyrażają emocje. Odkryłem, że wyłączenie intelektu od czynności malarsko-rysunkowych umożliwia przyjemne doznania. Przede wszystkim związane z chwilą – poczucie wolności.

No i właśnie poczucie wolności to jest ten cel, którego tak długo szukałem.

Lubię wyrażać się poprzez plamę, ale też linię, nie chcę tracić formy. Mogę powiedzieć, że do właściwej plamy dochodzę całe dorosłe życie. To wbrew pozorom fascynujące zajęcie, szczególnie gdy wprowadza się do tej zabawy przypadek. Kontempluję przedmiot i siebie. Poprzez przedmiot

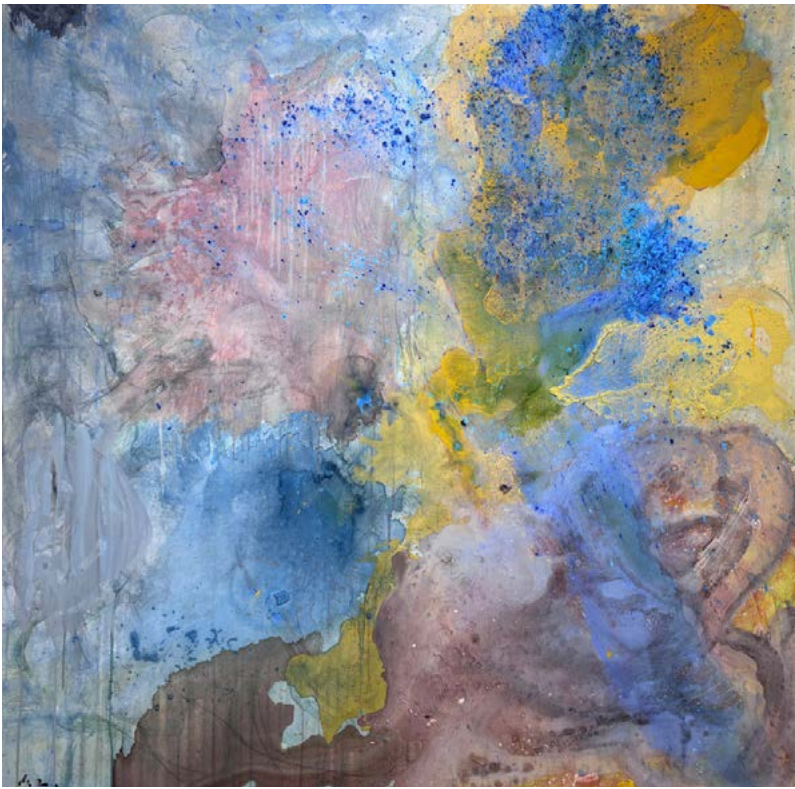

szukam kosmosu, transcendencję, może to duże słowa, ale tak jest. Jesteśmy ludźmi i nie godzimy się na płytkie wyjaśnienie świata.

Znakomicie odczytał moje artystyczne intencje artysta malarz Piotr Wójtowicz:

Dla Andrzeja Cieszyńskiego wydaje się, że rzeczywistość jest zagadką, gdzie przedmioty stanowiąc poznawcze wyzwanie, są obiektem malarskiego pożądania i niespokojnie domagają się ostatecznego zdefiniowania. Istotą rzeczy i zjawisk, którą przy tym poszukuje, pragnie odnaleźć poza ich fizycznością, intuicyjnie przeczuwając ją w podskórnych i niewidocznych obszarach doznań i przeżyć, które wyzwalane są w kontakcie z konkretem. Rozpoczynając malarską wędrówkę od zjawiskowej powierzchni przedmiotu poprzez optyczną impresję o dużym stopniu nasycenia emocjonalnego, odkrywa zaskakujący paradoks wewnętrznej jego postaci. Malarska praktyka tego malarza od początku niemal skupiała się na wysiłku zmierzającym do wrażeniowego i emocjonalnego zapisu doświadczenia przedmiotu. Doświadczenie to w sposób płynny i sugestywny, a zarazem niezwykle zmysłowy stawiało sobie za cel syntetyczne i totalne oddanie różnych poziomów sensualnego zanurzenia w obcowaniu z konkretem. Cykl „Muszla”, kontynuowany przez malarza od wielu lat, wydaje się być dla niego niewyczerpanym źródłem doznań i możliwości osiągania plastycznych, malarskich jakości. Tak jest również w pracach wynikających z doświadczenia pejzażu kulturowego, jakim jest silnie

obecna w przestrzeni miejskiej Przemyśla, nadzwyczaj ekspresyjna i dramatyczna, figuralna, osiemnastowieczna rzeźba z warsztatowego kręgu lwowskiego rzeźbiarza Jana Jerzego Pinsła.

Równie trafnie odczytuje moje prace artysta grafik dr Elżbieta Cieszyńska w tekście towarzyszącym wystawie w 2009 r.: Twórczość Andrzeja Cieszyńskiego jest wielowątkowa. Obok interesujących kompozycji figuralnych, portretów i autoportretów ta sama tematyka pojawia się również w pracach rysunkowych. Jednak to nie temat jest tu ważny, istnieje on w pracach Cieszyńskiego symbolicznie, jest pretekstem do poszukiwań dużo głębszych. W swoich pracach stara się on dotrzeć do pierwiastka duchowego, pragnie odkryć prawdziwą przyczynę i sens istnienia. To, co napędza jego twórczość, to marzenie o wieczności. Być może, najwyraźniej widać to w instalacjach. W przeciwieństwie do wręcz „barokowych” kompozycji malarskich i rysunkowych w instalacjach uderza oszczędność uży-

tych środków. Dzięki temu aranżacje zyskują na sile wyrazu i zadziwiają wnikliwością i dojrzałością refleksji.

Autor porusza się na styku światów przeszłego i teraźniejszego, żywego i nieożywionego. Wszędzie jednak stara się odnaleźć jakieś ślady życia i wskazówki naprowadzające na właściwą drogę. W tym co robi, stara się przede wszystkim zobaczyć i odkryć siebie razem z całą swoją historią, która jest kluczem do poznania istoty rzeczy.

Aktualnie pracuję nad dwoma cyklami – *Figura* i *Muszla*. Pozwolę tutaj sobie na krótki wyjaśniający komentarz:

Prace z cyklu *Figura* są inspirowane rzeźbą przedstawiającą św. Joachima autorstwa J.G. Pinsła, genialnego przedstawiciela XVIII-wiecznej lwowskiej szkoły rzeźby rokokowej. Arcydzieła Pinsła zostały cudem uratowane, aczkolwiek poranione, z rewolucyjnej i wojennej nawałnicy XX w.. Wówczas ta wyjątkowa sztuka została upodlona, tak jak wszelkie ludzkie

wartości. Głowa św. Joachima nosi ślady spotkania z barbarzyństwem, które jak wiemy i dzisiaj ma się dobrze.

Prace z cyklu *Muszla* są inspirowane przedmiotem ukształtowanym przez żywe stworzenie. Muszla jest również istotnym elementem tradycyjnej rekwizytorni malarskiej. Konkretna muszla, na którą spoglądam, malując i rysując, jest częścią rekwizytorni martwych natur Mariana Strońskiego. Ta inspiracja daje mi poczucie uczestnictwa w artystycznym kontinuum, ale też jest początkiem w procesie odnajdywania w sobie **poczucia wolności**.

Poza twórczością zajmuję się prowadzeniem Gallerii Sztuki Współczesnej w Przemyślu.

Pod koniec minionego roku podpisaliśmy akt notarialny, w którym Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego – organ założycielski Gallerii, przekazał nam na własność zabytkową kamienicę Rynek 11 w Przemyślu. Pomysł lokalizacji wyszedł od dr hab. Grażyny Stojak – ówczesnej Podkarpackiej Wojewódzkiej Konserwator Zabytków. Starania o przekazanie trwały około 10 lat. Kamienica położona we wschodniej pierzei Rynku pochodzi z XVI w., nadbudowana o jedną kondygnację w następnym stuleciu. Ma dwa poziomy piwnic. Zachował się renesansowy układ wnętrza oraz cenne detale architektoniczne. Niestety stan zabytku jest bardzo zły, a miejscami wprost katastrofalny. Wnętrze kamienicy grozi zawaleniem. Renowacja kamienicy prowadzona będzie ze środków między innymi Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podkarpackiego oraz środków zewnętrznych. Mam nadzieję, że w najbliższych latach zaprosimy Państwa na wernisaże i wydarzenia artystyczne w nowej chociaż zabytkowej siedzibie przemyskiej Gallerii.

Grażyna Stojak – Kurator Gallerii Muzeum – w Rektoracie
Andrzej Piotr Cieszyński – Autokomentarz

Koncert i wystawa na Wydziale Muzyki

Krystyna Leśniak-Moczuk

W sali widowiskowej Wydziału Muzyki w Uniwersytecie Rzeszowskim odbył się wyjątkowy koncert wraz z wystawą malarstwa „Kultura łączy pokolenia i narody” pod honorowym patronatem Konrada Fijołka i Krystyny Stachowskiej – prezydentów miasta Rzeszowa w partnerstwie z Sekcją Pracy Socjalnej i Rzeszowskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Socjologicznego.

Na to wydarzenie artystyczne zaproszeni zostali mieszkańcy Rzeszowa z okazji Dnia Kobiet i imienin Krystyn. Zamyśl organizacji koncertu z muzyką poważną, rozrywkową i jazzową oraz wystawy prac plastycznych mający na celu międzypokoleniową, międzyśrodowiskową i międzynarodową integrację artystów i odbiorców wpisuje się w tak niezbędny w naszych czasach dialog międzykulturowy.

W wydarzeniu wzięli udział wykonawcy z Katowic, Lublina i Warszawy: Justyna Stępień, sopran, dr Joanna Niewiadomska-Kocik i Mateusz Lasatowicz, pianiści, siostry Szydłowskie i Anna Maria Adamiak, śpiewaczki; artyści z Uniwersytetu Rzeszowskiego: profesor Jacek Ścibor, tenor, studenci Maksymilian Stalec, solista i Nikodem Ziółkowski, pianista, Chór Akademicki UR pod dyрекcją dr Katarzyny Sobas przy akompaniamencie Bartosza Popiela. Dywersyfikacja gatunków muzycznych z profesjonalnym wykonaniem zarówno arii operowych, utworów musicalowych, znanych szlagierów lat 20. XX w., rytmicznych pio-

senek wyśpiewanych i wytańczonych przez wokalistki, lirycznych songów oraz pieśni chóralnych zadowolili gusta całej publiczności zgromadzonej w nadkomplecie na sali koncertowej. Swoje dzieła na wystawie zaprezentowało ośmiu studentów z Wydziału Sztuk Pięknych UR: Kamil Głąb, Karolina Kochan, Klaudia Łoboda, Nina Nałońska, Olga Pudelko, Piotr Szeliga, Justyna Środoń, Celina Winczowska oraz malarze, graficy, fotograficy, rzeźbiarze z Rzeszowa, Krakowa i Filipin: Joanna Maria Klich, Bartłomiej Zięba, Katarzyna Cesarz, Klaudia Kościółek,

Tadeusz Kozdra, Angelika Koziółkiewicz, Damian Koziółkiewicz, Krzysztof Koziółkiewicz, Jadwiga Kupiszewska i Krystyna Perlak.

Życzenia i podziękowania na ręce prezes Stowarzyszenia Krystyn Podkarpackich – dr hab. Krystyny Leśniak-Moczuk, prof. UR **złożyli**: prof. dr hab. n. med. Adam Reich, rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. dr hab. Janusz Pasterski, prorektor ds. współpracy z otoczeniem społeczno-gospodarczym UR, Krystyna Stachowska, zastępca prezydenta miasta Rzeszowa, Wiesław Buż, pierwszy wicewojewoda

podkarpacki i Krystyna Wróblewska, radna Rady Miasta Rzeszowa. O dobrym odbiorze koncertu, który „Nowiny” określiły jako niezwykle, świadczą licznie napływające podziękowania i gratulacje, a zainteresowanie wystawą prac plastycznych wyraziło się w zakupie dzieł.

Komitet Honorowy tego wydarzenia to władze Uniwersytetu Rzeszowskiego, Polskiego Towarzystwa Socjologicznego, przedstawiciele samorządów, instytucji i organizacji współpracujących ze Stowarzyszeniem Krystyn Podkarpackich z Warszawy, Rzeszowa, Dzikowca, Jarosławia, Krosna, Łańcuta, Majdanu Królewskiego, Mielca, Przemyśla, Rymanowa, Stalowej Woli, Strzyżowa i Wiśniowej. Patronat medialny objęła TVP 3 Rzeszów oraz Polskie Radio Rzeszów, Radio Via, Radio Leliwa, Nowiny, Nowiny24, Nasz Dom Rzeszów.

Pracami organizacyjnymi kierowała dr hab. Krystyna Leśniak-Moczuk, prof. UR, nad przebiegiem czuwali studen-

ci: Wiktoria Borsuk, Karina Budzińska, Kamila Chmiel, Klaudia Daszykowska, Karolina Gałgan, Joanna Grendysa, Karolina Łabaj, Paulina Moskal, Dominika Mycek, Paulina Sołtys, Aleksandra Sierżęga, Jadwiga Sztaba, Weronika Zięba i doktorantka mgr Aneta

Haligowska z Instytutu Nauk Socjologicznych. Wydarzenie to dofinansowane z budżetu Gminy Miasto Rzeszów poprowadził ze swadą aktor Kornel Pieńko – założyciel Akademii Aktorskiej „Artysta”.

fol. W. Cesarz

Wystawa „Polscy bohaterowie, modernizatorzy, innowatorzy, wynalazcy i ich wkład w rozwój społeczeństwa”

Paweł Grata, Jarosław Kinal

Wystawa, którą stworzyli pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego (prof. dr hab. Paweł Grata, dr hab. Dorota Sankowska, prof. UR, dr hab. Jarosław Sankowski, prof. UR, dr Jarosław Kinal oraz mgr Aneta Suslinnikow) będzie prezentowana w dniach 5 marca do 28 kwietnia 2025 r. w Sali Wystawieniowej Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie.

Bohaterowie wystawy to pięćdziesięcioro Polek i Polaków – wybitnych wynalazców, konstruktorów, budowniczych, przemysłowców i społeczników. Została stworzona w ramach

projektu kierowanego przez dr. Jarosława Kinala z Instytutu Historii Uniwersytetu Rzeszowskiego, finansowanego w ramach programu „Społeczna Odpowiedzialność Nauki” w latach 2022–2024.

Na wystawie możemy zobaczyć bohaterów powszechnie znanych, takich jak Maria Skłodowska-Curie, Ignacy Łukasiewicz, Ernest Malinowski czy Władysław Grabski, jak i nieznanym szerzej lub wręcz zapomnianych: na przykład Wojciech Lutowski – powstaniec listopadowy, architekt, konstruktor pieca hutniczego, Stanisław

Strójwąg – wynalazca zupy w proszku i kisielu czy Rudolf Zuber – badacz geologii Karpat Wschodnich.

Podczas uroczystego wernisażu wystawy, który odbył się 5 marca 2025 r. w siedzibie Miejskiej Biblioteki Publicznej w Łańcucie obecni byli prof. dr hab. Paweł Grata, dr Jarosław Kinal, burmistrz Łańcuta Damian Szubart oraz młodzież licealna wraz z nauczycielami.

Wystawa podczas swojej ekspozycji będzie przyczynkiem do zajęć dla dzieci i młodzieży prowadzonych przez pracowników Biblioteki.

Dni Solidarności z Ukrainą – „Płomień Solidarności”

Joanna Wilk

W dniach 22–23 lutego br. w Uniwersytecie Rzeszowskim miały miejsce Dni Solidarności z Ukrainą. Celem tego wydarzenia było wyrażenie wsparcia dla narodu ukraińskiego zaatakowanego przez Rosję.

Gości zgromadzonych w murach Uniwersytetu Rzeszowskiego przywitała prof. dr hab. Jolanta Szempruch – prorektor ds. nauki i współpracy międzynarodowej UR: „Zgromadziliśmy się po to, by w sposób merytoryczny i odpowiedzialny przypomnieć dotychczasowe działania i omówić aktualne wyzwania, przed którymi stoi Ukraina, a także by wspierać inicjatywy, które mogą przyczynić się do budowania pokoju, stabilności i solidarności w naszym regionie”.

Zastępca prezydenta miasta Rzeszowa Krzysztof Stańko w swoim przemówieniu wyraził nadzieję, że podczas następnej rocznicy inwazji Rosji na Ukrainę będziemy już mówić o zakończonym konflikcie: „Chciałbym, żeby najbliższy czas był czasem przełomowym, abyśmy podczas kolejnych Dni Solidarności mogli porozmawiać na temat np. odbudowy Ukrainy w przeszłości”.

Warto przypomnieć, że Rzeszów był pierwszym miastem, które otrzymało w 2022 r. tytuł „Miasta-Ratownika” za pomoc ukraińskim uchodźcom. W pierwszych dniach konfliktu, podobnie jak inne miasta w regionie, Rzeszów stanowił pierwszy punkt schronie-

nia dla wielu uchodźców wojennych. „To tutaj na Podkarpaciu skoncentrowały się liczne działania pomocowe. Rzeszów stał się jednym z głównych ośrodków pomocy Ukraińcom, a także centrum logistycznym dla transportów humanitarnych” – mówiła prof. J. Szempruch. Z danych Urzędu Miasta Rzeszowa wynika, że zameldowani Ukraińcy stanowią nieco ponad 2 procent jego mieszkańców. W programie wydarzenia znalazły się dwie tematyczne debaty, podczas których eksperci rozmawiali na tematy związane m.in. z rolą Rzeszowa w sytuacji trwającego konfliktu, pomocą humanitarną czy współpracą transgraniczną.

22 lutego odbyła się debata „Rzeszów – 3 lata Miasta-Ratownika”, a jej moderatorem była Lesya Holovata, natomiast uczestnikami:

- dr hab. Maciej Milczanowski, prof. UR
- dr Agnieszka Buk
- Andrzej Burnat
- Anastasia Plakhtiy.

Podczas tego panelu mieliśmy również okazję obejrzeć film, który przypominał nam o początkach inwazji oraz o tym, jak po otrzymaniu informacji o ataku Rosji na Ukrainę rzeszowianie solidarnie ruszyli z pomocą sąsiadom zza wschodniej granicy.

Następnego dnia zgromadzeni goście wysłuchali debaty „Wspólnota poniżej podziałów. Trwałe współpracy transgraniczne”, w której prelegentami byli:

- dr hab. Paweł Kowal
- Oleh Kuts
- dr Małgorzata Kułakowska
- Maciej Staszewski
- Dariusz Bobak.

W dniach od 22 do 23 lutego br. w Rzeszowie zorganizowano wiele wydarzeń kulturalnych, m.in. można było zobaczyć wystawę fotografii zatytułowaną „Twarze wojny”, jak również pokaz filmu „Przechwycone” w reżyserii Oksany Karpowycz. Punktem kulminacyjnym było rozpalenie ogniska – Płomienia Solidarności, który zapłonął na rzeszowskiej Żwirowni w poniedziałek 24 lutego o godzinie 4:00. Inicjatorem wydarzenia był Maciej Staszewski – prezes stowarzyszenia ArtCity.

fot. M. Świącicki

Dzień Pamięci Żołnierzy Wyklętych na Uniwersytecie Rzeszowskim

Joanna Wilk

3 marca br. na Uniwersytecie Rzeszowskim odbyły się obchody Dnia Pamięci Żołnierzy Wyklętych. Wydarzenie zostało zorganizowane z inicjatywy JM Rektora UR, prof. dra hab. n. med. Adama Reicha.

Podczas uroczystości odsłonięto tablicę upamiętniającą Żołnierzy Wyklętych, której autorem jest dr hab. Józef Jerzy Kierski, prof. UR. Następnie odbyło się seminarium poświęcone historii i pamięci Żołnierzom Wyklętym. Wydarzenie zgromadziło przedstawicieli świata nauki, władz uczelni, studentów oraz świadków historii. Prelegenci omówili różne aspekty działalności Żołnierzy Wyklętych oraz znaczenie ich bohaterskiej walki we wspólnym dyskursie historycznym.

Szczególnym momentem seminarium było wystąpienie porucznika Franciszka Batorego, który jako Świadek Historii podzielił się swoimi osobistymi wspomnieniami i refleksjami wojennych czasów.

Wydarzenie było nie tylko okazją do uczczenia pamięci bohaterów, ale także momentem refleksji nad historią i jej wpływem na współczesność. Dzięki takim inicjatywom pamięć o Żołnierzach Wyklętych jest pielęgnowana i przekazywana kolejnym pokoleniom, podkreślając znaczenie ich ofiary w walce o wolną Polskę.

fot. M. Świąćicki

Europejski Tydzień eprObes na rzecz Wczesnej Prewencji Otyłości

„Rodzice jako Architekci Zdrowia: Kluczowi Gracze we Wczesnej Prewencji Otyłości”

W dniach od 4 do 11 marca 2025 r. odbył się Europejski Tydzień eprObes na rzecz Wczesnej Prewencji Otyłości, który zgromadził czołowych ekspertów, decydentów, kluczowe instytucje i rzeczników zdrowia, aby zająć się jednym z najpilniejszych wyzwań zdrowia publicznego: otyłością dziecięcą. Organizowane w ramach projektu eprObes (Wczesna Prewencja Otyłości w Społeczeństwie Europejskim) wydarzenie ma na celu podkreślenie kluczowej roli rodziców w kształtowaniu zdrowych nawyków żywieniowych swoich dzieci.

Projekt eprObes łączy 21 organizacji z całej Europy, dysponuje budżetem wynoszącym 10 milionów euro, istnieje od pięciu lat, aby opracowywać i promować strategie prewencji otyłości oparte na dowodach naukowych. Projekt podkreśla, że interwencje we wczesnym okresie życia, począwszy od ciąży, a kończąc na dzieciństwie i fazie adolescencji, są kluczowe w zapobieganiu otyłości i związanym z nią zagrożeniom zdrowotnym.

Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego jest członkiem konsorcjum szczególnie odpowiedzialnym za realizację badań longitudinalnych wśród dzieci w wieku od 6 do 12 lat. W ramach tego przedsięwzięcia prowadzone są prospektywne badanie kohortowe, o planowanej wielkości

próby wynoszącej 160 uczestników – 80 dzieci z otyłością oraz 80 dzieci z grupy kontrolnej z prawidłową masą ciała. Badanie to ma na celu kompleksową ocenę stanu zdrowia dzieci umożliwiającą identyfikację czynników ryzyka otyłości na wczesnym etapie życia. Analiza obejmuje szczegółowe pomiary antropometryczne, ocenę składu ciała oraz monitorowanie ciśnienia krwi. Istotnym elementem jest są także szerokie badania biochemiczne. Dodatkowo uczestnicy oraz ich rodziny wypełniają zestaw zwalidowanych kwestionariuszy, które pozwalają na ocenę stylu życia, nawyków żywieniowych, poziomu aktywności fizycznej oraz jakości snu. Dzięki uzyskanym danym zidentyfikowane zostaną kluczowe czynniki wpływające na rozwój otyłości w dzieciństwie, co pozwoli na opracowanie skutecznych strategii prewencyjnych.

Europejski Tydzień eprObes rozpoczął się od profesjonalnych warsztatów w Brukseli 4 marca 2025 r. z udziałem kluczowych przedstawicieli Komisji Europejskiej i renomowanych międzynarodowych ekspertów. Wydarzenie to było platformą do dyskusji na temat rekomendacji politycznych, postępów naukowych i praktycznych podejść wspierających rodziców w tworzeniu zdrowszych środowisk dla swoich dzieci w celu zapobiegania otyłości. Udział w warsztatach był bezpłatny. Prof. dr Manuel Tena-Sempere, koordynator projektu eprObes z CIBER w Hiszpanii, podkreślał znaczenie wczesnej interwencji: „Rodzice odgrywają fundamentalną rolę w kształtowaniu zdrowia swoich dzieci, nawet przed ich narodzinami. Okres prenatalny i wczesne dzieciństwo to kluczowe okresy dla możliwości ustanowienia solidnych podstaw

zdrowia na całe życie. Dostarczając odpowiednią wiedzę i wsparcie, możemy wzmocnić rodziców, aby stali się proaktywnymi architektami zdrowia swoich dzieci od etapu prenatalnego aż do okresu dojrzewania”.

Collegium Medicum Uniwersytetu Rzeszowskiego aktywnie uczestniczyło w warsztatach europejskich. Wzięli w nich udział prof. dr hab. n. med. Artur Mazur i dr hab. n. o zdr. Edyta Łuszczki, prof. UR.

Dr hab. Justyna Wysztyńska, prof. UR, podkreśliła, że wczesna interwencja w zakresie zdrowia dzieci odgrywa kluczową rolę w skutecznej prewencji otyłości. „Dzięki badaniom realizowanym w ramach projektu eprObes, we współpracy z 21 partnerami z całej Europy, możemy nie tylko zidentyfikować czynniki ryzyka już na etapie wczesnego dzieciństwa, ale także opracować spersonalizowane strategie interwencyjne, które realnie wpłyną na poprawę zdrowia dzieci i młodzieży w całej Europie” – mówiła prof. Wysztyńska.

Europejskie warsztaty opierają się również na współpracy z OBEClust – Europejskim Klastrem Projektów Badawczych nad Otyłością. Ogólnym celem OBEClust, który składa się z 9 europejskich projektów o wartości ponad 70 milionów euro, jest stworzenie europejskiej multidyscyplinarnej sieci ekspertów w dziedzinie otyłości mającej na celu wspólne wzmocnienie i dostosowanie metod, wyników i wpływu projektów zapobiegania otyłości finansowanych obecnie przez Komisję Europejską.

Projekt eprObes zakłada przeciwdziałanie otyłości dziecięcej poprzez wykorzystanie strategii wczesnej prewencji. Integrując badania, rozwój polityki i zaangażowanie społeczności, eprObes ma na celu tworzenie zrównoważonych rozwiązań wspierających rodziny, edukatorów i pracowników służby zdrowia w promowaniu zdrowszych pokoleń.

OBEClust ma dwa główne cele: utworzenie grupy wzajemnego wsparcia do omawiania wspólnych strategii

metodologicznych oraz ustanowienie wspólnych wytycznych operacyjnych i/lub politycznych w celu rozwiązywania problemów społecznych, naukowych i politycznych związanych z otyłością w Europie.

III Uniwersytecki Dzień Kobiet za nami!

Joanna Wilk

4 marca w Uniwersytecie Rzeszowskim Dzień Kobiet świętowały wszystkie Panie studiujące i pracujące w Uniwersytecie Rzeszowskim. JM Rektor Uniwersytetu Rzeszowskiego, prof. dr hab. Adam Reich, osobiście wręczył każdej z Pań symboliczny upominek, składając jednocześnie najlepsze życzenia i podziękowania za ich codzienną pracę i zaangażowanie w rozwój uczelni.

Uroczystość uświetnił znakomity występ studentów Wydziału Muzyki kierunku jazz i muzyka rozrywkowa pod kierownictwem Ewy Niewdanej-Hady, mgr Ewy Siembidy-Jachym oraz dr. Bartłomieja Noszki. Wydarzenie poprowadził kanclerz Uniwersytetu Rzeszowskiego Marcin Rusiniak.

Uniwersytecki Dzień Kobiet to już tradycja! W murach naszej uczelni święto to organizowane jest po raz trzeci, a z roku na rok cieszy się coraz większym zainteresowaniem i uznaniem. Po części artystycznej odbyło się losowanie kobiecych upominków. Do wylosowania były m.in. vouchery, zestawy kosmetyków, gadzety uniwersyteckie, zaproszenia do teatru, bilety do kina i wiele więcej.

Każda z obecnych Pań otrzymała upominek, a było to możliwe dzięki hojności naszych tegorocznych sponsorów, którym pragniemy złożyć serdeczne podziękowania za ich wsparcie i zaangażowanie. Dziękujemy również wszystkim, którzy przyczynili się do organizacji tego wspaniałego wydarzenia – zarówno osobom zaangażowanym w jego przygotowanie, jak

i uczestniczkom. Już teraz z niecierpliwością czekamy na przyszłoroczne obchody Dnia Kobiet w Uniwersytecie Rzeszowskim!

Sponsorami wydarzenia byli:

- Akademia Karate Tradycyjnego Mar-ta Niewczas
- Akademia Tańca Bravo
- Cetaphil
- Endorfina Platinum gym&fitness
- Filharmonia Podkarpacka im. A. Ma-lawskiego w Rzeszowie
- Globalgift – gadżety reklamowe dla firm
- Hotel Sokół Wellness&Spa Łańcut
- Hotel Wellness&Spa Nowy Dwór w Świelczy
- Iwona Kutnik Harmony
- Kino Helios S.A.
- Kobi Light Sp. z o.o. Sp. K.
- L'oreal
- Maciechowska Nails Academy
- Majowo.pl
- Marcin Rusiniak, kanclerz Uniwersyte-tu Rzeszowskiego
- Optyk Hejnowicz
- Pierre Fabre Dermo-Cosmetique Pol-ska Sp. z o.o.
- Pilatesownia Małgorzata Dykman
- Podkręcone Activity Bar
- Prof. dr hab. Łukasz Łuczaj
- Restauracje Rzeszowskie
- Restauracja Okovita

- Salon i Serwis Subaru Sobiesław Za-sada Automotive
- Stowarzyszenie Studentów i Absol-wentów UR
- Sylveco Sp. z o.o.
- Teatr Bo Tak
- Teatr im. W. Siemaszkowej w Rzeszo-wie
- Uniwersytet Rzeszowski
- Urząd Miasta w Rzeszowie

- W sam las – pensjonat
- Wydział Sztuki Uniwersytetu Rze-szowskiego
- Zen.Com Expo – Centrum Wysta-wienniczo Kongresowe
- Ziaja Sp. z o.o.

fol. M. Świącicki

XVI Uniwersyteckie Targi Pracy i Dzień Otwarty na UR – 2 kwietnia 2025 r.

Karolina Niemiec

Rekrutacja na studia na Uniwersytecie Rzeszowskim rozpocznie się już 26 maja 2025 r. Sekcja Rekrutacji i Biura Karier Studenckich jak co roku zorganizowała na Uniwersytecie Rzeszowskim Uniwersyteckie Targi Pracy oraz Dzień Otwarty. W spotkaniu wzięły udział tysiące młodych osób – uczniów i studentów.

Podczas spotkania studenci i absolwenci Uczelni mogli porozmawiać z przedstawicielami firm, zwiedzić stoiska tematyczne oraz aplikować na staże i praktyki, a nawet do pracy. Udział w wydarzeniu umożliwiał również poznanie ofert pracodawców z naszego regionu i wybranie tej najlepszej. W targach wzięło udział 46 firm i instytucji z różnych branż, np. medycznej, informatycznej, lotniczej, finansowej, produkcyjnej, edukacyjnej, wojskowej, turystycznej, administracyjnej, marketingowej.

Uniwersyteckie Targi Pracy mają na celu wzbudzić wśród uczestników zainteresowanie działalnością firm i uświadomić im, że mają możliwości odbycia praktyk, staży, a nawet szansę na zatrudnienie. Mają być również okazją do zapoznania się z realiami współczesnego rynku pracy, warunkami pracy, wymaganiami stawianymi wobec pracowników, a także perspektywami rozwoju i kariery.

Dzień Otwarty UR to oferta skierowana do uczniów szkół średnich umożliwiająca lepsze poznanie naszej uczelni,

zapoznanie się z ofertą kierunków studiów. Uczniowie mogli się również dowiedzieć, co może ich spotkać w świecie akademickim.

Podczas tego dnia uczniowie mieli możliwość:

- zwiedzenia kampusu uniwersyteckiego, w tym laboratoriów, biblioteki oraz innych przestrzeni edukacyjnych,
- wzięcia udziału w spotkaniach z wykładowcami i pracownikami administracyjnymi, którzy odpowiadali na wszelkie pytania dotyczące rekrutacji, programów studiów i warunków nauki,
- poznania przedstawicieli kół naukowych i organizacji studenckich, którzy opowiadali o życiu studenckim na naszej uczelni,
- wzięcia udziału w warsztatach i wykładach z cyklu „Lekcje inne niż zwykłe”, które pozwolą uczniom lepiej zrozumieć, czego mogą oczekiwać na studiach.

Dzień Otwarty UR i Uniwersyteckie Targi Pracy to jedno z najważniejszych cyklicznych wydarzeń w naszej Alma Mater. Tegoroczna edycja cieszyła się ogromnym zainteresowaniem, gdyż odwiedziło nas blisko 2,5 tys. osób, zarówno uczniów, przyszłych kandydatów na studia, jak i studentów oraz absolwentów.

fot. M. Świącicki

Podcasty o historii gospodarczej już dostępne w Internecie

Paweł Grata, Jarosław Kinal

Zakończył się pierwszy etap realizacji projektu „Czego uczy nas historia gospodarcza? 12 rozmów na trudne czasy” realizowanego przez Uniwersytet Rzeszowski w ramach programu Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego „Społeczna Odpowiedzialność Nauki II”.

Celem projektu jest popularyzacja poprzez działania w przestrzeni Internetu wiedzy o historii gospodarczej, polskich dokonaniach w tej sferze oraz pokazanie wpływu ekonomii na współczesne procesy społeczne. W ramach projektu zrealizowano 12 rozmów w formie podcastów z wiodącymi polskimi badaczami z zakresu historii oraz ekonomii. Podczas nagrań dyskutowano m.in. o systemie bankowym, inflacji, polityce monetarnej, budżecie państwa, zasadności podziału na bogatą północ i biedne południe, marce jako zjawisku ekonomiczno-społecznym, wpływie wojny na gospodarkę oraz edukacji, korzyściach z niej wynikających i związanych z nią kosztach.

W nagraniach udział wzięli: prof. dr hab. Wojciech Morawski (Szkoła Główna Handlowa w Warszawie), prof. dr hab. Piotr Franaszek (Uniwersytet Jagielloński), prof. dr hab. Sławomir Kamosiński (Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy), dr hab. Cecylia Leszczyńska, prof. Uniwersytetu Warszawskiego, dr hab. Andrzej Pieczewski, prof. Uniwersytetu Łódzkiego, dr Kamil Kowalski (Uniwersytet Łódzki), dr Krzysztof Popiński (Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu) oraz dr Joanna Jaroszyk (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu). Rozmowy prowadzili prof. dr hab. Paweł Grata oraz dr Jarosław Kinal z Wydziału Humanistycznego naszego Uniwersytetu.

Podcasty zostały udostępnione na stronie www.12rozmow.pl oraz na specjalnie utworzonym w tym celu kanale na platformie YouTube (<https://www.youtube.com/@12rozm%C3%B3w/videos>).

Dokonano również transkrypcji rozmów i ich tłumaczenia na język angielski, a pliki tekstowe udostępniono na stronie projektu.

Obecnie trwają prace nad dwoma monografiami – zredagowanymi zapisami rozmów opatrzonymi wstępem naukowym. Wydawcą publikacji będzie Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego.

Wizyta studyjna pracowników Wydziału Nauk Społecznych w USA

W dniach 28 marca – 8 kwietnia br. w ramach projektu Regionalnej Inicjatywy Doskonałości „Migranci z Ukrainy w województwie podkarpackim. Implikacje społeczno-gospodarcze” pracownicy Uniwersytetu Rzeszowskiego: prof. Krzysztof Żarna, prof. Grzegorz Bonusiak, prof. Anna Siewierska, prof. Mira Malczyńska-Biały, dr Zofia Sawicka, dr Hubert Kotarski, dr Magdalena Pokrzywa, dr Dorota Rynkowska i dr Jakub Czopek wzięli udział w wizycie studyjnej w Hartwick College.

W ramach wizyty pracownicy UR uczestniczyli w licznych spotkaniach, m.in. w Hartwick College (Oneonta), University of Rochester (Rochester), United Nations High Commissioner for Refugees (Nowy Jork), The Polish and Slavic Center (Nowy Jork), Józef Piłsudski Institute (Nowy Jork), w ośrodku pomocy migrantom The Center (Utica), w redakcji tygodnika „Kurier Plus”, brali również udział w obradach Rady Gospodarczo-Społecznej Narodów Zjednoczonych (ECOSOC) dotyczących Federacji Rosyjskiej.

Wizyty pozwoliły na poznanie specyfiki funkcjonowania tych instytucji, a także dyskusje na temat sytuacji migrantów we współczesnym świecie i aktualnej sytuacji międzynarodowej. Szczególne znaczenie miało spotkanie z Markiem Skulimowskim, prezesem Fundacji Kościuszkowskiej, podczas którego omówiono ramy współpracy Fundacji z Uniwersytetem Rzeszowskim, również w kontekście możliwości realizacji staży naukowych w amerykańskich

uczelniach. Kontynuacją współpracy Uniwersytetu Rzeszowskiego z Biurem Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych ds. Uchodźców było spotkanie z dyrektorem biura w Nowym Jorku Ivanem Bassu.

Pobyt w Hartwick College pozwolił na poznanie głównych kierunków badań naukowych, oferty edukacyjnej i działalności kulturalno-społecznej tej uczelni. Badacze Uniwersytetu Rzeszowskiego wzięli udział w międzynarodowej konferencji naukowej „Portrait of a Critical Point: Critical Questions for Social Scientists in 2025”, wygłaszając referaty w panelu „The Russian Invasion of Ukraine” prezentujące wyniki

badania: „European Union Consumer Rights for Migrants from Ukraine”, „War in Ukraine and the Problem of Disinformation”, „Ukrainian Migrants in Poland. Assimilation, Integration or Intercultural Conflict?”, „Challenges and Social Policy Strategies Based on the Experiences of War Refugees from Ukraine”. Dofinansowano ze środków Ministerstwa Nauki w ramach programu „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” w latach 2024–2027, nr projektu RID/SP/0011/2024/1, kwota finansowania 17 172 501,00 zł

3. Szkoła Zimowa ASECU Youth studentów i pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego w Grecji

W dniach 23–29 marca 2025 r. studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego, członkowie Koła Naukowego UR Liderzy Biznesu: Izabela Wilk, Linda Servigne oraz Dawid Bieńko wraz z opiekunami: dziekanem Wydziału Ekonomii i Finansów UR dr. hab. Bogdanem Wierzbickim, prof. UR, oraz mgr. Hubertem Leśniakiem wzięli udział w 3. Szkole Zimowej ASECU Youth. Wydarzenie odbyło się w malowniczej miejscowości Sofiko na Peloponezie w Grecji i zgromadziło 140 studentów z 10 krajów, m.in. z Grecji, Albanii, Armenii, Rumunii, Chin, Ukrainy, Polski i Włoch.

Tegoroczna Szkoła Zimowa zorganizowana pod hasłem „Future Technologies and Artificial Intelligence for a Digital Economy and Society” była okazją do wymiany wiedzy i doświadczeń na temat roli nowoczesnych technologii i sztucznej inteligencji w kształtowaniu cyfrowej gospodarki i społeczeństwa. Program wydarzenia obfitował w wykłady prowadzone przez ekspertów z całego świata, a także prezentacje przygotowane przez uczestników w międzynarodowych zespołach.

Nasi opiekunowie naukowcy mieli znaczący wkład w konferencję. Dr hab. Bogdan Wierzbicki, prof. UR, zaprezentował wykład zatytułowany „European Union economy – Poland directions of development and challenges”, w którym omówił kierunki rozwoju polskiej gospodarki w kontekście wy-

zwań stojących przed Unią Europejską. Z kolei mgr Hubert Leśniak przedstawił temat „Economic Education and Financial Literacy”, podkreślając znaczenie edukacji ekonomicznej i świadomości finansowej w dzisiejszym świecie.

Studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego również aktywnie uczestniczyli w wydarzeniu, prezentując wyniki badań przeprowadzonych w międzynarodowych grupach. Dawid Bieńko wraz z zespołem poruszył problem przepaści cyfrowej w prezentacji „The digital divide: Those with access to technology, and those who are left behind”, zwracając uwagę na nierówności w dostępie do technologii. Izabela Wilk wraz ze swoim zespołem skupiła się na kwestiach bezpieczeństwa i etyki w globalnym, połączonym świecie, przedstawiając temat „Cybersecurity and ethics in a globalized, interconnected world”. Linda Servigne oraz jej zespół w prezentacji „The impact of digitization on national economies” omówili kwestię wpływu cyfryzacji na gospodarki narodowe.

Udział w 3. Szkole Zimowej ASECU Youth był nie tylko szansą zdobycia nowej wiedzy i nawiązania międzynarodowych kontaktów, ale także okazją do promocji Uniwersytetu Rzeszowskiego na arenie globalnej. Nasi studenci i opiekunowie wykazali się ogromnym zaangażowaniem, aktywnie uczestnicząc w dyskusjach na temat przyszłości gospodarki i technologii.

In memoriam

Profesor dr hab. n. med. Andrzej Maciejczak (8.07.1960–15.03.2025)

15 marca 2025 r. w wieku 65 lat odszedł od nas Pan Profesor dr hab. n. med. Andrzej Maciejczak – Wielki Człowiek, Nauczyciel, Lekarz i Mistrz. Kilka dni później kilkusetna rzesza ludzi – włączając w to wspólnotę akademicką Uniwersytetu Rzeszowskiego – związanych z Profesorem długim wdzięczności lub choćby znajomością jego osoby zgromadziła się w kościele pw. św. Marcina Biskupa w podtarnowskiej Zawadzie, aby oddać Zmarłemu zasłużony hołd.

Profesor Andrzej Maciejczak swoje pierwsze etapy kariery akademickiej i lekarskiej realizował w Klinice Neurochirurgii Wojskowej Akademii Medycznej. Jak wspominał żegnający go z najgłębszym żalem Profesor Andrzej Radek (jego wieloletni przełożony i mentor), Profesor Maciejczak bardzo szybko dał się poznać jako osobowość ponadprzeciętna i ambitna. Charakteryzowały go wnikliwy umysł i niespożyta chęć przyczyniania się do pogłębiania stanu wiedzy swojego i innych lekarzy. Te cechy naprowadziły Go na poszukiwanie i wytyczanie nowych szlaków na mało zbadanym obszarze neurochirurgii, jakim jest biomechanika kręgosłupa. Zwieńczeniem, ale nie końcem Jego nowatorskich badań stała się praca habilitacyjna z 2001 r. zatytułowana „Badania biomechaniczne in vitro stabilności kręgosłupa szyjnego po dyscektomii sposobem Clowarda”. Od

2002 roku Profesor Maciejczak związał się z Uniwersytetem Rzeszowskim, gdzie mógł wykorzystywać swoje talenty naukowe, dydaktyczne i organizacyjne jako Kierownik Zakładu Neurochirurgii Instytutu Nauk Medycznych UR w Rzeszowie oraz Kierownik Laboratorium Nowoczesnych Metod Klinimetrycznych i Planowania Rehabilitacji Przyrodniczo-Medycznego Centrum Badań Innowacyjnych UR w Rzeszowie. W roku 2015 otrzymał tytuł profesora zwyczajnego.

Namacalnym dziełem Jego życia pozostanie Klinika Neurochirurgii Szpitala Wojewódzkiego im. św. Łukasza w Tarnowie, która – kierowana jego ręką przez ponad 20 lat – stała się jednym z wiodących ośrodków neurochirurgii kręgosłupa w Polsce i na świecie. Dziełem jeszcze znaczniejszym – choć trudniejszym do ogarnięcia przez swój ogromny zasięg – są rzesze wykształconych przez niego studentów oraz rezydentów z całej Europy. Swoje zaangażowanie i fascynację funkcją biomechaniczną ludzkiego kręgosłupa oraz możliwościami jej operacyjnego naprawiania przekazywał on przez ponad 20 lat adeptom neurochirurgii jako wykładowca Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, jak również Polskiej Szkoły Neurochirurgii oraz Polskiej Szkoły Chirurgii Kręgosłupa. Jego wielka bezpośredniość i łatwość w propagowaniu wiedzy medycznej zdobyła zasłużone uznanie

Europejskiego Zrzeszenia Towarzystw Neurochirurgicznych (EANS) oraz międzynarodowej organizacji AoSpine, w których to stowarzyszeniach pełnił On przez długie lata rolę wykładowcy i aktywnego mentora oraz organizatora i kierownika rozlicznych międzynarodowych kursów operacyjnego zaopatrywania kręgosłupa.

Jego zaangażowanie i bezinteresowność w dzieleniu się swoją wiedzą i umiejętnościami z młodą generacją lekarzy oraz w służeniu nimi wielkiej rzeszy wdzięcznych pacjentów nie mogły zostać nie zauważone. Profesor Andrzej Maciejczak został uhonorowany tytułem Człowieka Roku 2004 województwa małopolskiego oraz odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski, Złotym Krzyżem Zasługi, Medalem Komisji Edukacji Narodowej oraz Medalem Gloria Medicinæ Polskiego Towarzystwa Lekarskiego. Pośmiertnie został udekorowany Złotym Medalem „Za zasługi dla obronności kraju”.

W swoich codziennych trudach Profesor Maciejczak promieniował niespożytą, wręcz zaraźliwą energią i chęcią pozostania aktywnym w każdej chwili życia. Obok pasji sportowych i artystycznych głównym motorem Jego działania była szczerza potrzeba niesienia dobra innym. Wielu z nas pamięta Jego powiedzenie dotyczące wykonywanego przez niego trudnego zawodu lekarza: „Nierzadko udaje nam się przeciągnąć człowieka z tamtej strony w kierunku życia. To największy sukces w tym zawodzie. Jest jak boska moc, która sprawia, że ma on głęboki sens”. Z tej mocy Profesor Maciejczak korzystał w pełni, do swoich ostatnich dni niosąc pomoc chorym. Ten, który przeciągnął na stronę zdro-

wia i życia tak wielu pacjentów, nie zdołał jednak pokonać własnej choroby w jakże nierównej walce.

Professor Andrzej Maciejczak pozostał przez długie lata jedną z gwiazd pierwszej wielkości na firmamencie polskiej i światowej neurochirurgii kręgosłupa. Mimo że gwiazda ta zgasła przedwcześnie, nadal opromienia i inspirowała nas jej blask. Professor Maciejczak odchodząc, pozostawił po sobie nie mrok nocy, ale głębię swojego życia wypełnionego niesieniem pomocy niezliczonym pacjentom. Oby to dzieło trwało i rozwijało się za sprawą wielu Jego uczniów i naśladowców.

fot. archiwum CM

Konferencja Studencka w Instytucie Germanistyki UR „Rund um Deutsch als Fremdsprache III”, czyli „Wokół języka niemieckiego jako języka obcego III”

Małgorzata Sieradzka, Bogusława Rolek

Za nami 3. już edycja cyklicznej Konferencji Studenckiej przygotowanej przez pracowników i studentów rzeszowskiej germanistyki. 13 marca 2025 r., w dniu wcale nie pechowym, w Auli Kula Uniwersytetu Rzeszowskiego przy al. Rejtana odbyła się konferencja skierowana nie tylko do braci studenckiej, lecz przede wszystkim do uczniów szkół ponadpodstawowych z Podkarpacia i sympatyków ze szkół z Małopolski. Wydarzenie otworzyli: **Dyrektor Instytutu Germanistyki UR dr Małgorzata Sieradzka** oraz **Kierownik Zakładu Językoznawstwa Germanistycznego i Translatoryki w IG dr hab. Paweł Bąk, prof.**

UR. Serdeczne słowa powitania skierowali do przybyłych gości: **Prorektor Uniwersytetu Rzeszowskiego Profesor dr hab. Sabina Grabowska, Dziekan Wydziału Filologicznego dr hab. Agnieszka Myszk, prof. UR** oraz **Prezes Centrum Medycznego MEDYK Stanisław Mazur.**

Publiczność swoją obecnością zaszczylił **Konsul Generalny Republiki Federalnej Niemiec Holger Mahnicke**, który w swojej przemowie, nawiązując do przeszłości, teraźniejszości i przyszłości, poruszył wiele aspektów związanych z językiem niemieckim, jego użyciem oraz znaczeniem, które uwarunkowane jest korzystnymi per-

spektywami zawodowymi w Polsce. Konsul przedstawił m.in. możliwości współpracy szkół polskich i niemieckich w ramach inicjatywy „Szkoly: partnerzy przyszłości” (PASCH) oraz informacje na temat poświadczania kompetencji językowej w ramach dyplomu językowego Konferencji Ministrów Kultury, Nauki i Oświaty Landów Niemieckich / DSD Sprachdiplom / Deutsches Sprachdiplom der Kultusministerkonferenz.

Gościnią wydarzenia była także **Konsul Honorowa Niemiec w Rzeszowie dr Agnieszka Buk.**

W gronie publiczności znaleźli się m.in.: **Prodziekan Wydziału Filolo-**

gicznego ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą dr hab. Krzysztof Nycz, prof. UR; Dyrektor Instytutu Sławi-
styki UR dr hab. Anna Rudyk, prof. UR oraz Dyrektor Instytutu Lingwi-
styki Stosowanej dr hab. Agnieszka Mac, prof. UR, a także pracownicy
Instytutów wchodzących w strukturę Wydziału Filologicznego UR.
Program wydarzenia obejmował m.in. prezentacje inicjatyw i projek-
tów pracowników i studentów Instytutu Germanistyki UR. Jednym z nich
jest finalizowany wkrótce projekt „Sprach- und literaturdidaktische Au-
seinandersetzung mit Fragen der Flucht, Vertreibung und Migration im
plurikulturellen deutsch-polnisch-ukrainischen Kontext” poświęcony
dydaktyce języka i literatury, zajmujący się kwestiami ucieczki, wypę-
dzenia i migracji w wielokulturowym kontekście niemiecko-polsko-ukra-
ińskim, prowadzony we współpracy z prof. dr Svitlaną Macenką i dr
Sofią Varetską i studentami z Lwowskiego Uniwersytetu Narodowego im.
Iwana Franki. Genezę oraz stan jego

zaawansowania przedstawiły repre-
zentantki ze strony polskiej: dr hab.
Krystyna Mihułka, prof. UR oraz
dr Estera Głuszko-Boczoń w asy-
ście studentek i studenta uczestni-
czących w jego realizacji: **Zuzanny
Hnatio** (FG S2 I), **Izabeli Staniszew-
skiej** (FG S2 I) oraz **Michała Paliń-
skiego** (FG S1 II). Kolejną ciekawą
prezentację stanowiło przybliże-
nie obfitującej w wydarzenia działal-
ności polsko-niemieckiej w ramach
wymiany młodzieży, mającej na
celu wspólne doświadczanie histo-
rii – budowanie nowych mostów na
przyszłość. O studenckich i swoich
aktywnościach oraz osiągnięciach
w ramach „Deutsch-polnischer Ju-
gendaustausch. Geschichte gemein-
sam erleben – neue Brücken für die
Zukunft bauen” opowiedziały koord-
ynatorki projektu: **dr Agnieszka
Czech-Rogoyska** i **mgr Dorota Pi-
rga** ze Studium Języków Obcych UR
oraz studentki uczestniczące w pro-
gramie: **Amelia Ozibko** (FG S1 II) oraz
Magdalena Šudák (LS, S2 I). Nie za-
brakło także prezentacji działalno-
ści jednego z dwóch Studenckich Kół
Naukowych aktywnych na rzeszow-
skiej germanistyce. Opiekun Inter-
dyscyplinarnego Studenckiego Koła
Naukowego „Kulturklang” **dr Aneta
Jurzysta** oraz przedstawiciele człon-
ków koła: **Katarzyna Rejman** (FG S1
III) wraz z **Mateuszem Maczugą** (FG
S2 I) w barwny i ciekawy sposób, zi-
lustrowany licznymi zdjęciami i kilka-
ma filmikami, opisali działalność koła
oraz dwutygodniową podróż studyj-
ną do Niemiec zrealizowaną jesienią
przy współpracy z Deutscher Akade-
mischer Austauschdienst (DAAD) /
Niemiecką Centralą Wymiany Akade-
mickiej. Niewątpliwie już sam temat
wystąpienia „Twórz z nami Kultur-
klang! Prezentacja działalności Inter-
dyscyplinarnego Studenckiego Koła
Naukowego” / „Gestalte mit uns die
Forschungsgruppe Kulturklang! Ziele
und Aktivitäten des interdisziplinären
wissenschaftlichen Studentenvereins

im Überblick” stanowił zachętę do
wstąpienia w szeregi koła i wspólnego
działania.

Zatrudniony w Instytucie Germani-
styki **lektor DAAD, mgr Daniel Grat-
kowski**, zaprezentował – częściowo
w języku polskim – ofertę stypendial-
ną DAAD skierowaną do wszystkich
studentów UR, nie tylko do studen-
tów germanistyki. Udowodnił, że z ję-
zykiem polskim jest coraz bardziej za
pan brat.

Trzon konferencji stanowiły wystąpie-
nia studentów poświęcone wybranym
zagadnieniom związanym z językiem
niemieckim. Tematykę językoznawczą
przybliżyli:

- **Izabela Staniszevska / Mateusz
Maczuga / Małgorzata Lewicka /
Dominika Dudek** (FG S2 I), prezen-
tując okraszone licznymi przykładami
zagadnienie „Falsche Freunde”, czy-
li tzw. językowych fałszywych przyja-
ciół;
- **Angelika Wołosz / Wiktoria Ingot
/ Sebastian Cichy** (FG S2 I), przybliża-
jąc w prezentacji „Wörter und Unwör-
ter des Jahres 2024” słowa i antysłowa
roku 2024 w języku niemieckim (w tym

w poszczególnych krajach niemieckiego obszaru językowego) i w języku polskim;

– oraz **Michał Paliński / Amelia Ozibko** (FG S1 II), którzy przedstawili zjawisko „Zusammensetzungen im Deutschen”, czyli złożenia w języku niemieckim.

Sylwester Pietryka (FG S1 III) / **Zuzanna Hnatio** (FG S2 I) w wystąpieniu „Die Rolle und Zukunft der deutschen Sprache im polnischen Bildungssystem” swoją uwagę skoncentrowali na próbie określenia roli i przyszłości języka niemieckiego w polskim systemie szkolnictwa. Nie zabrakło też akcentów z zakresu krajoznawstwa – **Łukasz Warzocha** (FG S1 III) w wystąpieniu „Die Evolution der Musik in Deutschland” skupił się na rozwoju muzyki w Niemczech, prezentując – także z fragmentami nagrań – różne gatunki niemieckiej muzyki dawnej i współczesnej.

Po raz pierwszy udostępniłmy scenę na wystąpienia przybyłych na konferencję uczniów. Przysłowiową „wisienką na torcie” była – owacyjnie przyjęta przez publiczność – prezentacja **uczniów z IV Liceum Ogólnokształcącego w Tarnowie** w konwencji telewizyjnej śniadaniowej, której motyw przewodni stanowiło hasło „Guten Morgen Frühling!” / „Dzień dobry wiosno!”. To było brawurowe wystąpienie! Program konferencji urozmaicił quiz dotyczący przeczytania najdłuższych złożów w języku niemieckim (**Michał Paliński / Amelia Ozibko**, FG S1 II), co było nie lada wyzwaniem dla chętnych oraz dwóch cieszących się popularnością wśród młodzieży quizów Kahoot! Opracowali

i przeprowadzili je najmłodszy reprezentanci germanistycznej społeczności studenckiej – studentki i student 1 roku studiów stacjonarnych I stopnia:

– **Ilona Kosiba / Natalia Moskal / Nadia Ślęzak / Sebastian Czopik** (FG S1 I) „Kahoot! – Quiz im Bereich „Landeskunde”/„Krajoznawstwo”

– oraz **Izabela Kontrabecka / Karolina Stanisławek / Magdalena Gonet** (FG S1 I) „Kahoot! – Quiz zum Thema „Deutsche, österreichische und Schweizer Küche” / „Kuchnia niemiecka, austriacka i szwajcarska”. Zwycięzcy konkursów zostali uhonorowani gadżetami promującymi UR oraz DAAD. Organizatorzy konferencji dr hab. Paweł Bąk, prof. UR; dr Małgorzata Sieradzka, dr Bogusława Rolek oraz dr Jadwiga Bär składają publiczności słowa podziękowania za liczne przybycie. Aula Kula, która liczy 253 miejsca, była wypełniona po brzegi, dosłownie pękała w szwach, co bardzo cieszy. Po raz kolejny okazało się, że popularyzacja języka niemieckiego ma sens i przyczynia się do wzrostu zainteresowania językiem niemieckim i kulturą DACHL-Länder / krajów niemieckiego obszaru językowego. Bardzo pozytywny feedback wydarzenia skierowanego do studentów, uczniów ze szkół ponadpodstawowych oraz nauczycieli języka niemieckiego z regionu zachęca nas do organizowania kolejnych tego typu przedsięwzięć.

Wszystkim przybyłym dziękujemy za udział w wydarzeniu i zapraszamy do dalszej współpracy, a kandydatów do podjęcia studiów na kierunku filologia germańska na UR. Do zobaczenia na 4. edycji konferencji.

P.S. Dziękujemy naszym studentom za wartościowy oddźwięk po wydarzeniu, poniżej przytaczamy kilka nadesłanych refleksji, których wymowa jest dla organizatorów bardzo budująca i inspirująca:

„Udział w konferencji był dla mnie wyjątkową okazją do zdobycia nowych doświadczeń w roli prelegentki oraz do rozwinięcia umiejętności prezentacyjnych. Wystąpienie przed tak liczną publicznością stanowiło dla mnie wyzwanie, jednak podjęcie tego kroku pozwoliło mi przełamać barierę wystąpień publicznych i zyskać większą pewność siebie. Ku mojemu zaskoczeniu atmosfera podczas prezentacji była niezwykle wspierająca, a zainteresowanie publiczności dodało mi jeszcze więcej odwagi. Konferencja dostarczyła mi nie tylko nowych umiejętności, ale także solidną dawkę interesujących informacji. Nie tylko miałam okazję zaprezentować swój temat, ale także wysłuchać wielu inspirujących wystąpień innych prelegentów. Szczególnie zaintrygował mnie temat najdłuższych niemieckich złożów, które pokazują, jak elastyczny i bogaty jest ten język. Możliwość uczestniczenia w konferencji była dla mnie wartościową lekcją i pozwoliła spojrzeć na język niemiecki z nowej perspektywy” (**Angelika Wołosz**, prelegentka, FG S2 I).

„Tegoroczną konferencję *Rund um Deutsch als Fremdspra-*

che III uważam za niezwykle udane i wartościowe przedsięwzięcie, które stworzyło przestrzeń do wymiany doświadczeń, wiedzy i pasji związanych z nauczaniem i poznawaniem języka niemieckiego jako obcego. Tematyka wystąpień była wyjątkowo szeroka i zróżnicowana. Aktywny udział w takim przedsięwzięciu był dla mnie nowym, niezwykle inspirującym i rozwijającym doświadczeniem. Samo wystąpienie na forum publicznym pomogło mi przełamać stres związany z prezentowaniem przed szerszą publicznością i oswoić się z tego typu wystąpieniami. Było to dla mnie cenne doświadczenie, które z pewnością zaprocentuje w przyszłości – zarówno na gruncie akademickim, jak i zawodowym” (**Wiktoria Ingłot**, prelegentka, FG S2 I).

„Konferencja była dla mnie niezwykle wartościowym doświadczeniem. Po raz pierwszy miałem okazję wystąpić przed tak liczną publicznością i reprezentować swoją uczelnię przed gośćmi z zewnątrz, w tym licealistami z Rzeszowa i okolic. Wśród zaproszonych szkół znalazło się także liceum

z Tarnowa, którego jestem absolwentem. Dzięki temu doświadczeniu przełamałem stres związany z wystąpieniami publicznymi oraz oswoiłem się z używaniem mikrofonu. Uważam również, że konferencja została bardzo dobrze zaplanowana. Wystąpienia zarówno pracowników Uniwersytetu Rzeszowskiego, jak i studentów okazały się interesujące i skłaniające do refleksji. Połączenie prelekcji i prezentacji prowadzonych przez profesorów oraz studentów z dodatkowymi elementami, takimi jak quizy, sprawiło, że wydarzenie było nie tylko merytoryczne, ale także angażujące. Konferencja dostarczyła cennej wiedzy oraz informacji na temat kierunku filologii germańskiej na Uniwersytecie Rzeszowskim, co mogło być szczególnie pomocne dla przyszłych studentów obecnych na sali” (**Sebastian Cichy**, prelegent, FG S2 I).

„Konferencja *Studencka Rund um Deutsch als Fremdsprache III* była niezwykle inspirującym wydarzeniem, które pokazało, jak różnorodne i fascynujące może być zgłębianie języka niemieckiego. Bogaty program, pełen intere-

sujących prezentacji, projektów oraz interaktywnych quizów sprawił, że czas minął niezwykle szybko. Szczególnie zapadły mi w pamięć wystąpienia dotyczące fałszywych przyjaciół w języku niemieckim oraz prezentacja w stylu telewizji śniadaniowej, która zachwyciła publiczność swoją kreatywnością. Wizyta Konsula Generalnego Niemiec oraz obecność ekspertów i pasjonatów języka dodatkowo podniosły rangę wydarzenia. To była nie tylko okazja do poszerzenia wiedzy, ale także świetna możliwość nawiązania nowych kontaktów i zobaczenia, jak wiele ciekawych inicjatyw realizuje się w ramach germanistyki. Jeśli interesujesz się językiem niemieckim, kulturą niemieckojęzyczną lub po prostu chcesz wziąć udział w inspirującym spotkaniu, ta konferencja jest zdecydowanie dla Ciebie! Nie przegap kolejnej edycji!” (**Magdalena Wilk, Maria Sołdra** – studentki FG S2 I, dopingujące jako publiczność koleżanki i kolegów – prelegentów).

Miłość w pięć minut? Speed dating na naszej uczelni!

Niezależne Zrzeszenie Studentów zorganizowało na uczelni Speed dating. Speed dating to inaczej szybkie randki, dzięki którym możemy w łatwy sposób nie tylko kogoś poznać, ale również zakochać się. Formularz zgłoszeniowy wypełniła maksymalna liczba osób – 50. Ostatecznie pojawiło się 40. Wydarzenie zakończyło się sukcesem. Koordynatorką projektu „Speed dating z NZS UR” była Marlena Brzyska.

Na czym polegały szybkie randki? Przewidziano 5 tur – uczestnicy mieli przejść przez wszystkie tury. W każdej turze student miał minutę na rozmowę z drugą osobą. Każdy uczestnik miał przed sobą tabelkę, w której oceniał przebieg rozmowy. Na końcu podliczano punkty. Jeśli między dwiema osobami pojawiło się wzajemne zainteresowanie, mogły wymienić się numerami kontaktowymi. O odpowiedni klimat zadbały także partnerzy – „Rzeszowianka”, która zapewniła napoje, oraz „Anatomia Kawy”, dzięki której uczestnicy mogli delektować się pysznymi placzkami i ciasteczkami. Dowiedzieliśmy się, że oprócz zabawy, spotkanie przyniosło realne efekty – niektóre osoby faktycznie wybrały się na randki po tej inicjatywie. Kto wie, może w tej romantycznej aurze, wśród płatków róż, ktoś właśnie znalazł miłość swojego życia?

„Razem przez ciemność” – Ogólnopolski Dzień Walki z Depresją

Tego dnia, choć pełnego refleksji, studenci z NZS UR przekazywali dużo uśmiechu. W ramach akcji „Studenci dla Zdrowia” wręczano kolorowe balony wypełnione helem – nie tylko studentom i wykładowcom, ale także pracownikom administracji. Rozdano około 70 balonów. Prowadzący angażowali się również podczas wykładów, zachęcając studentów do dbania o zdrowie psychiczne. Na stolikach w budynkach można było znaleźć motywujące, a zarazem zabawne ulotki.

Ogólnopolskiemu Dniu Walki z Depresją towarzyszyły trzy wydarzenia, zarówno edukacyjne, jak i rozrywkowe, zorganizowane we współpracy m.in. z **Fundacją Pro-Fil i Młodzieżową Akademią Przyszłości**, mające na celu nie tylko edukację, ale także integrację i poprawę nastroju uczestników. Pierwszego dnia odbyła się prelekcja: „Jak walczyć z depresją? Razem przez ciemność”. Spotkanie odbyło się przy kawie i przekąskach w Space4Youth, gdzie uczestnicy mogli porozmawiać o depresji, sposobach radzenia sobie z nią i wsparciu dla osób w kryzysie. Drugiego i trzeciego dnia postawiono na zabawę, podkreślając, jak ważne dla naszego zdrowia psychicznego są rozrywka i odpoczynek. Studenci mogli bawić się przy karaoke, śpiewając swoje ulubione piosenki w CyberMachinie oraz tańczyć na parkiecie przy Dyskotece Szkolnej 2010 w Klubie Pod Palmą, gdzie obowiązywały „stylówki” z tamtych lat, aby podkreślić klimat. Za organizację wydarzenia odpowiadali **koordynatorzy Konrad Szyszlak oraz Karolina Kopacz**.

Organizacja szkolenia przez studentów Studenckiego Koła Naukowego Pracowników Socjalnych Uniwersytetu Rzeszowskiego

Aneta Haligowska

Studenci Studenckiego Koła Naukowego Pracowników Socjalnych Uniwersytetu Rzeszowskiego zorganizowali szkolenie dla przyszłych pracowników ochrony zdrowia podnoszące ich kompetencje związane z rozpoznawaniem i reagowaniem na przemoc domową.

20 marca 2025 r. Uniwersytet Rzeszowski stał się miejscem ważnego wydarzenia edukacyjnego zorganizowanego przez studentów. Szkolenie odbywające się w ramach XI Ogólnopolskiego Tygodnia Pracy Socjalnej pod hasłem „Praca socjalna w przestrzeni międzypokoleniowej” miało na celu podniesienie świadomości i kompetencji przyszłych pracowników ochrony zdrowia w kwestii przeciwdziałania przemocy domowej. Materiały dostarczone przez Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom znacząco wzbogaciły wartość edukacyjną szkolenia.

Przemoc domowa to jedno z najpoważniejszych naruszeń praw człowieka. Dotyka osoby w każdym wieku i z różnych środowisk. Skutki przemocy są długofalowe i mają wpływ nie tylko na ofiary, ale także na ich rodziny i całe społeczności. To problem, którego nie można ignorować. Właśnie dlatego studenci postanowili działać i zorganizowali szkolenie, które wyposażyło przyszłych pracowni-

ków ochrony zdrowia w niezbędną wiedzę i praktyczne narzędzia do rozpoznawania i reagowania na przypadki przemocy domowej.

Szkolenie podzielono na sześć paneli tematycznych obejmujących kluczowe aspekty problematyki przemocy domowej. Uczestnicy mieli okazję zgłębić m.in. charakterystykę zjawiska, mechanizmy przemocy, procedurę „Niebieskiej karty”, specyfikę kontaktu z osobami doświadczającymi

przemocy oraz prawne aspekty jej przeciwdziałania. Szczególną uwagę poświęcono praktycznym zagadnieniom, takim jak świadectwo lekarskie poświadczające uszkodzenia ciała będące wynikiem przemocy, które ma kluczowe znaczenie w procesie dokumentowania takich przypadków.

Szkolenie spotkało się z entuzjastycznym przyjęciem. Studenci podkreślali, że takie inicjatywy wypełniają istotną lukę w programach nauczania na kie-

runkach medycznych. Wiele uczestników zaznaczyło, że zdobyta wiedza i umiejętności przełożą się na ich przyszłą pracę i realne wsparcie dla osób doświadczających przemocy domowej. Organizatorzy składają serdeczne podziękowania wszystkim uczestnikom za ich zaangażowanie oraz aktywny udział w szkoleniu. Szczególne wyrazy wdzięczności kierowane są do Krajowego Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom za udostępnienie materiałów edukacyjnych.

Sukces szkolenia potwierdza, że podobne inicjatywy są nie tylko potrzebne, ale wręcz niezbędne. Walka z przemocą domową zaczyna się od edukacji i świadomości. Im więcej takich działań, tym większa szansa na realne zmiany i skuteczną ochronę osób zagrożonych przemocą.

Uniwersytet Rzeszowski, dzięki zaangażowaniu studentów i wsparciu dr. Sławomira Wilka, daje przykład, jak środowisko akademickie może aktywnie przyczyniać się do walki z tym ważnym problemem społecznym. Mamy nadzieję, że podobne inicjatywy staną się stałym elementem kształcenia przyszłych pracowników ochrony zdrowia, przyczyniając się do budowania społeczeństwa wolnego od przemocy.

Studenckie Koło Naukowe Podróżników z Uniwersytetu Rzeszowskiego promuje kulturowe dziedzictwo Podkarpacia w II Liceum Ogólnokształcącym im. płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie

Vasylyna Petrovets

27 marca 2025 r. członkowie Studenckiego Koła Naukowego Podróżników z Uniwersytetu Rzeszowskiego mieli zaszczyt poprowadzić wykład pt. „Podkarpacie – kulturowy skarb Polski” dla uczniów II Liceum Ogólnokształcącego im. płk. Leopolda Lisa-Kuli w Rzeszowie. Spotkanie było doskonałą okazją do przybliżenia młodzieży bogactwa kulturowego regionu oraz jego potencjału turystycznego. Podczas wykładu szczególną uwagę poświęcono turystyce kulturowej opartej na dziedzictwie materialnym i duchowym Podkarpacia. Studenci przedstawili zarówno różne grupy etniczne, które ukształtowały się na terenach województwa, jak i elementy niematerialnego dziedzictwa, np. unikalne wydarzenia kulturalne. W trakcie prezentacji omówione zostały liczne festiwale, jarmarki, wydarzenia religijne, historyczne oraz tematyczne dni regionalne, które na co dzień kształtują tożsamość województwa podkarpackiego i przyciągają turystów z Polski i zagranicą. Wykład został zrealizowany w ramach współpracy między członkami Studenckiego Koła Naukowego Po-

dróżników a uczniami II Liceum Ogólnokształcącego, którzy aktywnie działają w projekcie „Terra Subcarpathia”. Projekt ten bierze udział w prestiżowej olimpiadzie „Zwolnieni z Teorii”, której celem jest rozwój kompetencji społecznych oraz realizacja innowacyjnych inicjatyw młodzieżowych. Głównym założeniem projektu „Terra Subcarpathia” jest promocja najpiękniejszych destynacji turystycznych Podkarpacia oraz jego unikalnych atrakcji. Uczniowie biorący udział w inicjatywie aktywnie angażują się w działania promocyjne – nie tylko poprzez organizację spotkań i wykładów, ale także obecność w mediach społecznościowych, takich jak Facebook, Instagram oraz TikTok, gdzie dzielą się ciekawostkami i inspirują do odkrywania regionu. Honorowy Patronat nad projektem objęła Pani Teresa Kubas-Hul – Wojewoda Podkarpacki, co podkreśla rangę i znaczenie tej inicjatywy. Serdecznie dziękujemy za zaproszenie do udziału w tym wydarzeniu oraz za możliwość podzielenia się naszą pasją do podróży i kultury! Życzymy powodzenia w dalszych etapach realizacji projektu!

fot. K. Filipek

Mity żywieniowe cz. 1.

Czy kawa wypłukuje magnez, a czekolada jest jego źródłem?

Robert Dzień

Ze względu na swój niepowtarzalny smak czy działanie pobudzające kawa jest dla wielu z nas obowiązkowym elementem każdego dnia. Napój ten spożywany regularnie w liczbie 3–5 filiżanek dziennie wykazuje działanie prozdrowotne, gdyż obniża ryzyko chorób naczyniowych. „Kawa wypłukuje magnez” – to zdanie słyszeli chyba wszyscy. Czy jest to jednak prawda i powinniśmy się tym martwić? Magnez spełnia ważną rolę w pracy naszych mięśni, układu nerwowego i serca. Na szczęście stwierdzenie to jest mitem. A jakie są fakty? Kofeina znajdująca się w kawie odpowiedzialna za działanie pobudzające podawana w dawce 400 mg (tyle tej substancji znajduje się w sześciu espresso) powoduje utratę około 4 mg magnezu. Jedno espresso dostarcza jednak nawet 25 mg tego pierwiastka, dlatego potencjalne straty są z nawiązką rekompensowane i absolutnie nie należy martwić się o niedobory magnezu spowodowane piciem kawy! Pomyśleć można w takim razie, że tak naprawdę kawa jest źródłem tego pierwiastka. Co prawda dostarczyć może pewne jego ilości, natomiast nie będzie głównym jego źródłem w diecie. Dzielne zapotrzebowanie osoby dorosłej na magnez wynosi około 400 mg w zależności od płci i wieku. W takim razie, w jakich produktach go znajdziemy? Dobrym sposobem na dostarczanie magnezu w diecie jest spożywanie przetworów zbożowych (np. kaszy gryczanej, pełnoziarnistych makaronów i pieczywa, płatków owsianych, otrębów), nasion roślin strączkowych (np. fasoli, ciecierzycy, grochu), orzechów i nasion (w szczególności pestek dyni czy nasion słonecznika), kakao. Jeśli kakao, to czekola-

da, prawda? Tutaj sprawa nieco się komplikuje. Czekolada, co ważne – gorzka w jednej tabliczce (100 g) zawiera ok. 160 mg magnezu, więc standardowa porcja 3–4 kostek pokrywa około 8% dziennego zapotrzebowania. Umiarkowane spożycie gorzkiej czekolady dzięki zawartości flawonoidów wiąże się z mniejszym ryzykiem chorób naczyniowych, np. przez wpływ na obniżanie ciśnienia skurczowego i rozkurczowego. Pamiętać jednak należy, że czekolada bez względu na ilość kakao w składzie to produkt wysokokaloryczny (ok. 540 kcal/100 g), który zawiera także sporo cukru (tym więcej, im mniej kakao w składzie). Spożywana w nadmiarze, ze względu na łatwość konsumpcji i smakowitość, może prowadzić do wzrostu masy ciała, co w dłuższej perspektywie mogłoby spowodować efekt zupełnie odwrotny niż wymienione wyżej korzyści. Dlatego jeżeli spożywamy czekoladę, traktujmy ją jako dodatek w naszej diecie, a nie jej podstawę.

Podsumowując, nie warto rezygnować z picia kawy ze względu na informacje o wypłukiwaniu magnezu, ponieważ stwierdzenie to jest nieprawdziwe. Ponadto kawa pita w rozsądnych ilościach korzystnie wpływa na nasze zdrowie. Czekolada, jak się okazuje, może dostarczać pewną ilość magnezu, natomiast są dwa „ale”. Po pierwsze musi to być czekolada gorzka, po drugie jej kaloryczność i porcje, w których jest zwyczajowo spożywana (3–4 kostki), sprawiają, że znajdziemy dużo lepsze źródła tego pierwiastka w diecie.

Mity żywieniowe cz. 2.

Czy witamina C pomaga podczas przeziębienia?

Robert Dzień

Kwas askorbinowy znany szerzej jako witamina C jest przeciwutleniaczem, co oznacza, że jej spożycie pomaga organizmowi neutralizować skutki procesów utleniania, którym jest codziennie wielokrotnie poddawany np. podczas stresu czy wysiłku fizycznego. Organizm nie jest w stanie sam jej wytworzyć i magazynować. Źródła żywieniowe witaminy C to warzywa i owoce, a w największych ilościach znajdziemy ją w natce pietruszki, czerwonej papryce, czarnej porzeczce, warzywach kapustnych i owocach cytrusowych. Witamina C uważana jest także za remedium w walce z przeziębieniem, ale czy słusznie? Okazuje się, że wbrew powszechnemu przekonaniu jej długotrwała suplementacja (więcej niż 200 mg na dobę) nie zmniejsza ryzyka zachorowania, a doraźne działanie jest niewielkie, ponieważ skraca czas trwania przeziębienia jedynie o około 8%. Inaczej sprawa wygląda u osób poddawanych skrajnemu wysiłkowi fizycznemu w trudnych warunkach atmosferycznych, np. maratończyków czy narciarzy. W takiej grupie suplementacja witaminy C w dawkach 200–1000 mg może zredukować ryzyko wystąpienia przeziębienia nawet o 50%. Wiemy już, że dla tak zwanego „przeciętnego Kowalskiego” witamina C nie jest najlepszym wyborem w walce z przeziębieniem. W takim razie, co może się sprawdzić? Jeżeli już zachorowaliśmy, z pomocą przychodzi np. cynk w postaci pastylek do ssania. Rozpoczęcie suplementacji cynku w takiej formie nie później niż 24h po wystąpieniu pierwszych objawów w ilości około 80 mg może skrócić czas trwania przeziębienia nawet o 33%, co jest już istotnym efektem. Wiemy już, że witamina C nie jest dla

ogółu populacji najlepszym sposobem na przeziębienie. Czy jest to równoznaczne z tym, że nie trzeba dbać o jej dostarczanie? Nie! Jej niedobory mogą wiązać się z osłabieniem organizmu, większą podatnością na infekcje i zmęczeniem czy trudniejszym gojeniem się ran. A co z suplementacją? W większości przypadków nie jest konieczna, ponieważ niezwykle łatwo dostarczyć ją z dietą. Dienne zapotrzebowanie na witaminę C dla osoby dorosłej to 75 mg dla kobiet i 90 mg dla mężczyzn, co oznacza, że zaspokaja je już na przykład 60 g papryki czerwonej lub 50 g czarnej porzeczki. Ponadto warzywa i owoce dostarczają wielu innych witamin i minerałów regulujących prawidłowe funkcjonowanie organizmu oraz błonnika pokarmowego, który ma bardzo korzystny wpływ między innymi na prawidłowe funkcjonowanie układu pokarmowego. Podsumowując, witamina C nie ma tak wspaniałych właściwości w kontekście prewencji i walki z przeziębieniem, jak się jej przypisuje, natomiast spełnia ona ważną rolę w prawidłowym funkcjonowaniu organizmu, a jej źródła żywieniowe są niezwykle wartościowym elementem diety. „Lepiej zapobiegać niż leczyć”, dlatego aby zmniejszyć ryzyko przeziębienia, w pierwszej kolejności warto zadbać o zbilansowaną dietę oraz suplementację witaminy D3, aktywność fizyczną i sen, które są podstawą.

Złoty medal dla studenta Wydziału Nauk Społecznych na 69. Halowych Mistrzostwach Polski w Lekkiej Atletyce

Oliwier Wdowik to student bezpieczeństwa wewnętrznego i polski lekkoatleta specjalizujący się w biegach sprinterskich, reprezentujący klub CWKS Resovia Rzeszów. W dniach 22–23 lutego podczas 69. Halowych Mistrzostw Polski w Lekkiej Atletyce rozgrywanych w Toruniu w biegu na 60 metrów obronił złoty medal.

Sportowiec stoczył pasjonującą walkę z Adrianem Brzezińskim. W eliminacjach podopieczny trenera Janusza Mazura uzyskał wynik 7,71 i okazał się o dwie setne lepszy od sprintera MKL Toruń. Finał był pojedynkiem na setne sekundy – Oliwier pokonał 60 m w czasie 6,68, podczas gdy torunińowi zajęło to jedną setną sekundy więcej.

Oliwier Wdowik to utalentowany lekkoatleta – znalazł się na podium podczas ogólnopolskiej olimpiady młodzieży oraz halowych mistrzostw Polski w kategorii U18 i U20.

W roku 2019 zdobył złoto w sztafecie szwedzkiej oraz brąz w biegu na 200 metrów podczas olimpijskiego festiwalu młodzieży Europy w Baku. Zimą 2020 r. podczas halowych mistrzostw Polski w Arenie Toruń pokonał starszych zawodników – zdobywając złoty medal, poprawił halowy rekord Polski juniorów w biegu na 200 metrów czasem 21,09. Pod-

czas mistrzostw Polski seniorów w 2021 r. zdobył srebrny medal w biegu na 200 metrów.

W roku 2021 jako pierwszy Polak w historii wystąpił w finale biegu na 100 metrów podczas mistrzostw świata juniorów, zajmując 5. miejsce z wynikiem 10,46. Na tych samych zawodach zdobył też brązowy medal w sztafecie 4 × 100 metrów (z Dominikiem Łuczyńskim, Patrykiem Krupą i Jakubem Pietrusą), a sztafeta ta kolejno w półfinale (wynikiem 38,93) i finale (wynikiem 38,90) poprawiała rekord Europy juniorów. Rekordy życiowe:

bieg na 60 metrów (hala) – 6,60 (14 stycznia 2023, Rzeszów, 27 stycznia 2024, Łódź oraz 6 lutego 2024, Toruń)

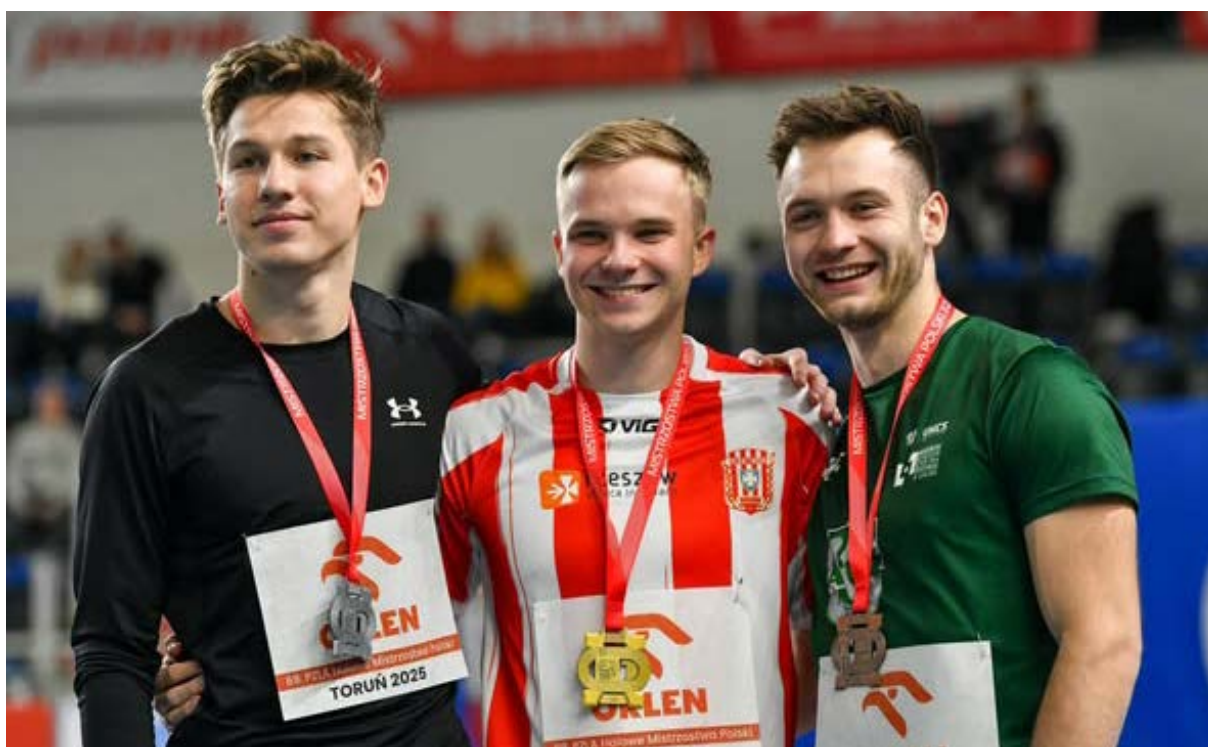
bieg na 100 metrów – 10,23 (18 maja 2024, Chorzów)

bieg na 200 metrów (stadion) – 20,82 (28 lipca 2020, Toruń)

bieg na 200 metrów (hala) – 20,95 (13 stycznia 2024, Toruń), ósmy wynik w polskich tabelach historycznych.

Gratulujemy kolejnego sportowego sukcesu!

PZLA Halowe Mistrzostwa Polski

Awans studentów Uniwersytetu Rzeszowskiego do finału Akademickich Mistrzostw Polski w piłce siatkowej mężczyzn

Wojciech Bajorek

W dniach 10–13.04.2025 w obiektach sportowych Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie odbył się półfinał Akademickich Mistrzostw Polski w piłce siatkowej mężczyzn. Tym razem dobrze w tych zawodach wypadli studenci Uniwersytetu Rzeszowskiego, reprezentując jako zawodnicy Klub Uczelniany AZS UR. Losowanie grup turniejowych sprawiło, że w rozgrywkach grupowych trafili na bardzo dobrych przeciwników. Dwukrotnie ulegli 1:2 zespołom AZS KUL Lublin oraz AZS AKF Kraków, by w decydującym o wyjściu z grupy meczu pokonać UEK 2:0. W kolejnym etapie – od którego zależy praktycznie wszystko – czyli w ćwierćfinale nasi studenci trafili na bardzo wymagający zespół AZS LAW Dęblin, który do tej pory wygrał wszystkie swoje grupowe mecze. Wszystko rozegrało się w końcówkach setów. Nasi zawodnicy świetnie wytrzymali presję, wygrali mecz 2:0 i tym samym zapewnili sobie udział w Finałach AMP w piłce siatkowej który odbędzie się w Opolu w dniach 1–4.05.2025. W końcowej fazie turnieju nasz zespół przegrał z AZS AGH Kraków 0:2, natomiast w ostatnim meczu pokonał PANS Krosno 2:0.

Ostatecznie drużyna KU AZS UR zakończyła rywalizację na 3 miejscu. Skład zespołu KU AZS UR występującego w półfinale: Dominik Czaja – ka-

pitan zespołu, Kamil Zarewicz, Karol Rzegocki, Mariusz Grądział, Tomasz Bąk, Szymon Sacharz, Kacper Kałucki, Wojciech Banaś – wyróżnienie indywidualne, Mateusz Wilczyński, Mikołaj Głuszko, Michał Ostrowski, Dereń Wiltold, trener: dr Wojciech Bajorek.

Warto podkreślić, że obok studentów do turnieju finałowego zakwalifikowały się również studentki Uniwersytetu Rzeszowskiego. Niewiele uczelni w Polsce posiada taki potencjał. Korzystajmy z tego!

Dziękujemy ekipie KU AZS UEK za świetną organizację turnieju.

Wielkie podziękowania za znakomite wsparcie kibiców i wiele pozytywnych opinii.

Student Uniwersytetu Rzeszowskiego Miłosz Szpar z tytułem Akademickiego Mistrza Polski w pionie Uniwersytetów!

Świetny występ reprezentantów Uniwersytetu Rzeszowskiego podczas Akademickich Mistrzostw Polski w szachach, które odbyły się w Lublinie! W wydarzeniu wzięło udział łącznie 312 mężczyzn i 105 kobiet reprezentujących 50 uczelni z całej Polski.

W turnieju indywidualnym znakomicie zaprezentował się Miłosz Szpar – student inżynierii materiałowej na Uniwersytecie Rzeszowskim. Pierwszego dnia mistrzostw zmagania zakończył kompletem zwycięstw, następnego dnia w rozegranych czterech rundach Miłosz Szpar wywalczył dwa zwycię-

stwa i dwa remisy. Taki wynik zapewnił mu drugie miejsce w klasyfikacji generalnej oraz tytuł Akademickiego Mistrza Polski w pionie Uniwersytetów. W roku 2024 Miłosz Szpar otrzymał tytuł mistrza świata w szachach klasycznych.

Uniwersytet Rzeszowski reprezentowali również Patryk Mrozowski, Piotr Sygulski, Adrian Miąsik, Maksymilian Lis, Wojciech Urbański, Jakub Borzęcki oraz Wojciech Zamojski. W kategorii kobiet barwy UR dzielnie broniły Agnieszka Łuka oraz Kseniia Chystykova.

Turniej drużynowy przyniósł wiele emocji. Choć przed ostatnią rundą UR zajmował dopiero siódme miejsce w pionie Uniwersytetów, po zwycięstwie w ostatniej partii **drużyna Uniwersytetu Rzeszowskiego wywalczyła III miejsce.** Uniwersytet Rzeszowski utrzymał trzecie miejsce w długofalowej klasyfikacji uniwersytetów i zajął dziewiątą pozycję w klasyfikacji generalnej.

Gratulujemy wszystkim zawodnikom oraz opiekunowi sekcji Miłoszowi Szczudle świetnego wyniku i sportowej determinacji!

Uniwersytet Rzeszowski
al. Tadeusza Rejtana 16C, 35-959 Rzeszów
tel. +48 17 872 10 00 (centrala)
ur.edu.pl